

Årsmelding og årsregnskap 2017

Randaberg
kommune

ÅRSMELDING OG ÅRSREGNSKAP 2017

Randaberg kommune

Innhold

Intro	side 3
Organisasjonen	side 4
Årsregnskap 2017	
a. Regnskapsprinsipper	side 5
b. Hovedoversikter	side 6
c. Noter til balanse	side 14
d. Andre noter	side 17
e. Finansforvaltning	side 21
f. Kommentarer og vurderinger av regnskapet 2016	side 32
Revisjonsberetning	side 36
Personalpolitikk, miljø, likestilling mv.	side 40
Tjenesteområdene	side 46

Introduksjon

Årsregnskapet og årsmeldingen gir en beskrivelse av hva Randaberg kommune ga av tjenester i 2017 og hvordan disse er finansiert. Randaberg kommune har for 2017 samlet årsmeldingen og årsregnskapet i ett dokument som samlet skal gi et helhetlig bilde av den kommunale virksomheten i 2017. Dette dokumentet er en viktig brikke i det kommunale plansystemet og viser både de økonomiske og de driftsmessige sidene ved året som gikk. Selve årsregnskapet med noter og kommentarer er et eget kapittel og gir revisor nok grunnlag for sin vurdering og behandling av regnskapet for 2017.

I årsmeldingen skal tjenesteproduksjon og øvrige aktiviteter evalueres i forhold til måloppnåelse. Det innebærer en beskrivelse av:

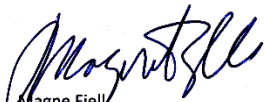
- Ressursbruk i kommunen samlet og fordelt på tjenesteområdene
- Ressursutnyttelse, resultatmåling og produktivitetsutvikling
- Kvalitet og omfang av tjenestetilbud i forhold til behov, rammer og ressurser

For kommuneorganisasjonen skal årsmeldingen, foruten å være en evaluering av virksomheten, også fungere som et grunnlag for organisasjonens målstyring.

Årsmeldingen evaluerer strategiske mål og tiltak knyttet til disse. Den er med på å danne grunnlaget for strategier og tiltak for senere år. Årsmeldingen skal fungere som et informasjonsdokument for kommunens innbyggere, næringsliv og andre lesere gjennom beskrivelse av de kommunale virksomheter og oppnådde resultater i 2017. Årsmeldingen er detaljert og omfattende. Dette er gjort for at politikere og ansatte skal få grundig informasjon om kommunen både når det gjelder overordnede styringssystemer, tjenestebeskrivelser fra avdelingene, ressursbruk, mål og måloppnåelse. For 2017 har vi også laget en kortversjon av årsmeldingen som skal gjøre denne mer tilgjengelig for publikum.

Randaberg 4. april 2018

Per Blikra
Økonomisjef

Magne Fjell
Rådmann

ORGANISASJONEN

RANDEBERG KOMMUNE

**KOMMUNESTYRET
FORMANNSKAP
ORDFØRER**

Rådmann

- Økonomi
- Personal- og organisasjon
- Helse og oppvekst
 - Interkommunal PP-løsning
 - Fagstab
 - Tjenester
 - Kommuneoverlege
 - Fagjef
 - Psykolog
 - Tjenestekontor
 - Fagutviklere
 - Koordinatorer
 - SLT
 - Heldøgnsjeneste
 - Hjemmetjeneste
 - Boligtjeneste
 - Helsehjelp barn
 - Barnetjeneste
 - Barnetjenestene
- NAV Randaberg
- Skole
 - Fagstab
 - Tverrfaglig team
 - Voksenopplæring
 - Skoler
 - SFO
 - ATD
 - Harestad skole
 - Grødem skole
 - Goa skole
- Kultur
 - Kulturskole
 - Bibliotek
 - Tungenes fyr
 - Visnesstunet
 - Varen kulturscene
 - Kulturminner
 - Idrett
 - Fritid
- Tekniske tjenester
- Plan og miljø
 - Renovasjon
 - Veg
 - Par, idrett, grønt
 - Vann og søppel
 - Bygg og eiendom
 - Brann
 - Byggesak
 - Landbruk
 - Arealplan
 - Geodata
- Kommunikasjon og demokrati
 - Politisk sekretariat
 - Arkiv
 - IKT
 - Serviceborg
 - Kommunikasjon

Regnskapsprinsipper

Regnskapet er gjort opp i henhold til Kommuneloven og Forskrift om årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner. Endelige og foreløpige standarder utgitt av Foreningen for god kommunal regnskapsskikk er også lagt til grunn ved regnskaps-avslutningen.

I henhold til regnskapsforskriftens § 7 gjelder følgende prinsipper: All tilgang og bruk av midler i løpet av året skal framgå av regnskapet, og føring av tilgang og bruk direkte mot balansen skal ikke forekomme. Anordningsprinsippet skal benyttes ved regnskapsføringen. Det vil si at alle kjente inntekter og utgifter skal medtas i drifts- og investeringsregnskapet for vedkommende år, enten de er betalt eller ikke når regnskapet avsluttes. Alle utgifter skal regnskapsføres brutto. Det skal således ikke gjøres fradrag for tilhørende inntekter til utgiftspostene, og inntektspostene skal ikke framstå med fradrag for eventuelle utgiftsposter.

Når det gjelder anleggsmidler skal investeringer med en verdi over 100.000 kr og økonomisk levetid lenger enn tre år føres i investeringsregnskapet og aktiveres i balansen til anskaffelseskost. Anleggsmidlene avskrives over forventet økonomisk levetid i henhold til forskriftenes bestemmelser om avskrivningsperioder.

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende såfremt de ikke er vurdert usikre eller foreldet.

Randaberg kommune finansierer investeringene samlet, det vil si at bruk av lån, avdragsinntekter fra Lyse og bruk av ubundne investeringsfond ikke er knyttet opp mot de ulike investeringsprosjektene. Vi har likevel en oversikt over medgått og gjenstående på investeringsprosjektene. I tillegg vil rådmannen i egen sak i forlengelsen av årsregnskapet foreslå å gjøre nødvendige budsjettendringer for å bruke ubrukte lånemidler og/eller fondsmidler til de prosjektene som skal videreføres fra 2017 til 2018 med finansiering fra tidligere år.

Hovedoversikter

Hovedoversikt drift

Alle tall i 1000 kr	Reg 2017	Bud 2017	Just. B-17	R 2016	Bud 2018
DRIFTSINNTEKTER					
Brukerbetalinger (note 1)	-34 723	-31 620	-31 620	-33 227	-33 931
Andre salgs- og leieinntekter (note 2)	-65 317	-65 048	-64 374	-66 112	-69 370
Overføringer med krav til motytelser (note 3)	-125 836	-65 426	-66 478	-115 215	-69 760
Rammetilskudd fra staten (note 4)	-227 700	-201 790	-201 910	-203 876	-228 127
Andre statlige overføringer (note 5)	-68 084	-59 536	-59 136	-53 623	-50 177
Andre overføringer	-2 503	-577	-577	-923	-670
Skatt på inntekt og formue (note 4)	-341 416	-378 281	-378 008	-354 504	-373 000
Eiendomsskatt	-17 938	-18 501	-18 501	-14 715	-18 451
Andre direkte og indirekte skatter	0	0	0	0	0
Sum driftsinntekter	-883 517	-820 779	-820 604	-842 193	-843 486
DRIFTSUTGIFTER					
Lønnsutgifter	461 819	432 356	431 135	432 667	442 854
Sosiale utgifter	119 850	122 744	124 859	111 594	127 679
Kjøp av varer og tjenester (note 6)	102 344	80 818	83 788	94 267	84 406
Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteprodukt	88 035	81 317	83 491	77 629	86 662
Overføringer (note 7)	71 704	54 888	55 286	65 572	53 090
Avskrivninger (note 8)	43 568	35 570	35 570	41 352	44 280
Fordelte utgifter	-3 811	-4 992	-5 073	-3 928	-4 053
Sum driftsutgifter	901 199	818 584	824 939	833 015	850 192
Brutto driftsresultat	17 682	-2 195	4 335	-9 178	6 706
EKSTERNE FINANSTRANSAKSJONER					
Finansinntekter					
Renteinntekter, utbytte og eieruttak (note 9)	-24 657	-23 751	-23 751	-23 044	-24 286
Mottatte avdrag på lån	-295	0	0	-3 129	0
Sum eksterne finansinntekter	-24 951	-23 751	-23 751	-26 173	-24 286
Finansutgifter					
Renteutgifter, provisjon og andre finansutgifter (note 9)	15 399	20 999	20 999	17 323	28 881
Avdragsutgifter (note 9)	32 633	32 566	32 566	28 140	39 326
Utlån	990	110	110	3 390	110
Sum eksterne finansutgifter	49 022	53 675	53 675	48 853	68 317
Resultat eksterne finansieringstransaksjoner	24 071	29 924	29 924	22 680	44 031
Motpost avskrivninger	-43 568	-35 570	-35 570	-41 352	-44 280
Netto driftsresultat (note 10)	-1 816	-7 841	-1 311	-27 850	6 457
Nto dr.res i % av driftsinntekter	0,2 %	1,0 %	0,2 %	3,3 %	-0,8 %
AVSETNINGER (note 11)					
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindre forb	-18 246	0	0	-20 562	0
Bruk av disposisjonsfond	-5 220	-1 075	-3 067	-1 170	-5 800
Bruk av bundne fond	-5 127	-1 680	-4 546	-2 831	-1 432
Bruk av likviditetsreserve	0	0	0	0	0
Sum bruk av avsetninger	-28 594	-2 755	-7 613	-24 563	-7 232
Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbr	0	0	0	0	0
Avsetninger disposisjonsfond	21 572	185	185	27 905	115
Avsetninger til budne fond	4 777	201	201	6 261	48
Avsetninger til likviditetsreserve	0	0	0	0	0
Sum avsetninger	26 349	386	386	34 167	163
Regnskapsmessig merforbruk/mindreforbru	4 060	10 210	8 538	18 246	612

Regnskapsskjema 1A

Alle tall i 1000 kr	Reg 2017	Bud 2017	Just. B-17	R 2016	Bud 2018
FRIE DISPONIBLE INNTEKTER					
Skatt på inntekt og formue	-341 416	-378 281	-378 008	-354 504	-373 000
Ordinært rammetilskudd	-227 700	-201 790	-201 910	-203 876	-228 127
Skatt på eiendom	-17 938	-18 501	-18 501	-14 715	-18 451
Andre direkte eller indirekte skatter	0	0	0	0	0
Andre generelle statstilskudd	-68 084	-59 536	-59 136	-53 623	-50 177
Sum frie disponible inntekter	-655 139	-658 108	-657 555	-626 717	-669 755
FINANSINNTEKTER/-UTGIFTER					
Renteinntekter og utbytte	-24 951	-23 751	-23 751	-26 173	-24 286
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	15 399	20 999	20 999	17 323	28 881
Avdrag på lån	33 623	32 676	32 676	31 530	39 436
Netto finansinntekter/-utgifter	24 071	29 924	29 924	22 680	44 031
AVSETNINGER OG BRUK AV AVSETNINGER					
Til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk	0	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	21 572	185	185	27 905	115
Til bundne avsetninger	8 837	10 411	8 739	24 508	660
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	-18 246	0	0	-20 562	0
Bruk av ubundne avsetninger	-5 220	-1 075	-3 067	-1 170	-5 800
Bruk av bundne avsetninger	-5 127	-1 680	-4 546	-2 831	-1 432
Netto avsetninger	1 816	7 841	1 311	27 850	-6 457
FORDELING					
Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	0	0
Til fordeling drift	-629 252	-620 343	-626 320	-576 187	-632 181
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	629 252	620 343	626 320	576 187	632 181
Merforbruk/mindreforbruk = 0	0	0	0	0	

Regnskapsskjema 1 B

Alle tall i 1000 kr		2016				
Tjenesteområde		Regnskap 2016	Vedtatt budsjett	Juster budsjett	Avvik regnskap / just. Bud	Regnskap 2015
12	Rådmannen samlet	40 438	50 147	42 169	(1 731)	38 953
20	Helse- og oppvekst	302 161	298 267	303 306	(1 146)	284 156
22	Skole	145 139	142 513	145 139	0	146 149
35	NAV	51 627	46 936	47 144	4 484	41 826
41	Tekniske tjenester	23 806	21 062	22 227	1 579	21 798
42	Plan og utvikling	5 846	5 747	5 846	(0)	6 550
50	Kultur	25 661	25 301	25 661	0	24 039
60	Kirken	7 050	7 050	7 050	-	6 725
Samlet skjema 1B		601 728	597 023	598 542	3 186	570 197

Avvik mellom skjema 1B og 1A skyldes at visse transaksjoner ikke er ført 100% etter skillet 1A og 1B forutsetter. Det største avviket er avsetninger til fond og overføring til investeringsregnskapet, som er ført på tjenesteområdene (1B), og ikke i 1A.

Sum ført på tjenesteområdene (1B)	601 728	597 023	598 542	3 186	570 197
Overføringsutgifter og finansutg. ført i drift (trekkes fra)	-7 410	-496	-496	-6 914	-17 007
Overføringsinntekter ført i drift (trekkes fra)	25 633	23 361	22 961	2 671	17 760
Finansinntekter ført i drift (trekkes fra)	10 668	2 755	7 613	3 055	7 152
Driftsutgifter ført utenom drift (legges til)	22	0	0	22	1
Driftsinntekter ført utenom drift (legges til)	-1 389	-2 300	-2 300	911	-1 917
Korr. driftsutg. (til 1A : "Sum fordelt til drift")	629 252	620 343	626 320	2 931	576 187

Hovedoversikt, investering

Alle tall i 1000 kr	Reg 2017	Bud 2017	Just. B-17	R 2016	Bud 2018
INVESTERINGSINNTEKTER					
Salg av driftsmidler og fast eiendom (note 12)	-264	-25 000	-25 000	-185	-29 500
Andre salgsinntekter	0	0	0	0	0
Refusjoner (note 13)	-57 913	0	-27 072	-47 000	0
Statlige overføringer	-6 533	-5 076	-5 076	-7 763	-48 000
Andre overføringer	0	-500	-500	-1 000	-500
Renteinntekter og utbytte	0	0	0	0	0
Sum inntekter	-64 709	-30 576	-57 648	-55 948	-78 000
INVESTERINGSUTGIFTER					
Lønnsutgifter	120	0	0	112	0
Sosiale utgifter	28	0	0	32	0
Varer og tjenester i kommunal egenproduksjon (note 14)	225 671	187 572	338 935	228 346	135 382
Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon	3	0	0	0	0
Overføringer (note 15)	48 075	0	0	43 197	0
Renteutgifter og omkostninger	4 902	3 100	3 100	2 448	950
Fordeelte utgifter	0	0	0	0	0
Sum utgifter	278 799	190 672	342 035	274 136	136 332
FINANSUTGIFTER					
Avdragsutgifter (note 16)	13 472	0	0	0	0
Utlån (note 17)	23 738	20 000	42 357	15 086	25 000
Kjøp av aksjer og andeler (note 18)	1 780	0	0	1 548	0
Dekning av tidligere års udekket merforbruk	0	0	0	0	0
Avsatt til ubundne investeringsfond (note 11)	2 725	553	553	145	345
Avsetninger til bundne fond (note 11)	8 943	0	0	10 367	0
Avsetninger til likviditetsreserven	0	0	0	0	0
Sum finanstansaksjoner	50 658	20 553	42 910	27 147	25 345
Finanseringsbehov	264 748	180 649	327 297	245 334	83 677
FINANSIERING					
Bruk av lån (note 19)	-227 232	-178 645	-312 771	-232 437	-80 397
Mottatte avdrag på utlån (note 20)	-8 070	-1 680	-1 680	-11 325	-3 280
Salg av aksjer og andeler	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert mindreforbruk	0	0	0	0	0
Overføringer fra driftsregnskapet (note 11)	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond (note 11)	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond (note 11)	-12 414	-324	-10 524	-1 573	0
Bruk av bundne fond (note 11)	-17 032	0	-2 322	0	0
Bruk av likviditetsreserve	0	0	0	0	0
Sum finansiering	-264 748	-180 649	-327 297	-245 334	-83 677
Udekket/udisponert	0	0	0	0	0

Regnskapsskjema 2A

Alle tall i 1000 kr	Reg 2017	Bud 2017	Just. B-17	R 2016	Bud 2018
FINANSIERINGSBEHOV					
Investeringer i anleggsmidler	273 897	187 572	338 935	271 688	135 382
Utlån og forskutteringer	25 518	20 000	42 357	16 634	25 000
Avdrag på lån	18 374	3 100	3 100	2 448	950
Avsetninger	11 668	553	553	10 512	345
Årets finansierungsbehov	329 458	211 225	384 945	301 282	161 677
FINANSIERING					
Bruk av lånemidler	-227 232	-178 645	-312 771	-232 437	-80 397
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-264	-25 000	-25 000	-185	-29 500
Tilskudd til investeringer	-6 533	-5 576	-5 576	-8 763	-48 500
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-65 984	-1 680	-28 752	-58 325	-3 280
Andre inntekter	0	0	0	0	0
Sum ekstern finansiering	-300 012	-210 901	-372 099	-299 709	-161 677
Overført fra driftsregnskapet	0	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	-29 446	-324	-12 846	-1 573	0
Sum finansiering	-29 446	-324	-12 846	-1 573	0
Udekket/udisponert = 0	0	0	0	0	0

Anskaffelse og anvendelse av midler

Alle tall i 1000 kr	Reg 2017	Reg 2016
Anskaffelse av midler		
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)	883 517	842 193
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)	64 709	55 948
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	260 254	269 934
Sum anskaffelse av midler	1 208 480	1 168 075
Anvendelse av midler		
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)	857 632	791 663
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)	273 897	271 688
Utbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	92 915	67 935
Sum anvendelse av midler	1 224 444	1 131 286
Anskaffelse - anvendelse av midler	-15 964	36 789
Endring i ubrukte lånemidler	-11 525	16 172
Endring i arbeidskapital iflg bevilgningsregnskapet	-27 489	52 961
Endring i omløpsmidler	-746	64 243
Endring i kortsiktig gjeld	-26 743	-11 281
Endring i arbeidskapital iflg balanseegenskapet	-27 489	52 961
Differanse	0	0

AVSETNINGER OG BRUK AV AVSETNINGER

Avsetninger	42 077	62 925
Bruk av avsetninger	-58 041	-26 136
Til avsetning senere år	0	0
Netto avsetninger	-15 964	36 789

Balanseregnskap

Alle tall i 1000 kr	Reg 2017	Reg 2016
EIENDELER		
(A) Anleggsmidler		
Faste eiendommer og anlegg (note 21)	1 607 833	1 372 988
Utstyr, maskiner og transportmidler (note 21)	25 569	24 841
Utlån	168 341	151 874
Aksjer og andeler	57 188	55 528
Pensjonsmidler	724 580	665 496
Sum anleggsmidler	2 583 511	2 270 727
(B) Omløpsmidler		
Kortsiktige fordringer (note 22)	95 676	68 141
Premieavvik	18 476	16 708
Aksjer og andeler	0	0
Sertifikater	0	0
Obligasjoner	0	0
Kasse, bankinnskudd	284 072	314 131
Sum omløpsmidler	398 234	398 980
SUM EIENDELER (A + B)	2 981 746	2 669 707
EGENKAPITAL OG GJELD		
(C) EGENKAPITAL		
Disposisjonsfond (note 23)	-57 863	-41 642
Bundne driftsfond (note 23)	-17 817	-19 032
Ubundne investeringsfond (note 23)	-29 899	-39 478
Bundne investeringsfond (note 23)	-9 195	-16 400
Regnskapsmessig mindreforbruk (note 24)	-4 060	-18 246
Regnskapsmessig merforbruk	0	0
Prinsippendringer som påvirker AK, drift (note 25)	-11 751	-11 751
Kapitalkonto	-561 372	-483 459
SUM EGENKAPITAL	-691 958	-630 008
(D) GJELD		
Pensjonsforpliktelse	-897 286	-843 777
Ihendehaverobligasjonslån	0	0
Sertifikatlån	-557 367	-557 367
Andre lån (note 26)	-651 425	-481 588
Sum langsiktig gjeld	-2 106 078	-1 882 732
Kassekredittlån	0	0
Annen kortsiktig gjeld (note 27)	-183 710	-156 966
Premieavvik	0	0
Sum kortsiktig gjeld	-183 710	-156 966
SUM GJELD (D)	-2 289 788	-2 039 698
SUM EGENKAPITAL OG GJELD (C + D)	-2 981 746	-2 669 707
BALANSENS NETTOSUM	0	0
(E) MEMORIAKONTI		
Ubrukte lånemidler	83 939	95 464
Andre memoriakonti	19 674	18 851
Motkonto for memoriakontiene	-103 613	-114 315
SUM MEMORIAKONTI	0	0

Noter til balanse

Alle tall i 1000 kr	Reg 2017	Reg 2016
Disposisjonsfond		
Disposisjonsfond pr. 1.1	41 642	14 907
Avsatt til disp.fond i driftsregnskapet	21 572	27 905
Bruk av disp.fond i investeringsregnskapet	0	0
Bruk av disp.fond i driftsregnskapet	-5 220	-1 170
Disposisjonsfond pr. 31.12	57 863	41 642
Ubundne investeringsfond		
Ubundne investeringsfond pr. 1.1	39 478	40 906
Avsatt til ubundne investeringsfond	2 725	145
Bruk av ubundne investeringsfond	-12 414	-1 573
Ubundne investeringsfond pr.31.12	29 899	39 478
Bundne investeringsfond		
Bundne investeringsfond pr. 1.1	16 400	8 354
Avsatt til bundne investeringsfond	8 943	8 046
Bruk av bundne investeringsfond	-16 044	0
Bundne investeringsfond pr. 31.12	9 195	16 400
Bundne driftsfond		
Bundne driftsfond pr. 1.1	19 032	15 602
Avsatt til bundne driftsfond	4 777	6 261
Bruk av bundne driftsfond i driftsregnskapet	-5 127	-2 831
Bruk av bundne driftsfond i investeringsregnskap	-989	0
Bundne driftsfond pr. 31.12	17 817	19 032

Noter til hovedoversikt for drifts- og kapitalregnskap og balanse (nummerhenvisning)

Driftsregnskapet:

- 1) Det er økte brukerbetalinger på egenbetaling pasienter og salg av mat.
- 2) Økte salgs- og leieinntekter skyldes utleie av lokaler og diverse gebyr samt diverse inntekter, ikke minst på kulturscenen. Selvkostberegningen på VAR-området for 2017 viser en merinntekt på slam og merutgift på vann, avløp, renovasjon, feiing, plan og oppmåling. Disse er trukket inn av eller avsatt til fond i henhold til selvkostforskriftene.
- 3) I refusjoner er 31,6 mill. kr sykepenger, og 27,7 mill. kr er refusjon for ressurskrevende brukere. Momskompensasjonen på drift er 15,6 mill. kr. Denne budsjetteres verken på inntekts- eller utgiftssiden da den netto er null, se også tilsvarende i note 7, overføringer.
- 4) Rammetilskudd og inntektsutjevning er 25,8 mill. kr høyere enn revidert budsjett. Dette skyldes lavere inntektsutjevning pga at skatteinntekten i landet ble høyere enn i Randaberg. Skatteinntekten var 36,6 mill. kr lavere enn revidert budsjett. Samlet er rammetilskudd/inntektsutjevning og skatteinntekt 10,8 lavere enn det justerte budsjett.
- 5) Andre statlige overføringer er prosjektmidler til skole, helsetjenester, barnevern, rusarbeid, kompensasjon for investeringer skole og helse, integreringstilskudd og tilskudd til introduksjons- og kvalifiseringsprogram NAV.
- 6) Økt kjøp av varer og tjenester er spesielt på utstyr og transportmidler, lisenser, energi, konsulenttjenester og EDB-utstyr. Høyere husleieutgifter og vedlikehold utleieboliger har tilsvarende høyere leieinntekter.
- 7) I overføringer ligger merutgifter i forhold til budsjett på momskompensasjon drift på 15,6 mill. kr.
- 8) Det er foretatt ordinære avskrivninger på aktivert fast eiendom, utstyr, maskiner og transportmidler.
- 9) Renteinntekter og renteutgifter er netto 6,5 mill. kr lavere enn justert budsjett. Dette skyldes i hovedsak lave lånerenter og en god bankavtale. Vi har en del sertifikatlån som det ikke betales ordinære avdrag på. Vi har derfor innbetalt et ekstraordinært avdrag på 11,8 mill. kr for å få samlet avdrag 32,6 mill. kr som er det samme som budsjettet. Beregnet minimumsavdrag er 29,9 mill. kr.

- 10) Netto driftsresultat er det beløp som er til disposisjon før avsetninger og øvrige års- oppgjørdisposisjoner. Netto driftsresultat er for 2017 1,82 mill. kr eller 0,2 % av driftsinntektene. Netto driftsresultat var i 2016 27,85 mill. kr.
- 11) Oversikt over avsetninger og bruk av avsetninger framgår av eget vedlegg. Det er ikke foretatt overføring til investeringsregnskapet, da momskompensasjonen på investeringer fra og med 2014 føres direkte i investeringsregnskapet.

Kapitalregnskapet:

- 12) Salg av eiendom er 0,3 mill. kr. Det var budsjettet med salg i 2017 på 25,0 mill.kr.
- 13) Refusjoner er i hovedsak momskompensasjon på investeringer, refusjon fra KMD til vedlikehold og fra forlik.
- 14) I kapitalregnskapets utgifter er hovedtiltakene følgende:
- Myrå barne- og ressurscenter	11,8 mill. kr
- Randaberg Helsecenter	21,3 mill. kr
- Vannledninger	7,4 mill. kr
- Nye leiligheter Torset	2,5 mill. kr
- Barnehagetomt Harestad	2,8 mill. kr
- Ny Harestad skole og kulturscene	141,0 mill. kr
- Ombygging Torvmyrveien 4	2,2 mill. kr
- Boliger vanskeligstilte	3,0 mill. kr
- Boliger flyktninger	8,9 mill. kr
- 15) Overføringer er momskompensasjonen på investeringsutgiftene.
- 16) Avdragsutgifter gjelder innbetalte avdrag på startlån. Det var i 2015 avsatt 6,8 mill. kr, Det er i tillegg avsatt 8,0 mill. kr i 2016. Begge disse summer skal tilbakebetales Husbanken i 2017.
- 17) Utlån er utlån av nye startlån 2016.
- 18) Kjøp av aksjer og andeler er egenkapitalinnskudd i KLP for 2017.
- 19) Bruk av lån i 2017 er ikke knyttet til de ulike investeringsprosjektene, men ført samlet.
- 20) Mottatte avdrag på lån er fra Lyse Energi AS og løpende startlån.

Balanseregnskapet:

- 21) Arbeidet med verdifastsettelse og avskrivninger på faste eiendommer, anlegg og utstyr er videreført etter samme mønster som de siste åra.
- 22) Fordringer er forskjellige krav som skal innfordres på kort sikt. 10,2 mill. kr er

momskompensasjon for siste termin 2017. Ellers er restanser på kommunale avgifter og gebyr og refusjoner fra andre kommuner, fylke eller stat. Det er ingen utestående fordringer på kommunale foretak og bedrifter etter kommunelovens § 11. Heller ikke på interkommunale samarbeid etter kommunelovens § 27. Fordringene er gjennomgått og anses gode, men vil bli fulgt nøye opp i samarbeid med de ansvarlige tjenesteområder. Nødvendige tapsavsetninger er gjort.

23) Fondsmidler er sammensatt av bundne og ubundne kapitalfond, bundne driftsfond og

disposisjonsfond. Fordelingen av disse var pr. 31.12.17:

- bundne kapitalfond	9,2 mill. kr
- ubundne kapitalfond	29,9 mill. kr
- bundne driftsfond	17,8 mill. kr
- disposisjonsfond	47,9 mill. kr

Selvkostområdene utgjør en større andel av bundne driftsfond enn forrige år.

Gebyrfinansierte selvkosttjenester	Vann	Avløp	Renovasjon	Slam	Feiing
Fond per 01.01.	3 577	1 903	2 515	416	111
Inntekter	10 707	13 719	9 532	322	829
Utgifter	9 503	12 402	10 248	355	758
Renter på fond	70	43	36	7	2
Over-/underskudd	1 274	1 360	-680	-26	73
Fond per 31.12	4 851	3 263	1 835	390	184

24) Regnskapet er gjort opp med et regnskapsmessig mindreforbruk på 4,1 mill. kr etter bruk av fond og avsetninger.

25) Prinsippendringer vedrørende tilskudd til ressurskrevende brukere i 2008 samt prinsippendringer fra tidligere år vedrørende feriepenge, påløpte ikke betalte renter, landbruksvikarer og momskompensasjon er uendret i 2017.

26) Langsiktig gjeld som innbefatter kommunens samlede lånegjeld inkludert videreutlånsmidler, er økt med 169,8 mill. kr. Det er tatt opp nye lån i 2017 med 202,4 mill. kr og betalt avdrag med 32,6 mill. kr. Utgiftsførte avdrag er 2,7 mill. høyere enn minimumsavdrag etter kommunelovens § 50 nr. 7. Det er ikke langsiktig gjeld til kommunale foretak og bedrifter etter kommunelovens § 11. Heller ikke til interkommunale samarbeid etter kommunelovens § 27.

27) Kortsiktig gjeld er i hovedsak leverandørgjeld, 85,3 mill. kr, påløpte feriepenge, 53,8 mill. kr, påløpte lånerenter, 4,2 mill. kr, og skyldig skattetrekk og arbeidsgiveravgift, 28,3 mill. kr. Dessuten variabel lønn for desember 2016 utbetalt i januar 2017, 4,2 mill. kr. Det er ikke kortsiktig gjeld til kommunale foretak og bedrifter etter kommunelovens § 11. Kortsiktig gjeld til interkommunale samarbeid etter kommunelovens § 27 er 0,4 mill. kr.

Andre noter

Godtgjørelse til revisjon, ordfører

Godtgjørelse til revisjonen for 2017 var 556.902 kr inkl. mva. Av dette utgjorde forvaltningsrevisjon 198.450 kr inkl. mva.

Følgende lønn til ordfører, varaordfører og rådmann ble innberettet i 2017:

Ordfører 950.204

Varaordfører 235.916

Rådmann 1 .062.229

Pensjonsnote

	KLP	St. P	Total	2016
<u>Pensjonsmidler:</u>				
Pr.01.01.2017	551 078 052	114 417 627	665 495 679	653 858 253
Endring i 2017	59 059 131	25 595	59 084 726	11 637 426
Pr. 31.12.2017	610 137 183	114 443 222	724 580 405	665 495 679
<u>Pensjonsforpliktelse inkl. arbeidsgiveravgift:</u>				
Pr.01.01.2017	677 201 903	166 575 119	843 777 022	812 364 144
Endring i 2017	50 002 741	3 506 316	53 509 057	31 412 878
Pr. 31.12.2017	727 204 644	170 081 435	897 286 079	843 777 022
<u>Premieavvik inkl. arbeidsgiveravgift:</u>				
Pr.01.01.2017	21 243 549	-4 535 517	16 708 032	15 661 144
Amortisert premieavvik	-3 821 811	694 135	-3 127 676	-3 251 481
Nytt premieavvik	5 528 794	-632 717	4 896 077	4 298 370
Pr. 31.12.2017	22 950 532	-4 474 099	18 476 433	16 708 032
<u>Pensjonskostnad:</u>				
Årets opptjening	40 556 801	9 544 589	50 101 390	46 793 292
Rentekostnad	27 852 918	5 910 051	33 762 969	31 560 065
Forventet avkastning	-25 743 409	-4 401 286	-30 144 695	-28 145 261
Amortisert premieavvik	3 349 528	-608 357	2 741 171	2 283 829
Administrasjonskostnad	2 809 492	308 751	3 118 243	2 876 134
Sum pensjonskostnad 2017	48 825 330	10 753 748	59 579 078	55 368 059

Kommunens garantiansvar

Tall i 1000	ANSVAR	ANSVAR	GARANTI
PERSON, FIRMA, ORG.	31.12.2017	31.12.2016	UTGÅR
IVAR, vann/avløp/renovasjon	121 310	87 435	2017-2046
Ryggstranden barnehage	519	727	2020
Endrestø barnehage	799	908	2025
Nyvoll barnehage	4 833	5 107	2032
Ranso AS	0	400	2018
Ranso AS	11 250	12 083	2031
Ranso AS	5 000	5 000	2033
Brannvesenet Sør R. IKS	160	170	2025
Sum garantiansvar	143 871	111 830	

Interkommunal samarbeid (IKS)

Randaberg kommunes årsmelding og regnskap, synliggjør alle aktiviteter i kommunal regi samtidig som det beskriver omfanget av tjenesteproduksjonen som er satt bort til andre. Oversiktene under viser hvilke samarbeid, felles selskaper og stiftelser/aksjeselskap som mer eller mindre ivaretar kommunal tjenesteproduksjon på vegne av Randaberg kommune og andre kommuner.

Kommunale aksjeselskaper :

- Lyse Energi AS
- Randaberg og Rennesøy bygdeblad AS
- Ranso Treindustri AS
- Allservice AS
- Attende AS
- Landsbykonferansen i Randaberg AS
- Randaberg landsbyforening AS
- Nord-Jæren bompengeselskap AS
- Greater Stavanger ED AS
- Goagarden AS

Interkommunale selskaper:

- Interkommunalt vann-, avløps- og renovasjonsverk (IVAR) IKS
- Brannvesenet i Sør-Rogaland IKS
- Stavanger Interkommunale havn IKS
- Interkommunalt arkiv i Rogaland IKS
- Rogaland revisjon IKS
- Rogaland kontrollutvalgssekretariat IKS
- Sørmarka Arena IKS
- Multihallen i Sandnes og Storhallen i Randaberg IKS

Interkommunale samarbeid etter kommunelovens §27:

- Randaberg interkommunale PPT
- Rogaland kontrollutvalgssekretariat

Foreninger og etablerte samarbeid:

- Ryfylke friluftsråd
- Jæren friluftsråd
- Interkommunalt kulturråd
- Voldtekstmottaket i Stavanger
- Region Stavanger BA
- Viltnevd
- Tilsynsutvalg Jærstrendene
- Transportsamarbeid Nord Jæren
- Småbåtforeninger Ryggstranden og Skiftesvik

Private og offentlige stiftelser:

- Jærmuseet
- Rogaland Arboret
- Krisesenteret i Stavanger

Gjeld til interkommunale samarbeid

Kortsiktig gjeld per 31.12.2017 til interkommunale og inter-fylkeskommunale samarbeid etter kommunelovens § 27 med eget særregneskap:

Selskap	Sum
IVAR	551 409
Rogaland Revisjon IKS	108 844
Sum	660 253

Aksjeportefølje

Oversikt over kommunens aksjer og andeler per 31.12.2017.

Selskap	Kjøpsår	Kjøpsbeløp	Antall	Pålydende	%-eierskap
I.V.A.R. IKS					3,552
KLP egenkapitalinnskudd					
Stavanger interkommunale havn IKS	2003				
Rogaland Revisjon IKS	2004/2007				2,590
Brannvesenet i Sør-Rogaland IKS	2004				3,800
Rogaland Kontrollutvalgssekretariat IS	2004				3,500
Multihallen og Storhallen IKS	2010	30 600			5,100
Forus Industri A/S	1964	3 000	6	500	0,110
Allservice A/S	76/85/86	45 000	450	100	1,520
Ranso lettindustri A/S	91/92/00/10	4 000 000	4 000	1 000	50,000
Randaberg og Rennesøy Bygdeblad A/S	1997	119 000	1 190	100	34,000
Sola Terminalbygg A/S	1997	20 000	8	2 500	8,000
Lyse Energi A/S	1999	33 081 000	11 927		3,279
Landsbykonferansen i Randaberg AS	2011	18 800	8	2 350	16,660
Randaberg Landsbyforening AS	2014	15 000	3	5 000	3,000
Goagarden AS	2015/2016	40 000	40	40 000	50,000

Selskap Tall i 1000	Bokf. verdi	Kommentar
I.V.A.R. IKS	874 310	Nedskrevet i 2009
KLP egenkapitalinnskudd	15 815 123	
Stavanger interkommunale havn IKS	3 433 130	
Rogaland Revisjon IKS	103 500	
Brannvesenet i Sør-Rogaland IKS	190 000	
Rogaland Kontrollutvalgssekretariat IS	30 000	
Multihallen og Storhallen IKS	30 600	
Forus Industri A/S	3 000	Org.nr. 919980761
Allservice A/S	15 000	Org.nr. 918260315
Ranso lettindustri A/S	3 400 001	Org.nr. 961552168
Randaberg og Rennesøy Bygdeblad A/S	119 000	Org.nr. 979490496
Sola Terminalbygg A/S	20 000	Org.nr. 979442394
Lyse Energi A/S	33 081 000	Org.nr. 980001482
Landsbykonferansen i Randaberg AS	18 800	Org.nr. 997302958
Randaberg Landsbyforening AS	15 000	Org.nr. 914495695
Goagarden AS	40 000	Org.nr. 915441459
Sum aksjer og andeler	57 188 464	

Kapitalkonto

Tall i 1000 kr

DEBET		KREDIT	
01.01.17 Balanse (undersk. Kap.)		01.01.16 Balanse (kapital)	483 459
Debetposter i året:		Kreditposter i året:	
Av- og nedskrivning fast eiendom og anlegg	35 482	Aktivisering av fast eiendom og anlegg	270 327
Av- og nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	8 086	Aktivisering av utstyr, maskiner og transportmidler	8 814
Salg av aksjer og andeler	90	Kjøp av aksjer og andeler	
Nedskrivning av aksjer og andeler	30	Oppskrivning av aksjer og andeler	1 780
Avdrag på utlån	8 261	Utlån	14 571
Avskrivning utlån			
Bruk av midler fra eksterne lån	203 604	Avdrag på eksterne lån	32 398
Pensjonsforpliktelse inkl. arb.g.avg.	53 509	Pensjonsmidler	59 085
31.12.17 Balanse (kapital)	561 372	31.12.17 Balanse (undersk. Kap.)	
Sum	870 434		870 434

Note til kapitalkonto

Note til kapitalkonto per 31.12.2017. Utstyr og fast eiendom.

AKTIVERING/AVSKRIVING. Tall i 1000	Maskiner, utstyr og transportmidler	Bygninger	Tekniske anlegg	Sum
Anskaffelseskost 01.01.17	108 000	1 409 000	515 000	2 032 000
Tilgang 2017	8 814	244 240	26 087	279 141
Avgang til anskaffelseskost				
Samlet av- og nedskrivning per 01.01.17	-82 000	-323 000	-233 000	-638 000
Årets ordinære avskrivning 2017	-8 086	-24 445	-11 037	-43 568
Bokført verdi 31.12.17	26 728	1 305 795	297 050	1 629 573
Avskrivingsprosent	10 - 33 %	2 - 4 %	2 - 5 %	
Faktisk avskrivingsprosent	7,5 %	1,7 %	2,1 %	2,1 %

Finansforvaltning

Kommunestyret vedtok 13.12.01 reglement for finansforvaltning for Randaberg kommune gjeldende fra 01.01.02. Reglement for finans- og gjeldsforvaltning ble sist revidert 19.10.17 (sak 56/17).

Plassering av kommunenes midler i 2017 er gjort i henhold til gjeldende bankavtale med Sandnes Sparebank. Kommunen har brukt lån til finansiering av investeringsprosjekter og til videreutlån (startlån).

Disponible midler i Sandnes sparebank var den 31.12.17 på 123,5 mill. kr. inkludert 20,3 mill. kr. i avsatte skattetrekksmidler. Gjeldende bankavtale (NIBOR (internrenten mellom banker) +0,65 % medfører i underkant av 1,5 % rente på disponible midler.

I april 2016 plasserte vi noe av langsiktig likviditet i andre banker på ulike vilkår. Bakgrunnen for plasseringene er først og fremst å spre risikoen knyttet til bankinnskudd. Ett av vilkårene for å plassere midler er at innskuddet er mindre enn 2 % av forvaltningskapitalen i aktuell bank, slik det går frem av finansforvaltnings reglementet vårt.

Våre bankinnskudd utenom Sandnes sparebank per 31.12.2017 er:

- 81,5 mill. kr i Sparebanken Sør til NIBOR + 0,75 % rente, binding 1 mnd, står til beløpet blir sagt opp. Inngått 16.11.2016
- 20,5 mill. kr i SR-bank til NIBOR + 0,6 % rente, binding 1 mnd, står til beløpet blir sagt opp. Inngått 26.04.2016.
- 8 mill. kr i DNB til 1,65 % rente, binding 1 år til 19.04.2018.

Kortsiktig likviditet kan ifølge finans- og gjeldsforvaltningsreglementet og plasseres i pengemarkedsfond med tilfredsstillende rating. I slutten av oktober 2017 plasserte vi 50 mill. kr i pengemarkedsfondet Holberg Likviditet. Dette er et fond med lav risiko som hovedsakelig består av innskudd i norske banker.

Samlede disponible midler var ved årsslutt 283,5 mill. kr.

Vi har disse rentebytteavtalene per 31.12.2017 (totalt 375 mill. kr):

- 50 mill. kr. i Nordea i 10 år (31.03.10 – 31.03.20) til 4,215 % rente.
- 25 mill. kr. i DNB i 10 år (30.06.11 – 30.06.21) til 4,123 % rente.
- 100 mill. kr. med Danske bank i 7 år (10.03.16 – 10.03.23) til 1,166 % rente.
- 100 mill. kr. med Danske bank i 10 år (10.03.16 – 10.03.26) til 1,432 % rente.
- 100 mill. kr. med SEB i 7 år (08.12.17 – 08.12.24) til 1,480 % rente.

Randaberg kommune benytter rentebytteavtaler for å sikre seg mot rentesvingninger og for å oppnå ønsket rentebinding for kommunens lånegjeld. Rentebytteavtalene er gjort i henhold til Randaberg kommune sitt finans- og gjeldsforvaltningsreglement jfr pkt. 7.5. Disse rentesikringsinstrumentene oppfyller således forutsetningene for å være regnskapsmessig sikring, og behandles og regnskapsføres etter reglene i pkt. 3.5 i Kommunal regnskapsstandard nr. 11.

Vi har disse fastrentelånene per 31.12.2017 (totalt 21,4 mill. kr):

- Fastrentelån på 17,3 mill. kr. i Kommunalbanken i 20 år (02.07.15 – 02.07.35) til 2,420 % rente.
- I tillegg noen mindre fastrentelån i Husbanken på til sammen 1,4 mill. kr til ca 2,1 % rente.

Vi har et obligasjonslån på 97 mill. kr i Kommunalbanken i 5 år (12.08.14 – 12.08.19) til 2,32 % rente. Lån til investeringer 2009-2012.

Per 31.12.17 har Randaberg kommune 4 sertifikatlån (totalt 557 mill. kr):

- 228 mill. kr. hos Danske Bank i 9 md (19.06.17 – 19.03.18) til 1,080 % rente. Lån til investeringer i 2016.
- 112,7 mill. kr. hos Kommunalbanken i 7 md (17.11.17 – 18.06.18) til 1,085 % rente. Lån til investeringer i 2015.
- 105,6 mill. kr. hos DNB i 12 md (14.09.17 – 14.09.18) til 1,053 % rente. Lån til investeringer 2014.
- 110,3 mill. kr. hos DNB i 12 md (10.11.17 – 09.11.18) til 1,085 % rente. Lån til investeringer 1999-2008.

I nytt reglement for finans- og gjeldsforvaltning som ble vedtatt i kommunestyret 19.10.2017 (jamfør KS-sak 56/17) står det at maksimalt 70 % av den totale låneporteføljen kan være sertifikatlån. Per 31.12.17 var 46 % av den totale låneporteføljen sertifikatlån.

Vi har 8 lån i Kommunalbanken og noen mindre Husbanklån til flytende vilkår (PT-rente eller NIBOR-tilknyttet). Per 31.12.17 var renten på disse lånene omtrent 1,5 %.

Netto lånegjeld i forhold til innbyggere er et av de sentrale resultatmålene for Randaberg kommune. Utviklingen i dette er vist i kommentarene til regnskapet.

I vedtatt finansforvaltningsreglement for Randaberg kommune bør fastrente utgjøre mellom 20 og 50 % av låneporteføljen. Vi har nå fastrente på 491 mill. kr av låneporteføljen (rentebytteavtaler, fastrentelån og obligasjonslån). Dette utgjør 41 % av den totale låneporteføljen.

Gjennomsnittlig rente for hele låneporteføljen på 1,2 milliard kroner er 1,69 % per 31.12.17. Vi har en kapitalbinding på 4,93 år og rentebinding på 2,30 år. I finansforvaltningsreglementet skal rentebindingen være mellom 1 og 5 år.

Finansforvaltning, tabell
Låneportefølje per 31.12.2017.

	Sertifikatlån					
Lånenr	Bank	Periode	Md.	Rente	Beløp	Låneår
NO0010798200	Danske Bank	19.06.17 - 19.03.18	9	1,080 %	228 609 000	2016
NO0010805773	DNB	14.09.17 - 14.09.18	12	1,053 %	105 632 000	2014
NO0010810195	DNB	10.11.17 - 09.11.18	12	1,083 %	110 360 000	1999-2008
KBN-20170576	Kommunalbanken	17.11.17 - 18.06.18	7	1,085 %	112 763 000	2015
					557 364 000	
	Obligasjonslån/fastrentelån		År			
KBN-20140459	Kommunalbanken	12.08.14 - 12.08.19	5	2,420 %	97 000 000	2012
KBN-20150320	Kommunalbanken	02.07.15 - 02.07.35	20	0,810 %	17 346 600	2015
	Husbanklån fastrente					
HB 13500360	Husbanken, Tungenesveien			2,089 %	208 800	før 2009
HB 13500366	Husbanken, Tungenesveien			2,089 %	208 800	før 2009
HB 13515139	Husbanken, HVPU			2,188 %	1 090 527	før 2009
					115 854 727	
	Flytende rente		År			
KBN-200000669	Kommunalbanken	18.12.00 - 18.12.20	20	1,430 %	2 221 500	2000
KBN-20050379	Kommunalbanken	07.06.05 - 07.06.30	25	1,370 %	10 550 000	2005
KBN-20090886	Kommunalbanken	22.12.09 - 22.12.34	25	1,380 %	32 280 280	2009
KBN-20100177	Kommunalbanken	24.03.10 - 27.03.35	25	1,430 %	31 884 560	2010
KBN-20110443	Kommunalbanken	05.09.11 - 05.09.36	25	1,360 %	60 933 000	2011
KBN-20130344	Kommunalbanken	03.07.13 - 05.07.38	25	1,410 %	64 335 600	2013
KBN-20030970	Kommunalbanken	12.07.13 - 12.01.17	12	1,053 %	19 612 100	2012
KBN-20170600	Kommunalbanken	21.11.17 - 21.11.37	20	1,370 %	195 707 000	2017
					417 524 040	
	Flytende husbanklån					
HB 13500891	Husbanken, Vardheim			1,500 %	6 877 762	før 2009
HB 13503489	Husbanken, HVPU			1,524 %	-	før 2009
HB 13512530	Husbanken, Endrestø			1,798 %	-	før 2009
HB 13546318	Husbanken, omsorgboliger, psyk			1,500 %	6 584 587	før 2009
HB 13554975	Husbanken, viderelån			1,500 %	-	2006
HB 13557260 40	Husbanken, viderelån			1,500 %	-	2007
HB 13557260 50	Husbanken, viderelån			1,500 %	-	2008
HB 13558097	Husbanken, viderelån			1,500 %	-	2009
HB 13558541	Husbanken, viderelån			1,500 %	6 385 382	2010
HB 13559299 10 og	Husbanken, viderelån			1,500 %	1 362 193	2011
HB 13560523	Husbanken, viderelån			1,500 %	3 831 757	2012
HB 13560850	Husbanken, viderelån			0,500 %	9 972 129	2013
HB 13561928 10, 2	Husbanken, viderelån			0,500 %	24 932 101	2014
HB 13562938 10	Husbanken, viderelån			1,516 %	-654 398 375	2015
HB 13562938 30	Husbanken, viderelån			1,293 %	673 125 382	2015
HB 13564081	Husbanken, viderelån			2,188 %	18 999 998	2016
HB 13565039-8	Husbanken, viderelån			1,500 %	19 666 666	2017
HB 13954212 1 og	Husbanken, HVPU			2,188 %	358 800	før 2009
HB 13964571	Husbanken, HVPU			0,012608	348 000	før 2009
					118 046 382	
	Rentebytteavtaler med fastrente		År			
Nordea-902840	Nordea	31.03.10 - 31.03.20	10	4,215 %	50 000 000	2010
DNB-20110628006	DNB	30.06.11 - 30.06.21	10	4,123 %	25 000 000	2011
Danske Bank Swap	Danske Bank	10.03.16 - 10.03.23	7	1,166 %	100 000 000	2016
Danske Bank Swap	Danske Bank	10.03.16 - 10.03.26	10	1,432 %	100 000 000	2016
SEB Swap 7 år	SEB	08.12.2017 - 08.12.24	7	0,0148	100 000 000	2017
Total låneportefølje per 31.12.17					1 208 789 149	

Avsetninger og bruk av avsetninger
 Avsetninger og bruk av avsetninger 2017.

Bundne driftsfond					
Avsatt			Bruk		
25102013	Kulturell skolesekk	-19 746	25102011	Kompetanseutvikling, skole	550 000
25102022	Kompetanseheving bhg	-30 834	25102017	Kunnskapsløftet	361 220
25102028	Regionale utviklingsmidler	-95 909	25103016	Rusarbeid	15 977
25103028	Komp.tiltak (fagbrev b&ung	-45 288	25103026	Videreutdanning psyk/rus	21 205
25103030	Kompetansetiltak, Hopp	-112 330	25103029	Ungdomskoordinator Renn	539 487
25103031	Demensomsorg	-488 016	25104103	Erfaringskonsulent, Hopp	151 283
25103032	Rask psykisk helse	-1 493 951	25105015	Arenautvikling, kulur	32 000
25103033	Tverrfaglig skolehelsetjenes	-1 142 437	25106002	Selvkost, avløp	1 299 654
25103034	Seksuell helse	-17 415	25106003	Selvkost, renovasjon	1 489 377
25103035	Styrking (re)habilitering	-223 135	25106010	Selvkost, feiing	59 753
25103036	Flexid	-46 837	25106021	Selvkost, byggesak	89 842
25105009	Ungdomsball	-96 214	25106030	Tiltakspakken-16, drift	409 532
25106001	Selvkost, vann	-22 961	25106100	Overvåking Hålandsvatnet	127 000
25106004	Selvkost, slam	-95 804			
Sum bundne driftsfond		-3 930 877			5 146 330

Bundne investeringsfond					
Avsatt			Bruk		
25506003	Tiltakspakken-17, investerir	-4 006 143	25506002	Tiltakspakken-16, investerir	2 321 776
			25509001	Nedbet. viderefån Husbank	8 784 878
			25509002	Tapsfond Husbanken	104 056
Sum bundne investeringsfond		-4 006 143			11 210 710

Ubundne invest.fond					
Avsatt			Bruk		
25409007	Kapitalfond, utviklig Randat	-2 469 000	25409001	Kapitalfond	12 047 987
Sum ubundne investeringsfond		-2 469 000			12 047 987

Disposisjonsfond					
Avsatt			Bruk		
25601013	Disposisjonsfond	-17 462 721	25601003	Eldrerådets disp.	130 670
25601032	Bedriftshelsetjeneste	-29 000	25601010	Velferdstiltak ansatte	14 685
25602037	Melkepengen, Harestad	-70 283	25601026	BUK-midler	40 496
25602038	Melkepengen, Grødem	-269 258	25602011	Disp.f. Grødem skole inkl.S	97 000
25602039	Melkepengen, Goa	-127 353	25602012	Disp.f. Goa skole inkl.SFO/	113 000
25602040	Elevkantine, Harestad	-66 949	25602035	Disposisjonsfond, skole fell	399 000
25602041	Elevkantine, Grødem	-4 500	25602036	Tidlig innsats, skole	1 645 000
25602042	Elevkantine, Goa	-7 405	25603016	Disp.fond Hopp	120 000
25603017	Disp.fond NAV	-1 794 000	25603023	Mentorordning kjøkken	17 000
25603025	Disp.fond barnevern	-1 147 000	25604002	Kommuneplan	868 000
25605023	Reklameinnt. Randabergha	-23 625	25605016	Disp.fond Kultur	338 000
25605024	Kunst i kommunale bygg	-185 000	25605021	Arrangementsutvikling, Tun	9 972
			25606010	Gebyrsvingninger byggesak	994 000
			25606012	Dispfond, plan og utvikling	179 158
Sum disposisjonsfond		-21 187 094			4 965 981

Driftsfond og resultat 2017

Driftsresultat og avsetning og bruk av fond, tjenesteområdene. (A)

12 Rådmannen :	Rekneskap	Budsjett	Avvik
Driftsresultat før bruk og avsetning til fond :	40 589	42 169	(1 580)
Avsatt fond, bedriftshelsetjeneste	29		
Avsatt fond, renter tapsfond, Husbanken	6		
Bruk av fond, eldrerådet	(131)		
Bruk av fond, AMU	(15)		
Bruk av fond, BUK	(40)		
Driftsresultat før evt bruk/avsetning til driftsfond :	40 438	42 169	(1 731)
Bruk/avsetning til driftsfond :	-		
Driftsresultat etter bruk/avsetning til fond :	40 438	42 169	(1 731)

Rådmannen har ikke spesifikt driftsfond, og har heller ikke avsatt/brukt av dette i 2017.

Servicetorget har et eget driftsfond på 66.500 kr som er uendra i 2017.

20 Helse- og oppvekst :	Rekneskap	Budsjett	Avvik
Driftsresultat før bruk og avsetning til fond :	298 278	305 606	(7 328)
Avsatt bunde driftsfond	3 600		
Bruk bundne driftsfond	(728)	(2 300)	
Bruk diverse driftsfond	(17)		
Driftsresultat før evt bruk/avsetning til driftsfond :	301 134	303 306	(2 173)
Bruk/avsetning til driftsfond :	1 027	*1)	
Driftsresultat etter bruk/avsetning til fond :	302 161	303 306	(1 146)

Saldo på driftsfond 1/1-2017 :	9 854	* 1)
Endring i 2017 :	(120)	
Saldo på driftsfond 31/12-2017 :	9 734	

1) Avsatte midler på generelt driftsfond i 2017 brukt til møbler på dagsenter i 2018

Avsatt 50% av mindreforbruket til nytt driftsfond barnevernet som får saldo på 1,147.000.
Avlastningssenteret har i tillegg et eget disposisjonsfond på 440.000 kr som er uendra i 2017.

22 Skole :	Rekneskap	Budsjett	Avvik
Driftsresultat før bruk og avsetning til fond :	147 927	145 139	2 787
Avsatt bunde driftsfond	116		
Avsatt diverse driftsfond	147		
Bruk diverse driftsfond	(1 929)		
Bruk bunde driftsfond	(911)		
Driftsresultat før evt bruk/avsetning til driftsfond :	145 349	145 139	210
Bruk/avsetning til driftsfond :	(210)		
Driftsresultat etter bruk/avsetning til fond :	145 139	145 139	0

Saldo på driftsfond 1/1-2017 :	2 163
Endring i 2017 :	(210)
Saldo på driftsfond 31/12-2017 :	1 953

Merforbruk i 2017 er dekket av driftsfond på Grødem og Goa

Saldoen på driftsfond fordeler seg slik mellom skolene :

	saldo 1/1-2017	endring i 2017	saldo 31/12-2017
Harestad	339	-	339
Grødem	651	(97)	554
Goa	774	(113)	661
Felles skole	399	-	399
Sum driftsfond skole	2 163	(210)	1 953

35 NAV :	Rekneskap	Budsjett	Avvik
Driftsresultat før bruk og avsetning til fond :	51 627	47 144	4 484
Bruk av bundne fond			
Driftsresultat før evt bruk/avsetning til driftsfond :	51 627	47 144	4 484
Bruk/avsetning til driftsfond :			
Driftsresultat etter bruk/avsetning til fond :	51 627	47 144	4 484

Saldo på driftsfond 1/1-2017 :	-
Endring i 2017 :	1 794
Saldo på driftsfond 31/12-2017 :	1 794

Resultatet er sett i sammenheng med merinntekter på integreringstilskudd på 6,3 mill. kr
 Avsatt netto mindreforbruk til driftsfond på NAV

41 Tekniske tjenester :	Rekneskap	Budsjett	Avvik
Driftsresultat før bruk og avsetning til fond :	25 957	24 872	1 085
Brukt/avsatt fond, tiltaksmidler	579		
Brukt/avsatt sjølvkostfond, VAR, netto :	(2 730)	(2 645)	
Driftsresultat før evt bruk/avsetning til driftsfond :	23 806	22 227	1 579
Bruk/avsetning til driftsfond :	-		
Driftsresultat etter bruk/avsetning til fond :	23 806	22 227	1 579

Saldo på driftsfond 1/1-2017 :	-
Endring i 2017 :	-
Saldo på driftsfond 31/12-2017 :	-

Tekniske tjenester har merforbruk, men ingen fond å dekke dette med.

42 Plan og miljø	Rekneskap	Budsjett	Avvik
Driftsresultat før bruk og avsetning til fond :	8 104	8 138	(34)
Bruk av sjølvkostfond, byggesak	(90)		
bruk bunde driftsfond, overvåking Hålandsvatnet	(127)		
Bruk fond kommuneplan	(868)	(1 392)	
Bruk av fond, svingninger byggesaksinntekter	(994)	(900)	
Driftsresultat før evt bruk/avsetning til driftsfond :	6 025	5 846	179
Bruk/avsetning til driftsfond :	(179)		
Driftsresultat etter bruk/avsetning til fond :	5 846	5 846	(0)

Saldo på driftsfond 1/1-2017 :	919
Endring i 2017 :	(179)
Saldo på driftsfond 31/12-2017 :	740

Dekket merforbruk fra driftsfond

50 Kultur :	Rekneskap	Budsjett	Avvik
Driftsresultat før bruk og avsetning til fond :	26 236	25 476	760
Avsatt bunde driftsfond	96		
Avsatt driftsfond, kunst i bygg	185	185	
Avsatt diverse driftsfond	24		
Bruk diverse driftsfond	(10)		
Bruk bunde driftsfond	(32)		
Driftsresultat før evt bruk/avsetning til driftsfond :	26 499	25 661	838
Bruk/avsetning til driftsfond :	(838)		
Driftsresultat etter bruk/avsetning til fond :	25 661	25 661	0

Saldo på driftsfond 1/1-2017 :	943
Endring i 2017 :	(338) *)
Saldo på driftsfond 31/12-2017 :	605

*) 0,5 mill. krav merforbruket er dekket av generelt disposisjonsfond (kulturscenen)
 Resten av merforbruket er dekket av driftsfond

Balanseoversikt

Konto			31.12.2017	31.12.2016
251	25102011	Kompetanseutvikling, skolene	-416 770	-966 770
251	25102013	Kulturell skolesekk	-99 154	-79 408
251	25102017	Kunnskapsløftet	-879 184	-1 240 404
251	25102022	Kompetanseheving bhg	-568 535	-537 701
251	25102024	Styrket barnehagetilbud	-1 070 000	-1 070 000
251	25102025	Statstilskudd bgh	-1 712 684	-1 712 684
251	25102028	Regionale utviklingsmidler	-153 109	-57 200
251	25103015	Fattigdomsmidler	-6 200	-6 200
251	25103016	Rusarbeid	0	-15 977
251	25103018	Komp.hev. tiltak-ungd. i risikosonen	-17 000	-17 000
251	25103026	Videreutdanning psyk/rus	0	-21 205
251	25103027	Kompetanseheving Helse og omsorg	-13 050	-13 050
251	25103028	Komp.tiltak (fagbrev b&unge)	-73 133	-27 845
251	25103029	Ungdomskoordinator Rennesøy og Finnøy	0	-539 487
251	25103030	Kompetansetiltak, Hopp	-199 330	-87 000
251	25103031	Demensomsorg	-488 016	0
251	25103032	Rask psykisk helse	-1 493 951	0
251	25103033	Tverrfaglig skolehelsetjeneste	-1 142 437	0
251	25103034	Seksuell helse	-17 415	0
251	25103035	Styrking (re)habilitering	-223 135	0
251	25103036	Flexid	-46 837	0
251	25104005	Universll utforming KS-nettverk	-111 000	-111 000
251	25104103	Erfaringskonsulent, Hopp	0	-151 283
251	25105009	Ungdomsball	-101 214	-5 000
251	25105010	Sunne levevaner	-25 000	-25 000
251	25105013	Kulturskolekor	-40 000	-40 000
251	25105014	Fattigdomsmidler, kultur	-137 000	-137 000
251	25105015	Arenautvikling, kultur	0	-32 000
251	25106001	Selvkost, vann	-4 874 247	-4 851 286
251	25106002	Selvkost, avløp	-1 963 846	-3 263 500
251	25106003	Selvkost, renovasjon	-346 109	-1 835 486
251	25106004	Selvkost, slam	-485 723	-389 919
251	25106010	Selvkost, feiing	-124 575	-184 328
251	25106021	Selvkost, byggesak	-208 619	-298 461
251	25106030	Tiltakspakken-16, drift	-756 456	-1 165 988
251	25106100	Overvåking Hålandsvatnet	-23 000	-150 000
251	Bundne driftsfond		-17 816 729	-19 032 182
253	25409001	Kapitalfond	-27 429 674	-39 477 661
253	25409007	Kapitalfond, utviklig Randbergfjellet	-2 469 000	0
253	Ubundne investeringsfond		-29 898 674	-39 477 661
255	25505001	Fyrmuseet	-207 600	-207 600
255	25505004	Gangvei Viste hotell, vest	-19 000	-19 000
255	25505009	Sandvolleyballbane	-49 540	-49 540
255	25506002	Tiltakspakken-16, investering	0	-2 321 776
255	25506003	Tiltakspakken-17, investering	-4 006 143	0
255	25509001	Nedbet. viderelån Husbank	-4 687 048	-13 471 926
255	25509002	Tapsfond Husbanken	-225 995	-330 050
255	Bundne investeringsfond		-9 195 325	-16 399 892
256	25601003	Eldrerådets disp.	0	-130 670
256	25601010	Velferdstiltak ansatte	0	-14 685
256	25601013	Disposisjonsfond	-38 745 172	-21 282 450
256	25601026	BUK-midler	-152 906	-193 402
256	25601028	Disp.fond Servicetorget	-66 500	-66 500
256	25601031	Universell utforming	-87 435	-87 435

Konto			31.12.2017	31.12.2016
256	25601032	Bedriftshelsetjeneste	-182 000	-153 000
256	25602010	Disp.f. Harestad skole inkl.SFO	-339 150	-339 150
256	25602011	Disp.f. Grødem skole inkl.SFO	-554 000	-651 000
256	25602012	Disp.f. Goa skole inkl.SFO/ATO	-661 000	-774 000
256	25602016	Disp.fond PPT	-814 281	-814 281
256	25602035	Disposisjonsfond, skole felles	0	-399 000
256	25602036	Tidlig innsats, skole	0	-1 645 000
256	25602037	Melkepenges, Harestad	-70 283	0
256	25602038	Melkepenges, Grødem	-269 258	0
256	25602039	Melkepenges, Goa	-127 353	0
256	25602040	Elevkantine, Harestad	-66 949	0
256	25602041	Elevkantine, Grødem	-4 500	0
256	25602042	Elevkantine, Goa	-7 405	0
256	25603016	Disp.fond Hopp	-9 733 981	-9 853 981
256	25603017	Disp.fond NAV	-1 794 000	0
256	25603019	Ungdomsundersøkelse	-70 440	-70 440
256	25603020	Disp.f.avlastningssenteret	-440 000	-440 000
256	25603023	Mentorordning kjøkken	-38 000	-55 000
256	25603024	Jærnettverk minoritetsfelt	-4 900	-4 900
256	25603025	Disp.fond barnevern	-1 147 000	0
256	25604002	Kommuneplan	-524 000	-1 392 000
256	25605016	Disp.fond Kultur	-604 500	-942 500
256	25605021	Arrangementsutvikling, Tungenes	-155 028	-165 000
256	25605023	Reklameinnt. Randaberghallen	-88 375	-64 750
256	25605024	Kunst i kommunale bygg	-375 000	-190 000
256	25606010	Gebyrsvingninger byggesak	0	-994 000
256	25606012	Disp.fond, plan og utvikling	-739 842	-919 000
256	Disposisjonsfond		-57 863 258	-41 642 144

Oversikt over nybygg og nyanlegg

Tall i 1000.

Prosj. nummer	Prosjektnavn	Disponibelt 2017	Medgått 2017	Finansiert i prosjektet	Ubrukt / merforbruk	Videreført neste års budsjett	
1001	Finansiering kapitalutgifter	-	1 780	-104	-1 676		1)
1033	Ombygging 1 etg Kommunehuset	779	106		673	673	
2127	Riving Harestad Skole	4 000	183		3 817	3 817	
2128	Riving Sentrum barnehage	-	679		-679		2)
2129	Riving Grødem barnehage	-	18		-18		2)
3005	Formidlingslån						
30522	Psyk.bofellesskap V.Goa del 2	6 928	240		6 688	6 688	
3086	EM bolig	-	8		-8		2)
4001	Lekeutstyr ute, barnehager	-	-1		1		2)
4003	Branntekniske utbedringer	938	-		938	938	3)
4017	Komm.bygg.klima/ex.ord.vedl.h	5 779	307		5 472	2 997	4)
4025	Opparbeidelse	-	-	-256	256		5)
4026	Nyanlegg gatelys	3 988	-		3 988	3 988	
4030	Gang/sykkelstier	3 743	-		3 743	853	6)
4031	Asfaltering	693	70		623	623	
4051	Mekjarvik næringsområde	-	396		-396		7)
4058	Utearealer, skole	723	-		723	723	
4060	Boliger vanskeligstilte	5 275	3 069		2 206	1 917	8)
4062	Ny kartlegging	135	-		135	135	
4066	Trafikksikring, nyanlegg	-	579		-579		6)
4073	Rensepark, Friheim	107	-		107	107	
4078	Sanering Viste Hageby	-	1 770		-1 770		9)
40781	Sanering Viste hageby del 3	6 000	941	-406	5 465	3 695	9)
4110	Etablering av driftskontrollanlegg	3 700	-		3 700	3 700	
4117	Oppgradering lekeplasser	831	-		831	831	
4119	Rehabilitering utearealer, b.hager	521	-		521	521	
4121	G/S-veg, Vistnesvegen	145	-		145	145	
4128	Sanering, Sentrum	-	153		-153		10)
4129	Vestre Goa	187	-		187	187	
4134	PU-boliger	-	1		-1		2)
4139	Utskifting, biler	400	-		400	400	
4183	Utbyggingsprosj. Harestad	-25 000	-		-25 000		11)
4185	Turvei Goa - Vistnesveien	-	150		-150		12)
4186	Alarmanlegg vannbasseng	80	-		80	80	
4187	Asbestsanering	500	13		487	372	13)
4195	Uteområder kommunehuset	2 111	1 146		965	965	
4196	Turveg Valahaug-Harestad	500	-		500	500	
4199	Turveg Sentrum-Goa	706	920		-214	-364	12)
4204	Fritidsrenovasjon	576	-		576	576	
4207	Sande-Tungenes avh av g/s	-	297		-297		14)
4208	Avløpsanering	1 000	289		711	-0	10)
4213	BRA-midler	472	-		472	472	
4218	Bussholdeplass Krystallveien	-	1 908		-1 908		6)
4224	Randaberg Helsesenter	60 741	21 905		38 836	38 547	15)
422401	Velferdsteknologi	-	100		-100		15)
4225	Svømmehallen, Randaberghallen	-5 212	82		-5 294	-5 294	16)
4226	Tungenes fyr (oppgradering)	541	200		341		4), 17)
4228	Myrå barne og ressurscenter	15 970	12 596		3 374	3 939	
4229	Landsbyhuset	-	20		-20		4)
4235	Pumpeledning Bøvegen	-	39	-288	249		
4237	Pumpestasjon Ryggveien	960	-		960	960	
4239	Overvannsledning GS-vei Tungene	-	3 576		-3 576		10), 18)
4243	Nye leiligheter, Torset	-5 500	118		-5 618	-5 618	19)
4246	Lys på turveg Endrestø Viste	-201	-		-201	-201	20)
4249	Utbyggingsområde Øvre Grødem	-	2 533		-2 533	-2 533	21)
4253	Energireducerende tiltak	124	-		124	124	
4258	Utviklingsprosjekt, Maritimt vitense	-503	1		-504	-504	22)
4262	Uværsskur Harestad skole	100	-		100	-	23)
4264	Randaberg Arena, andre etasje	-	349	-85	-264		4)
4266	Harestad skole og Randaberg kultu	140 028	137 112	-	2 916	23 919	24)
426601	Gang og sykkelvei (4266)	-	375		-375		24)
426602	Grøntdrag (4266)	-	14		-14		24)
4269	Vannledning Ryggveien	1 879	3 809		-1 930	-1 930	
4270	Nedgravd renovasjonsanlegg	1 462	40		1 422	1 422	
4271	Renovering pumpestasjoner	700	-		700	700	
4272	Tilbygg og ombygging Nordheiå	-	13		-13		4)
4274	Støyskjerm Busstopp Endrestø	300	-		300	300	
4281	Områdeplan for Dusavik	-	13		-13		25)

Prosj. nummer	Prosjektnavn	Disponibelt 2017	Medgått 2017	Finansiert i prosjektet	Ubrukt / merforbruk	Videreført neste års budsjett	
4283	Innløsn. av tomt Harestad skole m.	-	-1 180		1 180	1 180	
4288	Lekeplass, minipark på torget	312	15		298	298	
4297	Dpl. Randabergfjellet	-	17		-17		25)
4300	Reg.plan Rdb sentrum	-	3		-3		25)
4301	Reg.plan Rdb sentrum Nord	-	379		-379		25)
4302	Reg.plan Mekjarvik Sør	-	25		-25		25)
4303	Utvikling Ryggstranden båthavn	-	58		-58		25)
4304	Områdereg. R.berg sentrum øst	-	161		-161		25)
4306	Kyrkjevegen, fortau	-	190		-190		6)
4307	Bussholdeplass Bronseveien	-	206		-206		6)
4308	Port teknisk lager	-	7		-7		6)
4309	Skjønn Regjeringsadvokaten (Mekj)	-	133		-133		25)
4310	Områdeplaner	1 300	-		1 300	510	25)
4316	Harestad skole, byggetrinn 2	7 959	3 708		4 251	4 251	
4317	Riving Randabergfjellet	3 206	3 487	-282	0		26)
4318	Innløsning av grunn (Camreron) i Me	-	175		-175	-175	27)
4319	Ombygging Ryggveien 40	-	290		-290		8)
4322	Bygging rampe Tungenes Fyr	-	450		-450		4), 16)
4401	Ombygging Torvmyrvegen 4 og He	-	2 177		-2 177		4)
4402	Digitalisering kart og planer	400	-		400	400	
4403	Kjøp av boliger til flyktninger	12 826	8 857	-6 251	10 220		8)
4404	Tungenes - Mekjarvik	5 500	-		5 500	5 203	14)
4405	Lys på turveg Grødem	187	8		179	179	
4406	Mulighetsstudie Harestad skole-ton	500	-		500	500	
4408	Grødem sør	-	340		-340		10), 13)
4409	Tiltakspakken - vedlikehold	-	0		-0	-0	
4410	Infovideo byggesak	300	-		300	300	
4411	S5, sentrum	-	205		-205		28)
4412	Barnehagetomt Harestad	-	2 779		-2 779		29)
4414	Ombygging NAV	-	-	-8	8		
4417	Tomt til Sandvolleyballbane	-	51		-51		
5015	Nærmiljøanlegg	1 061	56		1 005	1 005	
5072	Fond kunstnerisk utsmykking	1 305	-		1 305	217	30)
5074	Kunstprosj. Harestad skole og kultu	-	858		-858		30)
5075	Kunstprosj. Sunnhetsgrenden	-	109		-109		30)
5077	Myrå Barnehage - kunstprosjekt	-	122		-122		30)
6000	IKT	5 126	4 896		230	230	
6018	Grødem kirke lydanlegg	30	30		0	0	
6020	Grødem kirke - utskifting av stoler	1 300	-		1 300	1 300	
6021	Randaberg kirke - innvendig renove	100	78		22	22	
		278 618	226 609	-7 679	59 687	104 787	
Av dette aktivert			226 609				
	Bruttobudsjett, prosjekter	278 618					

Kolonna disponibelt er netto budsjett 2017, inkludert tillegg i samband med årsavslutning 2016

Kolonna medgått er kostnader eks moms uten fratrukk av evt refusjoner/tilskudd/salgsinntekter knyttet til prosjektet
For prosjekt med merforbruk/ubrukt i 2017 som ikke er videreført i neste års budsjett, er avvik finansiert i 2017 eller finansiert med andre prosjekt (jmf noter).

Prosjekta 4224,4228 og 4268 er budsjettet med byggelånsrenter. Avvik på byggelånsrenter skal ikke påvirke selve byggeprosjektene. Dette avviket er derfor ikke videreført i 2018-budsjettet.

Merforbruk på prosjekter og manglende inntekter må finansieres med økt låneopptak eller bruk av fond i 2018.

I 2017 utgjør dette 55 mill. kr netto. De største prosjektene dette gjelder er (tall i mill. kr) :

4183	Utbyggingsprosj. Harestad	-25,0	jmfør note 11) under
4266	Harestad skole og Randaberg kultu	-20,0	jmfør note 24) under
4239	Overvannsledning GS-vei Tungene	-3,2	jmfør note 18) under
4412	Barnehagetomt Harestad	-2,8	jmfør note 29) under

Mer byggelånsrenter enn budsjettet

1001	Finansiering kapitalutgifter	-1,7	jmfør note 1) under
2128	Riving Sentrum barnehage	-0,7	jmfør note 2) under

Rådmannen foreslår at gjenstående midler til flyktningeboliger ikke blir videreført. Jmf note 8) under.

Disse 10,2 mill. kr og andre mindre positive avvik blir brukt til å delfinansiere avvikene over.

Netto må vi finansiere 45 mill. kr i 2018

- 1) 1001 finansiering av kapitalutgifter: Betaling av egenkapitalinnskudd KLP
- 2) 2128 riving Sentrum Barnehage er finansiert i 2017. Er en del av S5-tomta som er solgt og blir betalt i 2018
Det er også noen mindre utgifter på andre prosjekter som er finansiert i 2017

- 3) 4003 Branntekniske utbedringer er videreført selv om det ikke er brukt noe i 2017 og det er nye bevilgninger i 2018 fordi vi vil bruke av dette i 2018.
- 4) 4017 Ekstraordinært vedlikehold: dekker (mer)forbruk på 4226,4229,4264,4272,4322 og 4401
- 5) 4025 opparbeidelse : Netto refusjonsinntekter/salgsinntekter gamle anlegg er ikke aktivert, men ført direkte mot kapitalfond
- 6) 4030 Gang- og sykkelveger finansierer også prosjekt 4066, 4218, 4306, 4307 og 4308
- 7) 4051 Mekjarvik næringsområde er finansiert i 2017.
- 8) 4060 Boliger vanskeligstilte er videreført til 2018. Vi budsjetterer med 5 mill. kr (netto) årlig til dette. 4319 Ombygging Ryggvegen 40 er finansiert med 4060
- 9) 4403 Flyktningeboliger er ikke videreført, men blir ivaretatt innenfor midlene i prosjekt 4060.
- 10) 4078 og 40781 er det samme prosjektet (Sanering Viste Hageby, del 3)
- 10) 4208 Avløpssanering finansierer 4128, 4408 (avløpsdelen) og deler av 4239.
- 11) Kommunestyret vedtok inntekter på 25 mill. kr fra salg i Sentrum Øst (kommunens tomt på Harestad) Dette er ikke realisert i 2017.
- 12) 4185 Turvei Goa-Vistnesvegen er finansiert med 4199 Turveg Sentrum-Goa. Vil få refundert utgifter for dette i 2018
- 13) 4187 Asbestsanering finansierer deler av 4408
- 14) 4207 Sande Tungenes er finansiert med 4404 Tungenes-Mekjarvik
- 15) 4224 Randaberg Helsesenter og 422401 Velferdsteknologi er samme prosjekt
- 16) 4225 Svømmehallen: Tilskudd blir ikke utbetalt før endelig regnskap er levert i 2018.
- 17) 4226 Tungenes fyr, oppgradering er samme prosjekt som 4322 Rampe Tungenes. Merforbruk er finansiert med 4017
- 18) 4239 Overvannsledning GS-vei Tungenes. En liten del av dette er finansiert med 4208, men det er likevel et avvik på 3,2 mill. kr som må finansieres ekstra i 2017.
- 19) 4243 Nye leiligheter, Torset: Finansiert med husbanktilskudd i 2018.
- 20) 4246 Lys på turveg Endrestø - Viste er finansiert i 2018-budsjettet
- 21) 4249 Utbyggingsprosjekt Øvre Grødem. Utgifter til Grødem Terasse som er budsjettet i 2018
- 22) 4258 Maritimt Vitensenter. Kostnadene i 2016 må dekkes av bevilgninger i 2019-2020.
- 23) 4262 Uværrsskur Harestad skole. Er tatt ut da det ikke lenger er aktuelt.
- 24) 4266 Harestad skole. Rådmannen har informert formannskapet løpende om status på dette prosjektet. Det er tilført 20 mill. kr ekstra i 2018 i samsvar med siste prognoser. 426601 og 426602 og 4283 ses sammen med hovedprosjektet
- 25) 4310 Områdeplaner: Finansierer 4281, 4297, 4300, 4301, 4303, 4304, 4309 og 4310. Mindreforbruk på 0,5 mill. kr overført til 2018.
- 26) 4317 riving Randabergfjellet. Restbeløp er avsatt til eget fond for skjøtsel av området
- 27) 4318 Innløsning grunn Mekjarvik er videreført. Skal betales av Stavanger havn i 2018
- 28) 4411 S5, Sentrum. Finansiert i 2017. Området solgt i 2017. Betaling i 2018
- 29) 4412 Barnehagetomt, Harestad. Finansiert i 2017. Tomt bak nye Harestad skole.
- 30) 5072 Fond kunstnerisk utsmykking finansierer de to spesifikke prosjektene 5074 og 5075

Finansiering av inv.prosjekt	Budsjett	Inntektsfø	Differanse
Lån	266 414	203 604	62 810
Netto brukt av kapitalfond	10 524	12 048	-1 524
Finansiert direkte i prosjekta		7 679	-7 679
Mottatte avdrag på lån (Lyse)	1 680	3 279	-1 599
SUM finansiering	278 618	226 609	52 009

Kommentarer og vurderinger av regnskapet for 2017

Regnskapsmessig resultat:

Randaberg kommune sitt regnskap for 2017 viser et overskudd, det vil si et regnskapsmessig resultat (mindreforbruk) på pluss 4,1 mill. kr. Det er etter at det er satt av og brukt av fond. Netto driftsresultat er marginalt positivt (1,8 mill. kr), til tross for skattesvikt på 12 mill. kr. Skattesvikten er kompensert for gjennom netto mindreforbruk på tjenesteområdene, mindretgift på pensjon og positivt avvik på netto finanskostnader.

Inntekter fra Lyse ble på 15,7 mill. kr i utbytte og 2,1 mill. kr i garantert renteavkastning. Dette kommer i tillegg til avdrag på lån på 3,3 mill. kr som blir ført i investeringsregnskapet.

Randaberg kommune hadde gode regnskapsmessige resultat i 2006-2008. Merinntektene ble ikke brukt til å øke driftsnivået, men avsatt til fond for bruk i "dårligere tider". Etter to år med veldig dårlige økonomiske resultat der mye av de oppsparte midlene ble brukt for å saldere resultatene, var 2011 til 2014 mer balanserte år. Resultatene i 2015 og 2016 var gode og bidro vesentlig til å styrke reservene (fondsmidler). For 2017 er forutsetningene i budsjettet at regnskapsmessig mindreforbruk skal brukes til å styrke fondsmidler.

Randaberg kommune reviderte i KS-sak 65/2016 nye økonomiske mål som skulle legges til grunn for budsjettarbeid framover. De økonomiske målene som ble vedtatt er disse:

Randaberg kommune skal legga følgende økonomiske mål til grunn for framtidige budsjett/økonomiplanar:

Netto driftsresultat i % av driftsinntekter: mellom 1 og 4 %.

Arbeidskapital i % av driftsinntekter: mellom 20 og 30 %.

Ubundne driftsfond i % av driftsinntekter: mellom 5 og 8 %.

Kapitalfond i % av driftsinntekter: mellom 7 og 10 %.

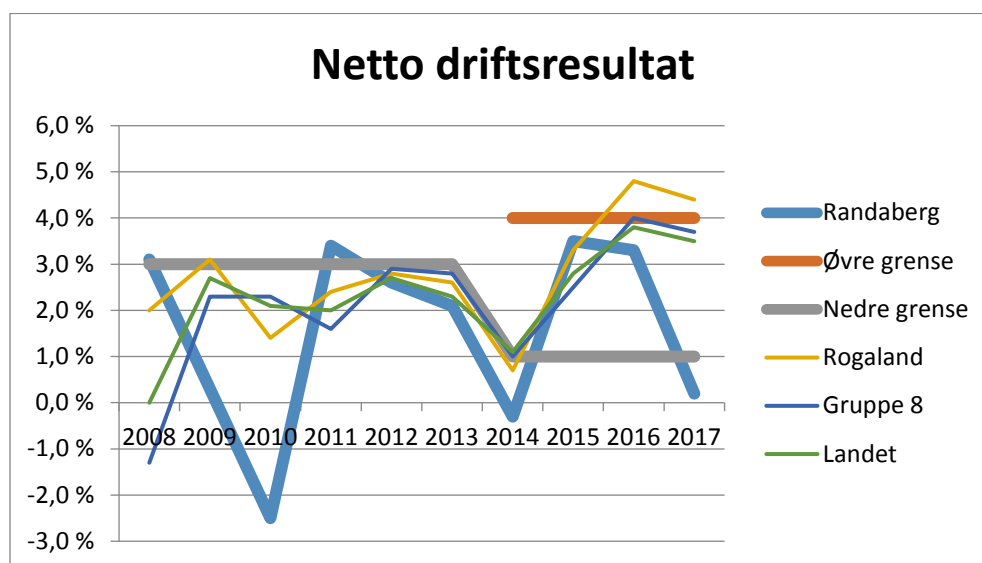
Netto lånegjeld per innbyggjar: mindre enn 90.000 kr/innbyggjar.

En oversikt over resultatene i 2017 og årene før viser dette:

	Mål	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Netto driftsresultat	1-4 %	-2,5 %	3,4 %	2,6 %	2,1 %	-0,3 %	3,5 %	3,3 %	0,2 %
Arbeidskapital	20-30 %	19,2 %	33,4 %	19,4 %	19,9 %	23,0 %	21,9 %	26,8 %	22,2 %
Ubundne driftsfond	5-8 %	1,9 %	2,3 %	1,9 %	2,0 %	1,6 %	1,9 %	4,9 %	6,5 %
Kapitalfond	7-10 %	3,3 %	12,5 %	11,8 %	11,1 %	10,7 %	5,2 %	4,7 %	3,4 %
Netto lånegjeld per innbyggjar	90 000	38 814	44 205	41 080	45 214	54 055	55 089	72 806	87 178

Netto driftsresultat: Netto driftsresultat ble på pluss 1,8 mill. kr. Resultatet tilsvarer 0,2 prosent av driftsinntektene, dette er under kommunens målsetning på 1-4 prosent. Budsjettert netto driftsresultat er 1,3 mill. kr.

Her er en grafisk framstilling av netto driftsresultat i Randaberg kommune sett opp mot egne mål, KOSTRA-gruppe 8, Rogaland og landet:

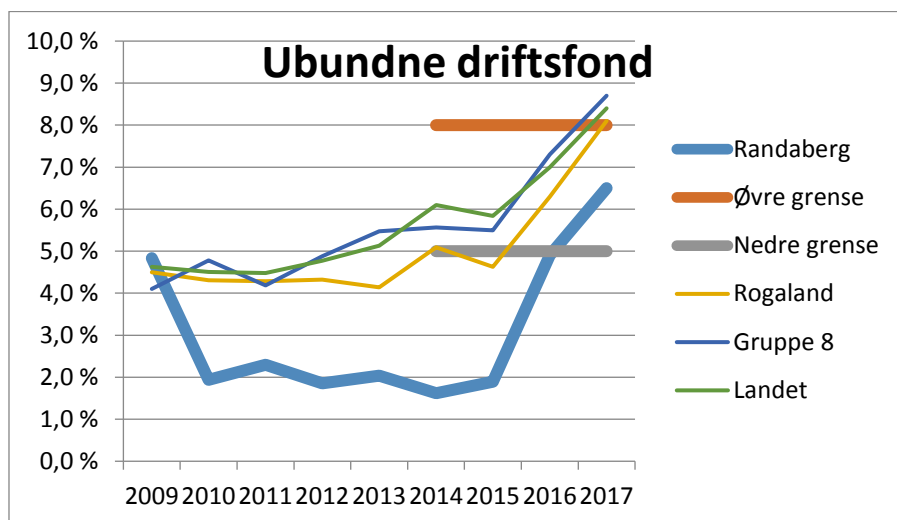
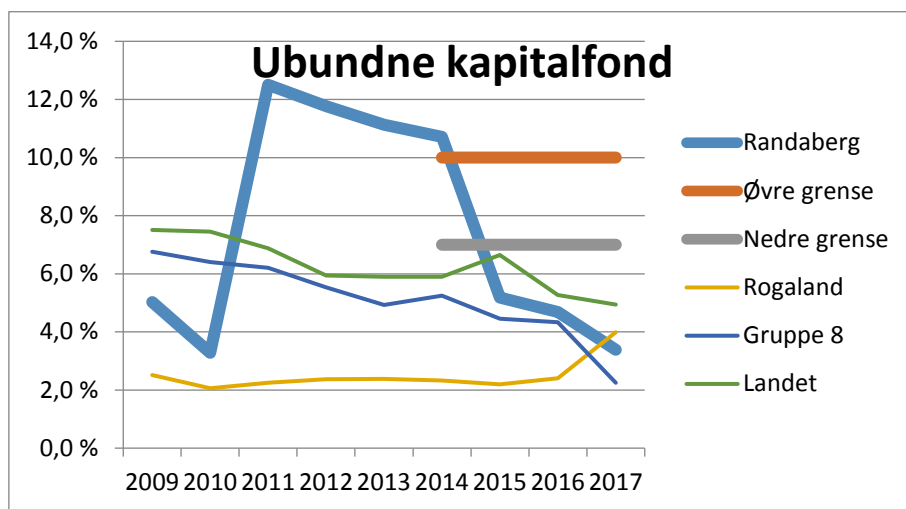
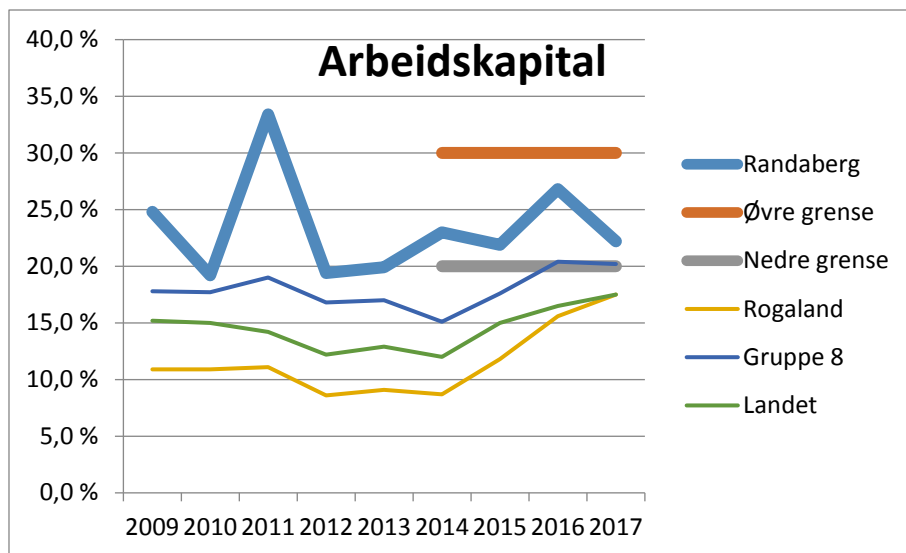

Grafen viser at Randaberg kommune holder seg innenfor målene 2015 og 2016, men ikke i 2014 og nå i 2017. De viser også at utviklingen fra 2011 til 2016 er temmelig lik for Randaberg og de vi sammenligner oss med. Unntaket er 2017. Grafen viser at det gikk veldig bra i kommune-Norge i 2017, men skattesvikten i Randaberg kommune førte til at vi ikke fikk det samme gode resultatet. Det er det samme forholdet som i 2009 og 2010 der skatteinntektene sviktet vesentlig mer i Randaberg kommune enn i resten av landet.

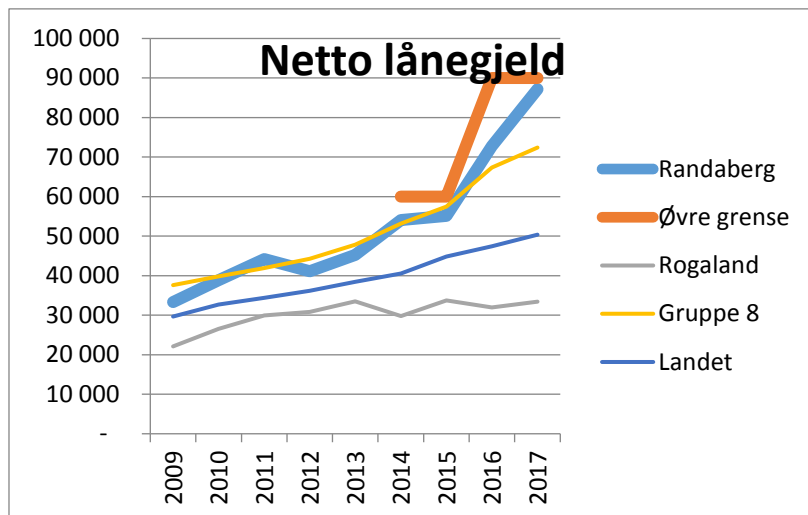
Både denne grafen og de tre påfølgende grafene viser måltallet i prosent av brutto driftsinntekter.

Grafer for de andre måltallene viser at vi har en høyere arbeidskapital enn andre kommuner, og at vi også har hatt gode reserver knyttet til investeringsbudsjettet (ubundne kapitalfond), men at utviklingen i ubundnes kapitalfond er negativ både i forhold til egne måltall og andre kommuner. Dette har sammenheng med salgsinntekter fra Vestre Goa der vi i samsvar med måltallene ikke har brukt alt til investeringer, men prøver å beholde noe som en sikkerhetsmargin. Når det gjelder ubundne driftsfond har vi i flere år ligget under både egne mål og andre kommuner.

De gode resultatene i 2015 og 2016 fikk oss opp på minimumsnivået ifølge måltallene. I vedtatt økonomiplan er det lagt til grunn at regnskapsmessig mindreforbruk skal brukes til å styrke dette, men fra 2018 bør et eventuelt mindreforbruk brukes til å styrke ubundne kapitalfond som er for lave i forhold til måltallene, eller til ekstraordinære avdrag på lånene våre.

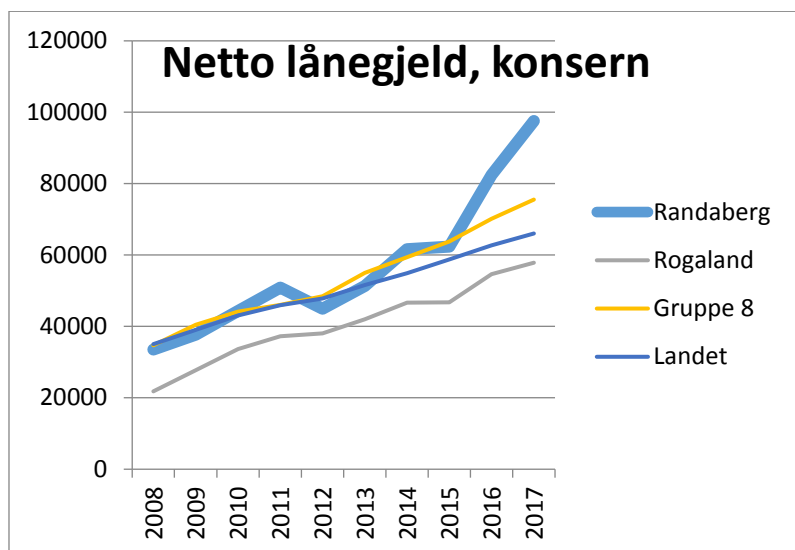

Randaberg kommune har hatt en akseptabel økonomi, og de økonomiske målene for drift for Randaberg kommune er lagt på et nivå som skal gi kommunen et nødvendig økonomisk fundament til å møte vanskeligere tider. Til tross for forholdsvis gode tall på driftskriteriene gjennom flere år, gjør store investeringsbehov at vi fortsatt må låne mye. Måltallet beveger seg derfor oppover mot grensen.

Vi ser at både Randaberg og vår KOSTRA-gruppe ligger godt over Rogaland og landet, og at vi har en mye brattere kurve enn vår KOSTRA-gruppe de siste to årene. Grafen viser netto lånegjeld per innbygger.

Tabellen over viser tall for det som blir ført i kommuneregnskapet. Mange større kommuner har kommunale foretak som ikke blir med i disse tallene. I hvilken grad de ulike kommunene har organisert deler av virksomheten som interkommunale selskaper vil også variere. For å få en mer reell sammenligning av lånegjelden, kan en se på den samla lånegjelden til kommunen, inkludert kommunale foretak og aktuell andel av interkommunale selskap. En slik oversikt viser at det er mindre avstand mellom Randaberg kommune / gruppe 8 og resten av landet enn når bare rene kommunetall blir brukt. Økningen fra 2015 til 2017 er likevel vesentlig større for oss enn andre kommuner på konsern-nivå.

Randaberg kommune har forholdsvis høye skatteinntekter og er derfor ekstra utsatt for økonomiske konjunkturer slik som i 2009/2010, og nå i 2015/2017. Resultatet i 2017 opprettholder det økonomiske fundamentet til å møte eventuelle "dårlige tider" uten å måtte ty til drastiske midlertidige reduksjoner i driftsnivået. Vi har nå de ønskede reservene knyttet til driften (ubundne driftsfond), men vi ligger litt under når det gjelder investeringer (ubundne investeringsfond).

Med de store investeringene som er vedtatt i gjeldende økonomiplan vil vi passere det nye måltallet for netto lånegjeld i løpet av 2018 eller 2019 hvis vi ikke får et driftsnivå som gjør at vi kan redusere låneopptaket eller betale ekstraordinære avdrag.

Vi er nå blant de kommunene i landet med høyest netto lånegjeld per innbygger (den 80. høyeste basert på foreløpige ureviderte KOSTRA-tall). Svikten i skatteinntekter de siste to årene i forhold til andre kommuner, og høy lånegjeld gjør at vi kommer dårlig ut på økonomiske sammenligninger. Vi har budsjettert med dårlig driftsresultat og store investeringer i 2018 og 2019.

I økonomiplanen har vi basert oss på fortsatt relativt høy innbyggervækst, en relativ høyere økning i skatteinntektene enn resten av landet, og markant nedgang i investeringsbehovet for å stabilisere økonomien fra 2020-2021.

Kommunestyret i Randaberg kommune

Kopi:

Kontrollutvalget, administrasjonssjef

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjon av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Randaberg kommunes årsregnskap som viser kr 629 252 000 til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 4 060 000. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2017, driftsregnskap, investeringsregnskap og økonomiske oversikter for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og noter til årsregnskapet, herunder en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir en dekkende framstilling av den finansielle stillingen til Randaberg kommune per 31. desember 2017, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjon

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av kommunen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Administrasjonssjefen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av (informasjon i kommunens årsrapport), men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Administrasjonssjefens ansvar for årsregnskapet

Administrasjonssjefen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Administrasjonssjefen er også ansvarlig for slik intern kontroll han finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av kommunens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av administrasjonssjefen er rimelige.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir en dekkende fremstilling.

Vi kommuniserer med kontrollutvalget og administrasjonssjefen blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Andre forhold

Randaberg kommune har inngått en avtale med Kolumbus om deltakelse i den såkalte «hjem – jobb – hjem» ordningen. Iht. skattemyndighetene er ordningen trekk- og oppgavepliktig og det påløper arbeidsgiveravgift. Ordningen er ikke innberettet fra Randaberg kommune.

Stavanger, 11.04.2018
Rogaland Revisjon IKS

Rune Haukaas

Oppdrags- og fagansvarlig regnskapsrevisjon
Statsautorisert revisor/jurist

Personalpolitikk

Arbeidsgiverpolitisk plattform

Arbeidsgiverpolitikk er de verdier, holdninger og den praksis som arbeidsgiver legger til grunn og står for i sitt forhold til de ansatte. Kommunestyret er den øverste arbeidsgiver. I det daglige utøves arbeidsgiverpolitikken av kommunens ledere. Randaberg kommune legger derfor vekt på god ledelse.

Målet for arbeidsgiverpolitikken er å bidra til at Randaberg kommune er en serviceinnstilt og effektiv organisasjons som tilbyr innbyggerne gode tjenester.

En bærebjelke i utviklingen av Randaberg kommune er medvirkning og samhandling mellom ledelse, medarbeidere og arbeidstakerorganisasjoner. Utforming av våre personalpolitiske retningslinjer skjer derfor i tett samarbeid mellom arbeidsgiver- og arbeidstakersiden.

Ansatte og årsverk

Kilde: Egne tall fra Visma HRM til Protektor, per januar.

2015		2016		2017	
Antall ansatte	Årsverk	Antall ansatte	Årsverk	Antall ansatte	Årsverk
945	727	975	730	975	740

Forklaringen på økning i antall ansatte er at et større antall ansatte er i lønnet permisjon. De inngår i tallene for «Antall ansatte», men ikke i «Årsverk». Bemanningssituasjonen er tilfredsstillende for vernepleiere, men det er noe vanskelig å få tilsatt i alle stillinger for pedagogiske ledere/ barnehagelærere. Enheten Heldøgntjenester har imidlertid flere ubesatte sykepleierstillinger. Personell fra vikarbyråer blir leid inn ved sykefravær og fødselspermisjoner.

Tilgangen på undervisningspersonalet er bra ved hovedutlysningen. Når det oppstår vakanse midt i året er det vanskeligere å finne gode lærere.

I enhetene Plan og miljø og Tekniske tjenester er de fleste stillingene besatt.

Gjennomsnittlig stillingsstørrelse

Kilde: PAI/KS

Stillingsprosent	2016		2017	
	Kvinner prosent	Menn prosent	Kvinner prosent	Menn prosent
-24,9	8,1	8,9	8,8	10,7
25-49,9	5,8	11,8	6,6	10,1
50-74,9	17,7	14,2	16,9	14,6
75-99,9	20,8	13,6	19,5	10,7
100	47,6	51,5	48,1	53,9

Tabellen (på siden foran) gir et bilde av gjennomsnittlig stillingsstørrelse for ansatte. Ansatte i helse- og omsorgssektoren, hvor flest deltidsansatte kvinner jobber, får tilbud om hele stillinger dersom de ønsker det. Det kan imidlertid forutsette flere arbeidssteder og oftere helg.

Tabellen viser at også flere av våre mannlige ansatte jobber deltid. Dette kan forklares med at noen har deltidsjobb en avgrenset periode, de kombinerer med jobb i andre kommuner (kulturskole-lærere), noen har en ekstrajobb hos oss i tillegg til hel stilling annet sted (bonde), og noen er studenter.

Sykefravær

Tabell 11: Sykefraværsprosenter for perioden 4. kvartal 2016-3. kvartal 2017. Randaberg kommune. Kilde: PAI/KS

Sektor	Samlet sykefravær	Egen- og legemeldt sykefravær		I og utenfor arbeidsgiverperioden		Etter fraværstilfellenes lengde			
		Egenmeldt sykefravær	Legemeldt sykefravær	Sykefravær i arbeidsgiverperioden	Sykefravær utenfor arbeidsgiverperioden	Sykefravær med lengde 1-3 dager	Sykefravær med lengde 4-10 dager	Sykefravær med lengde 11-40 dager	Sykefravær med lengde over 40 dager
Hele	11,77	1,27	10,50	3,58	8,20	1,18	0,92	1,72	7,95
Administr.	7,02	1,00	6,02	2,08	4,93	0,98	0,50	0,62	4,92
Undervisn	8,14	0,90	7,24	2,62	5,52	0,88	0,69	0,99	5,58
Barnehg.	17,75	1,49	16,25	5,24	12,51	1,42	1,20	3,23	11,90
Helse/plei	14,49	1,56	12,94	4,21	10,29	1,40	1,13	2,00	9,97
Samferds	3,99	1,19	2,80	2,21	1,77	1,16	0,64	1,02	1,17
Annet	3,08	1,06	2,01	1,32	1,76	0,81	0,33	0,61	1,33

Tabellen over viser at det legemeldte sykefraværet utgjør den absolutt største delen av sykefraværet. Langtidssykefraværet (utenfor arbeidsgiverperioden) utgjør 8,2 prosent mot 3,58 prosent for sykefravær i arbeidsgiverperioden (16 dager). Dette er et kjent bilde. I 2017 har en igangsatt ett arbeid for å snu økningen i sykefraværet. Det er utarbeidet egen handlingsplan med ulike tiltak på ulike nivå i organisasjonen. Det har vært en betydelig økning i sykefraværet fra 4. kvartal 2016 og til og med 3. kvartal i 2017. I 4. kvartal 2017 var det ingen økning i forhold til samme periode i 2016 – og vi håper dette er et tegn på at den negative økningen i sykefraværet har stoppet opp og vil bli redusert fremover.

Administrasjonsutvalget

Administrasjonsutvalget har bestått av:

Leder Gunhild Vårvik, KrF

Nestleder Jarle Bø, Sp

Kristine Enger, Ap

Bjørn Kahrs, H

Anita Egeli, Frp

Karin Samuelsen, Fagforbundet

Cathrine Larsen, Utdanningsforbundet.

Administrasjonsutvalgets mandat er: "...å foreslå og behandle overordnede retningslinjer for kommunens personalpolitikk i tråd med tidligere praksis. Administrasjonsutvalget er kommunens likestillings- og diskrimineringsutvalg."

Utvalget har i 2017 blant annet behandlet følgende saker:

- Uttalelse til KS om sentral forhandlingsstrategi (KS' debatthefte)
- Bemanningssituasjonen
- Lærlinger og lærekandidater
- Sentrale forhandlinger, hovedtariffavtalen
- Innføring av ordningen hjemjobbhjem og bysykkel
- Rammeavtale bedriftshelsetjeneste
- Fra deltid til heltid
- Avviksrapportering
- Sykefravær

Rutiner, kontroll og likestilling, kommuneloven § 48-5:

Randaberg kommune har etiske retningslinjer både for ansatte og for folkevalgte. De etiske retningslinjene for ansatte, som er utarbeidet av et bredt partssammensatt utvalg, omhandler varsling, habilitetsspørsmål, egenkontroll og antikorrupsjon. Etiske retningslinjer for folkevalgte blir gjerne gjenstand for refleksjon i forbindelse med diskusjon om habilitet.

Første punkt på sakslisten til rådmannens ukentlige ledermøter er HMS, hvor også etiske spørsmål blir diskutert. Det viktigste arbeidet for å sikre høy etisk standard gjøres i den enkelte virksomhet og er et lederansvar. I avdelingene er etikk og etiske dilemmaer tema på personalmøter. Som verktøy for refleksjon og diskusjon brukes ofte etikkveilederen til KS.

Rådmannens ledermøter blir regelmessig benyttet til månedlig rapportering av økonomisk status i tjenesteområdene. Etter politiske møterunder blir vedtak gjennomgått og ansvar for gjennomføring fordelt. Rådmannen følger opp sine ledere felles i ledermøter og individuelt. Det arbeides aktivt for å utvikle et åpent og gjensidig lederfellesskap der samhandling og måloppnåelse står i fokus.

Budsjettprosessen har en sterk involvering av rådmannens ledergruppe med en transparent prosess der alle ser «alt». Det er utarbeidet håndbøker/retningslinjer for budsjetttrundskriv, budsjett og økonomiplan som er basert på de vedtak og avtaler som er kjent per dags dato. Det er også utarbeidet brukermanual for opplæring i Arena som er systemet vi bruker for budsjettering.

Randaberg kommune har rutiner for rapportering og budsjettoppfølging, det er utarbeidet veiledere og maler. Alle ledere skal rapportere om den økonomiske situasjonen på sitt ansvarsområde gjennom internrapportering, tertialrapportering, samt års rapportering. Lederne bruker Agresso Web for rapportering og det er utarbeidet egen håndbok, i tillegg gjennomføres det fast opplæring av økonomistyring i kommunen 1 gang i året og ellers ved behov. Det stilles også attestasjon- og anvisnings krav til alle utbetalinger.

Administrasjonsutvalget er kommunens likestilling- og diskrimineringsutvalg. Administrasjonsutvalget har utvidet likestillingsbegrepet til å gjelde flere grupper.

Dette er i overensstemmelse med Likestillings- og diskrimineringsombudet, LDO, som forvalter diskriminerings-lovverk i forhold kjønn, funksjonsevne, etnisitet, alder, språk, religion, seksuell orientering.

I forhold til våre innbyggere skal likestillingsfokuset inngå i alle kommunens tjenester, enten vi snakker om skole, barnehage, helse og omsorg eller tekniske tjenester.

Lønnsmessig likestilling er kanskje den viktigste faktoren når det gjelder opplevd rettferdighet mellom kjønnene. Likebehandling innenfor lønn er alltid høyt oppe på agendaen under de årlige forhandlingene.

Vi har to systemer for lønnsdannelse: De som får hoveddelen av sin lønn fastsatt i sentrale forhandlinger. Disse er på kommunens lønnstabell. Her er langt de fleste ansatte: assistenter, fagarbeidere, høyskoleutdannede og undervisningspersonalet. Lønn bestemmes av utdanning og ansiennitet, og kjønn vil ikke spille inn.

Den andre gruppen er ansatte som får hele sin lønn fastsatt i lokale forhandlinger. Disse er individuelt avlønnet. Her finner vi blant annet ingeniører, rådgivere og ledere. Her vil kjønn kunne spille inn på avlønningen.

Nedenfor følger statistikk over lønnsutvikling for fast- og timelønnte hoved- og bistillinger:

Kvinner lønn måned	Menn lønn måned	Kvinner endring i lønn	Menn endring i lønn
40.928	42.957	2,5 %	2,5 %

Kommunefakta - Arbeid og inntekt

Arbeid og inntekt	Randaberg	Rogaland	Landet
Sysselsatte i prosent av befolkningen , 15-74 år	67,8	67,2	66,0
Menn	69,6	69,3	68,1
Kvinner	65,9	65,1	63,8
Registrerte helt arbeidsledige 15-74 år nov 2017, prosent	2,7	3,1	2,3
Menn	3,5	3,6	2,6
Kvinner	1,9	2,6	2,0
Gjennomsnittlig bruttoinntekt 17 år og eldre 2016	499 100	475 700	441 200
Menn	623 100	584 300	522 900
Kvinner	370 600	363 400	359 000

Kommunefakta – Folketall

Tabell kilde: SSB

Folketall	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Fødte	124	132	131	128	116	128	126	111	148	117	114
Døde	52	43	51	48	57	52	50	63	47	37	64
Fødselsoversk	72	89	80	80	59	76	76	48	101	80	50
Innflytting	617	676	619	657	831	717	634	831	663	527	542
Utflytting	568	523	571	672	685	660	692	740	608	471	529
Netto innflytting inkl inn- og utvandring	49	153	48	-15	146	57	-58	91	55	82	50
Vekst i året	121	245	128	64	204	132	19	140	181	162	99
	9 099	9 867	9 995	10 061	10 265	10 397	10 416	10 556	10737	10899	10972

Miljøstatus

Plan for klima og energi

Vinteren 2017/2018 innførte Stavanger piggdekkavgift mens Randaberg, Sandnes og Sola kommune valgte ikke å gjøre det, men fortsetter med det holdningsskapende arbeidet.

Randaberg kommune ble høsten 2016 med i Klimanettverk Jæren. Hensikten med nettverket er å se på tiltak som kan redusere klimautslipp. I tillegg til Randaberg er Hå, Time, Klepp, Sandnes, Rennesøy og Utsira med. Nettverket har fått økonomisk støtte fra Miljødirektoratet. Sluttrapport skal leveres direktoratet innen januar 2018. Det er søkt om ett år til.

Forurensningsforskriften kap. 5, del III, pålegger anleggseiere av veier, jernbaner, flyplasser, havn og enkelte industribedrifter å kartlegge utendørs støy fra egne anlegg. Kravet gjelder byområdet Stavanger, som omfattes av kommunene Randaberg, Sola, Sandnes og Stavanger. Det ble foretatt en kartlegging i 2012 som førte til Handlingsplan mot støy. Høsten 2016 startet Statens vegvesen en ny kartlegging som ble ferdig i 2017. Resultatene vil føre til en ny handlingsplan, som vil bli vedtatt våren 2018

Bypakke Nord-Jæren er en bompengepakke for kommunene Stavanger, Sandnes, Sola og Randaberg. Klimahensyn og prinsippene om samordnet areal og transport politikk er grunnleggende for Bypakke Nord-Jæren. Hovedmålet er nullvekst i personbil trafikken i byområdet på Nord-Jæren og god fremkommelighet for alle trafikantgrupper der hovedvekten er på kollektiv, sykkel, gang og næringstransport. Bypakken skal gjelde i 15 år, fra 01.01.17 til og med 2031. Kommunikasjonssjef i Randaberg kommune sitter i kommunikasjonsgruppen for Bypakken, der det drives generelt kommunikasjonsarbeid for å fremme informasjon om de ulike prosjektene i Bypakken. Kommunikasjonsgruppen møtes en gang i måneden.

Sykelgruppen jobber for å identifisere og få fram gode sykkelprosjekter som støtter opp om målet om nullvekst i personbiltrafikken. Det er fokus på arbeidsreiser. Målet er et framtidig sykkelnett med så høy standard at vi får flere nye hverdagssyklister.

Det er også opprettet en Gå-gruppe hvor hensikten er å tilrettelegge for fotgjengere i sentrumsområder for på den måte å redusere biltrafikken. Dette gjøres ved å kartlegge hvor innbyggerne går i dag, hvor mange som går og hvilke hindringer som er for å øke andelen fotgjenger.

HjemJobbHjem er et samarbeidsprosjekt mellom Kolumbus, Bysykkelen, Statens vegvesen, kommunene Stavanger, Sandnes, Sola, Randaberg og Rogaland fylkeskommune. Målet er at alle ansatte i HjemJobbHjem-bedriftene skal kjøre 20 prosent mindre til og fra jobb. Hjemjobbhjem vil inspirere og legge til rette for at ansatte setter bilen fra seg hjemme. Dette gjøres blant annet ved å tilby ansatte i HjemJobbHjem-bedrifter tilgang til en månedsbillett for buss og tog i hele Rogaland til kun 500 kroner. I tillegg har ansatte fri tilgang til bruk av Bysykkelen.

Randaberg kommune ble Hjemjobbhjem-bedrift 01.03.2017. Randaberg har i samarbeid med Kolumbus opparbeidet to ladetasjoner for Bysykkelen, en ved kommunehuset og en ved Randaberg Arena. Disse stod klar til bruk i februar 2018. Planen er å opparbeide to ladestasjoner til, en i Sentrum ved bussholdeplassen og en ved bussholdeplassen Goa Vest. Alle innbyggere i Randaberg kan benytte seg av Bysykkelen. De som ikke jobber i en Hjemjobbhjem-bedrift betaler da et abonnement på 30 kr per måned eller 400 kr per halvår.

Tjenesteområdene

Sentraladministrasjonen

Innledning/økonomi

Sentraladministrasjonen besto i 2017 av 32,6 årsverk.

12 Rådmannen :	R2017	B2017	Avvik
Driftsresultat før bruk og avsetning til fond :	40 589	42 169	(1 580)
Avsatt fond, bedriftshelsetjeneste	29		
Avsatt fond, renter tapsfond, Husbanken	6		
Bruk av fond, eldrerådet	(131)		
Bruk av fond, AMU	(15)		
Bruk av fond, BUK	(40)		
Driftsresultat før evt bruk/avsetning til driftsfond :	40 438	42 169	(1 731)
Bruk/avsetning til driftsfond :	-		
Driftsresultat etter bruk/avsetning til fond :	40 438	42 169	(1 731)

Netto driftsutgifter har et positivt avvik på 1,7 mill. kr. Hovedårsaken til dette skyldes et mindreforbruk i pensjonskostnadene på 6,8 mill. kr. Lønnsoppgjøret ble 0,6 mill. kr dyrere enn forventet i 2017. IKT ha hatt høyere kostnader på lisenser enn budsjettert og vi har hatt et overforbruk på konsulenttjenester. Samlet avvik 2,5 mill. kr. Det er overforbruk på politisk, dette er delvis dekket med å bruke avsatt fond til eldrerådet. Vi har også betalt 0,3 mill. kr mer for skatteoppkreverfunksjonen enn budsjettert. Det er utgiftsført 0,15 mill. kr til å dekke momskompensasjon på sosiale boliger som vi er uenige med skatteetaten om. Det er også avsatt 0,5 mill. kr for å dekke eventuelle tap på krav som blir realisert i 2018.

Kommunikasjon og demokrati: Består av 15,75 årsverk fordelt på:

- Servicetorg
Ansvar for publikumsmottak av henvendelser via oppmøte, telefon, nettprat og e-post. I tillegg har servicetorget enkel saksbehandling knyttet til tjenesteområdene..
- Dokumentsenter
Ansvar for sentralt postmottak med registrering og skanning av post, arkivansvar, systemansvar for sak -og arkivsystemet ESA, ansvar for innsynskrav og postlister.
- Politisk sekretariat
Ansvar for produksjon og publisering av møtepapirer, gjennomføre politiske møter, være bindeledd mellom administrasjonen og det politiske miljøet.
- Kommunikasjon
Ansvar for hjemmeside, intranett og sosiale medier. Bistand til kommunikasjon i kommunen, brosjyrer, skilting og Klart språk. Regionalt kommunikasjonsarbeid i Bypakke Nord-Jæren.
- IKT-avdelingen
Ansvar for å utvikle IT-strategi og rådgivende tjenester i bruk av IKT overfor de ulike tjenesteområdene, samt styring og deltakelse i IKT-prosjekter. Avdelingen har òg ansvar for drift og å videreutvikle IKT-systemene og deres infrastruktur, i tillegg til brukerstøtte til kommunens ansatte - både i Randaberg og Kvitsøy kommune.

Økonomiavdelingen: Består av 9,3 årsverk som er fordelt på:

- Økonomistyring og rapportering
- Budsjettering
- Innkjøp
- Regnskap
- Skatteinnkreving
- Eiendomsskatt
- Startlån

Personal og organisasjonsutvikling: Består av 6,6 årsverk og har ansvar for:

- Organisasjonsutvikling; lede/delta i prosjekter særlig rettet mot kommunens ansatte for å effektivisere organisasjonen og øke trivselen
- Lønnsforhandlinger og andre forhandlinger/drøftinger
- Lønnsutbetaling (betjener også Kvitsøy)
- Rådgivning og veiledning til ledere i lov og avtaleverk (HA, HTA, AML, Folketrygdloven o.a.)
- Stillingsannonsering og ansettelser
- Helse Miljø og Sikkerhet - inkludert Arbeidsmiljøutvalg
- Rapportering til offentlige myndigheter
- Sekretariatsfunksjon for partssammensatte utvalg
- Koordinere gjennomføring og oppfølging av medarbeiderundersøkelse
- Kompetanseheving
- IA-koordinator – pådriver for å redusere sykefraværet
- Revidere og videreutvikle overordnede personalpolitiske retningslinjer

Mål / utfordringer	Tiltak / måloppnåelse
KoD	Kommunikasjonskompetanse, forvaltningskompetanse og IT-kompetanse vil være avgjørende dersom Randaberg kommune skal lykkes med overgangen til en digital kommunikasjonshverdag. Kommunikasjon og demokrati skal sørge for at alle kommunikasjonskanaler virker. Innbyggerne skal oppleve møte med kommunen som trygg, enkel og forutsigbar. Tjenesteområdet skal legge til rette for et aktivt lokaldemokrati, for innbyggerinvolvering og åpenhet i forvaltningen. Dagens kommunikasjon blir mer og mer digital. Parallelt med at kommunens tjenester blir mer og mer digitale, må vi utvikle vår førstelinje. Utvikling og ombygging av servicetorg/dokumentsenter, samt nye nettsider, er under arbeid. Arbeidet med ny nettside satt i gang i 2017, og slutføres våren 2018. KoD søkte i 2017 og fikk innvilget 300 000 kr i skjønnsmidler til «Hvordan møte innbyggerne i en digital

	tid?». Hvordan tar vi vare på de innbyggerne som kanskje ikke mestrer de digitale løsningene våre? Digital veiledning er allerede en viktig del av servicetorget sin hverdag. Hvordan tar vi vare på dette/utvikler vi dette i et nytt servicetorg? Nytt servicetorg/Dokumentsenter/IKT-avdeling ferdig prosjektert i 2018. Kontinuerlig arbeid for å få all post elektronisk. Opplever økende arbeidsmengde fordi kommunen ikke er fulldigital. Gjelder opp mot byggesak og personal, men har også store skanningsjobber for tjenesteområdene. Videre implementering av SvarUT og SvarInn i organisasjonen. Arbeid for at flere arkivmapper blir elektroniske. Igangsette anbudsprosessen for digitalisering av byggesak, oppmåling og landbruksarkivet. Valgansvar for Stortingsvalget 2017. Avvikling av 8 møterunder. Økende arbeid med saker til klagenemda. Tallet på innsynskrav har økt betydelig. I 2017 ble IKT igjen en del av tjenesteområdet etter å ha vært under Økonomi noen år. IKT hører naturlig til under Kommunikasjon og demokrati, fordi dette fagfeltet er en viktig premissleverandør til tjenestene.
IKT: Leverer IKT som dekker brukernes behov – stabilt, sikkert og kostnadseffektivt.	• Implementert ny IKT-strategi 2017-2020 • Kartlegging av tjenester IKT leverer mot hvert tjenesteområde og en Gap-analyse • Stor oppgradering/utskiftning av klienter til PC • Stor oppgradering av nettverk ut mot alle lokasjoner samt redundant linje satt opp som backup for hovedlinje • Gjestenett – nytt trådløst publikumsnett tilgjengelig og åpen for alle innbyggere i alle kommunens bygg • Ny telefoniløsning og sentralbord • Virksomhetssøk- ny søkemotor • Sentral styringsmodell for programvare implementert • E-post-løsning flyttet ut i skytjeneste Microsoft
Næring	Omfattende kontakt med næringslivet i kommunen og regionen gjennom Næringsforeningen i Stavanger-regionen, ressursgruppen for den grønne landsbyen, Landsbyforeningen, Region Stavanger, Omdømmebygging. Landsbyfestivalen, Landsbykonferansen. Partnerskapsavtale med Greater Stavanger er fornyet for 4 år.

	Det arbeides hele tiden med å utvikle arealer egnet til næringsutvikling. Det vises til større vedtatte områdeplaner og vedtatt strategi for rullering av kommuneplanen.
Personal og organisasjonsutvikling Rekruttering: Skape tilgang, tilvekst og fornyelse i kommunen	Vi jobber særlig med: Organisering: Effektivisering av arbeidsformer og rutiner, blant annet fagpersonale som går mellom avdelingene, og avklaring av arbeidsoppgaver, ansvar og myndighet. Lønn og arbeidsvilkår: Stavanger-området er ett arbeidsmarked. Randaberg kommune har et nært samarbeid med ni andre kommuner på Jæren for å sikre at kommunene i området ligger noenlunde likt lønnsmessig. Vi samarbeider også om lærlinger. For å få gjennomslagskraft overfor KS og sentrale myndigheter, både diskuterer og samordner vi ofte høringsuttalelser og gir andre innspill innenfor arbeidsgiverfeltet.
Lederbistand og lederutvikling	Personalfunksjonen skal være kommunens kompetanseavdeling innen lover og regelverk på arbeidsgiver-området. Personalfunksjonen skal bidra til å istandsette lederne til å ivareta det personaladministrative ansvaret på en mest mulig effektiv måte. Vi har derfor ulike kurs og tilbyr individuell opplæring.
Økonomi	Dele kunnskap innad i avdelingen (mer fokus på opplæring).
Redusere sårbarhet i avdelingen	
Støttefunksjon	Dele kunnskap innad i avdelingen (mer fokus på opplæring).
EHF-faktura	Fokus på få opp andel EHF-faktura og redusere antall papirfakturaer.
Innkjøp	Randaberg kommune har totalt ca. 80 rammeavtaler. I 2017 ble det inngått/startet opp 15 nye avtaler; 4 rammeavtaler som kun gjelder Randaberg kommune og 11 rammeavtaler i samarbeid med hovedsakelig Stavanger, Sandens og Sola kommune. Hensikten med samarbeid på rammeavtalene er å oppnå en bedre forhandlingsposisjon, bedre pris, bedre service og bedre utnyttelse av felles kompetanse, samtidig som man forenkler prosessen for repetitive innkjøp. Innkjøpsprosessene har en behandlingstid på fra 3 til 12 måneder. I tillegg inngås det innkjøp på varer og tjenester som ikke er rammeavtaler hvor en sørger for konkurranse ved å be om tilbud fra ulike leverandører, mini-konkurranser eller mindre anbudsrunder. Det er også økt fokus på klima og miljø, sosialt ansvar og sosial dumping. Regelverket for offentlige anskaffelser ble endret fra 1. januar 2017, blant annet ble terskelverdien på nasjonal innkjøp hevet fra 100.000 til 1,1 million kr. Året har vært preget av større konkurranse om kommunale oppdrag.

	Dette er positivt for kommune som innkjøper, men har også skjerpet behovet for gode anbudsprosesser og høy innkjøpskompetanse. I forbindelse med opplæring i e-handel og vår nye innkjøpsmodul i vårt økonomissystem har fokuset også vært på avtalelojalitet i kommunen og hvorfor en skal bruke rammeavtaler. Det jobbes med å heve bestiller kompetansen, redusere antall bestillere og utvide bruken av e-handel.
--	---

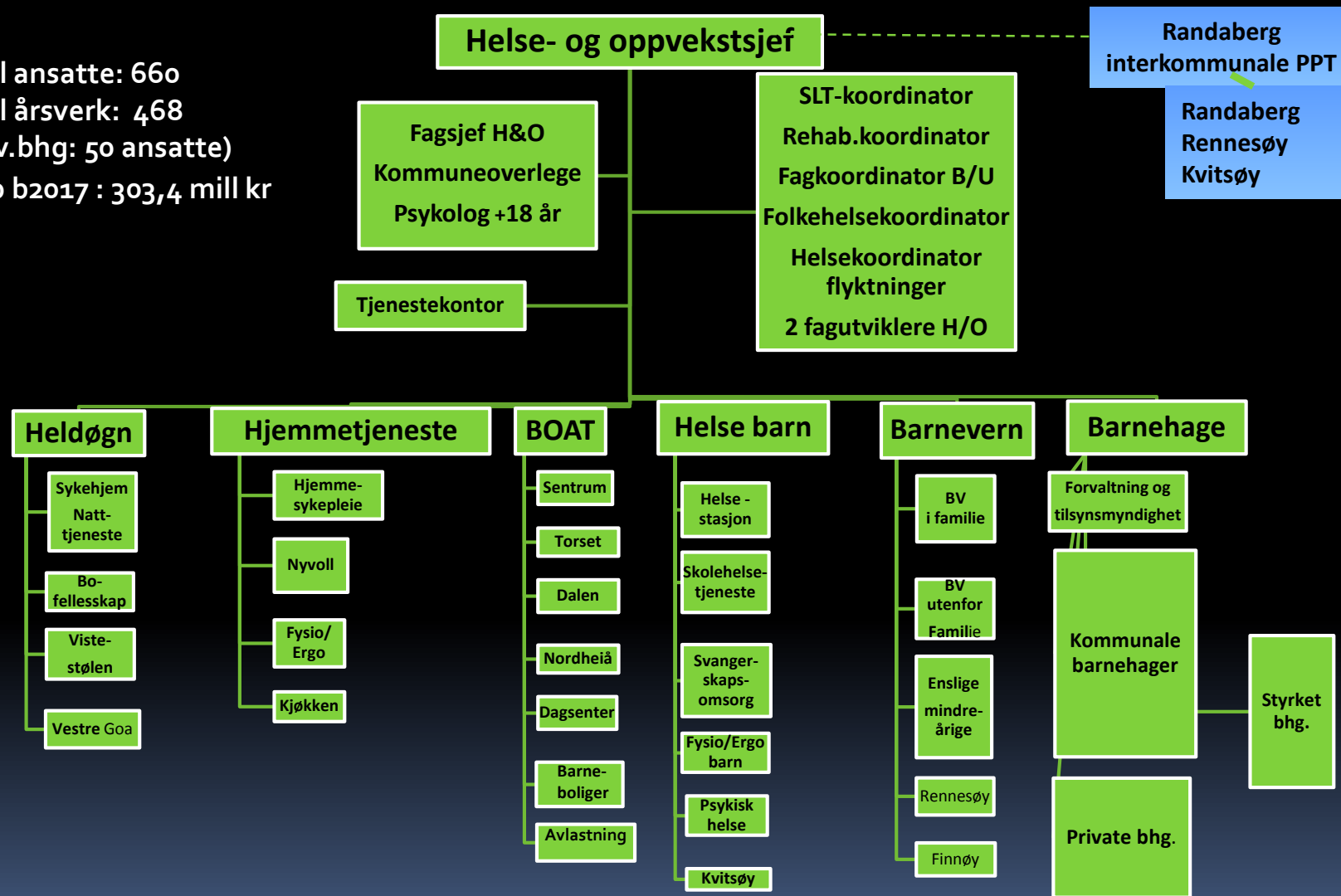
Helse og oppvekst

Helse og oppvekst (HOPP) omfatter 468 årsverk fordelt på 660 ansatte. Inkl. ca 55 ansatte i de private barnehagene. Budsjett for 2017 var 303 mill. kr. Organisasjonskartet viser hvordan tjenesten er organisert per dags dato.

Tjenesteområde Helse og oppvekst

Antall ansatte: 660
Antall årsverk: 468
(+ priv.bhg: 50 ansatte)
Netto b2017 : 303,4 mill kr

Organisering

ANSATTE OG ÅRSVERK	ÅRSVERK	PERSONER
Heldøgntjenester	93,3	170
Hjemmetjenester	48,73	69
Boligtjenester	81,5	141
Helsetjenester barn	19	22
Barnevernstjenesten	28,7	38
Barnehager kommunale	112,5	125
Barnehager private	53	59
Barnehage myndighet/ forvaltning	2	2
Styrket barnehagetilbud	14	18
Tjenestepanlegging helse og omsorgstjeneste	4,3	5
Fellestjenester	10,5	11
SUM HELSE OG OPPVEKST	467,53	660

Økonomi

20 Helse- og oppvekst :	Regnskap	Budsjett	Avvik
Driftsresultat før bruk og avsetning til fond :	298 278	305 606	(7 328)
Avsatt bundne driftsfond	3 600		
Bruk bundne driftsfond	(728)	(2 300)	
Bruk diverse driftsfond	(137)		
Driftsresultat før evt bruk/avsetning til driftsfond :	301 014	303 306	(2 293)
Bruk/avsetning til driftsfond :	1 147		
Driftsresultat etter bruk/avsetning til fond :	302 161	303 306	(1 146)

Som tabellen viser leverer Hopp et positivt resultat for regnskapsåret 2017 på 2,3 mill. kr. Dette har gjort det mulig å sette av 1,147 mill. kr (0,38 %) til generelt driftsfond. Det er en kjensgjerning at utgifter knyttet til tjenestetilbudet innen Hopp kan variere stort på grunn av nye behov eller opphørte behov som tjenesteområdet ikke har direkte styring på da de er forbundet med lovpålagte rettigheter for brukerne. Det er av den grunn svært positivt at det de siste årene er bygget opp en buffer i form av avsatte fondsmidler som kan ivareta eventuelt uforutsette utgifter som måtte komme i løpet av et regnskapsår. Med dette virkemiddelet er det mulig å unngå uheldige tiltak i løpet av året som det ikke var mulig å forutse under utarbeidelsen av det aktuelle budsjett.

Overskuddet er fremkommet som følge av:

- Tildelte øremerkede statlige driftstilskudd som ikke er benyttet fullt ut.
- Barnevernstjenesten kunne for regnskapsåret 2017 vise til et positivt resultat. I all hovedsak skyldes dette mindre antall barn under omsorg og periodevis vakante stillinger samt at nyordning i statlig tilskudd til enslige mindreårige flyktninger ble høyere enn budsjettet
- refusjonskrav for ressurskrevende tiltak som samlet resulterte i 600 000 kr i merinntekt for helse og omsorg
- generell streng økonomistyring

2017 ble som forutgående år en utfordring å møte oppståtte behov, som det ikke var budsjettet for, innen heldøgntjenester (3,4 mill. kr) og barnehagesektoren (2,9 mill. kr).

Barnehagesektorens merforbruk skyldes behovet for å opprette flere barnehageplasser for å ivareta at retten til barnehageplass ble imøtekommet. I politisk sak ble det tatt høyde for om nødvendig å dekke denne merutgiften med tidligere avsatte fondsmidler. Merutgiften lot seg dekke innen budsjettramme og uten bruk av fondsmidler.

Overforbruket i Heldøgntjenester skyldes stadig flere pasienter med behov for nødvendig helsehjelp for særlig ressurskrevende bruker, som ikke gir statlig refusjon på grunn av alder. Tidvis underkapasitet og behov for innleie av sykepleiere.

En nærmere beskrivelse av vesentlige avvik er beskrevet under disse ansvarsene nedenfor.

Prosjekter finansiert av eksterne tilskudd i 2017

I tillegg til innvilget budsjett er det et fokus på å styrke tjenestetilbudet ved hjelp av eksterne tilskudds ordninger. I 2017 ble det etter søknad om midler mottatt 7,6 mill kr i følgende statlige tilskudd til HOPP:

• Kom.rusarbeid: familieveileder Barnevern (unge og rus)	600.000
• Kom.rusarb: erfaringskonsulent og veileder	600.000
• Migrasjonshelse koordinator	500.000
• Vid. Utd. i psykisk helsearbeid barn og unge	90.000
• Kompetansetilskudd:BPA:	30.000
• Kompetansetilskudd: Kompetanseløftet	112.330
• Seksuell helse hos minoritetskvinner	100.000
• Psykolog i kom.helse- og omsorgstjeneste.	310.000
• Verdensdagen psykisk helse; arrangement elever og foresatte	3.500
• Kompetanseheving for barnehageansatte	249.000
• Tiltak for å styrke norskspr.utvikl. for minoritetspråkl. Barn	244.589
• Dagaktivitetsplasser for hjemmeboende med demens	1.216.120
• Samordning av lokale rus og kriminalitetsforebyggende tiltak	70.000
• Styrking av habilitering og rehabilitering	237.000
• Mer tilgjengelig og tverrfaglig skolehelsetjeneste	1.265.425
• Hjem-dem	500 000
• Rask Psykisk Helsehjelp	1.500 000

I tillegg samarbeides det med andre tjenesteområder om søknader på eksterne midler på prosjekter – der midlene ikke plasseres hos Hopp:

- Rogaland Fylkeskommune; Regionale utviklingsmidler kr. 150.000 (sammen med skole, prosjekt Glidelåsen)
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet: Oppfølging og losfunksjon for ungdom kr. 300.000 (sammen med skole)
- Buf.dir; Aktiv fritid for alle – barnefattigdomsmidler: kr. 500.000 (Fritid hovedansvar, samarbeid med HOPP og NAV)

Annet:

- Ellers samarbeidet Hopp i 2017 med Rennesøy og Finnøy om en stilling «ungdomsordinator» i Barneverntjenesten – dette er også kommunalt rusarbeid. Randaberg kommune som søker på vegne av de tre kommuner: Kr. 600.000
- Forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme: Interkommunalt SLT samarbeid; hovedsamarbeidskommuner er Stavanger, Sandnes, Sola og Randaberg. Randaberg hovedansvar for søknad og rapportering. Kr. 500.000
- Prosjektet «Helsekoordinator for flyktninger» som startet i 2015 ble videreført i 2016. Prosjekt er delfinansiert med midler fra statlige innovasjons tilskudd. Helseteamet består av helsekoordinator for flyktninger 60 %, psykolog 20 %, helsesøster 40% og jordmor 10%. helsesøster og jordmor er faste stillinger i helsestasjonen.

Beskrivelse og oppsummering av vesentlige sider ved drift innen de enkelte virksomheter og tjenestetilbud

VIRKSOMHET - BARNEHAGETJENESTEN

Innledning

Barnehagene drives etter lov om barnehager og tilhørende forskrifter, og er en rettighet som er gitt barn som bor i Randaberg i aldersgruppen 1-6 år.

Kommunen har i dag 10 barnehager, der 6 barnehager eies av kommunen og 4 barnehager er private. Totalt går det 702 barn i barnehagene, der 215 går i private barnehager (31%) og 487 går i kommunale barnehager (69%).

Styrket barnehage består av 18 ansatte fordelt på 14 årsverk.

Barnehagedekningen har vært god, men i 2017 ble det nødvendig å opprette flere barnehageplasser, da fødselstallene var høy samt netto tilflytning av barnehagebarn var stor.

Organisering

I tillegg til barnehagene, består barnehagetjenesten av styrket barnehagetilbud.

Styrket barnehage består av spesialpedagogisk team, miljøterapeuter og flerspråklige veiledere.

Barnehageadministrasjon på kommunalt forvaltningsnivå med barnehagemyndigheten kommer i tillegg. Barnehagemyndigheten fører tilsyn, godkjenner barnehager, behandler dispensasjoner, samordner opptak, samt har et

overordnet kvalitetsansvar for alle barnehage med kompetanseheving og kvalitetsoppfølging.

Likeverdig økonomisk behandling av private barnehager er en stor oppgave som er lagt til tjenesten. Det er et tett samarbeid med økonomiavdelingen vedrørende dette.

Det ble en økning i antall ansatte og antall barnehageplasser som følge av behov for flere barnehageplasser og to opptak. 125 personer er i dag ansatt i de kommunale barnehagene.

- Læringer i barne- og ungdomsarbeiderfaget. Vi har i 2017 hatt to læringer.
- Menn – vi har fortsatt en lav andel menn i barnehage som utgjør 3,8 % i 2017. Det er lavere enn alle vi sammenligner oss med.
- Dispensasjoner fra utdanningskravet til pedagogisk leder har gått opp. Andel styrere og pedagogisk ledere med barnehagelærerutdanning utgjør 92,6 %. Alle søknadene er fra kommunale barnehager, totalt 4 stk. 2 av søknadene var fra oktober/november 2017 til nyttår.

Økonomi

Kommunale barnehager

Høsten 2017 ble det etablert 12 nye småbarnsplasser i kommunale barnehager som følge av økt behov for barnehageplasser. De kommunale barnehagene har et samlet overforbruk på 155.000 kr. Det ble etablert flere barnehageplasser høsten 2017 uten tilføring av budsjettmidler. Flere barnehager fikk økte inntekter i foreldrebetalingen, slik at det samlede resultat er betydelig lavere enn de faktisk økte lønnsutgiftene. Sykefraværet har vært høyt også i 2017, med et gjennomsnittlig sykefravær på 12,9 %. Sykefraværet er i hovedsak legemeldt langtidsfravær. En barnehage har vært med i et prosjekt i samarbeid med personalavdelingen og bedriftshelsetjenesten.

Ansvar 271 Private barnehager

Tilskudd til pedagogisk bemanning ble innført fra august 2017. De økte utgiftene ble kompensert i revidert statsbudsjett. Kommunen gir i tillegg kompensasjon for innvilget redusert foreldrebetaling pga. lav inntekt og gratis kjernetid, samt gjennomføring av søskenmoderasjon. Samlet overforbruk på 165 000 kr.

Ansvar 366 Styrket barnehage

Styrket barnehage gir hjelp til barn som av ulike årsaker trenger støtte i tillegg til ordinært barnehagetilbud. I 2017 var refusjoner til andre kommuner hvor barn fra Randaberg mottar styrket barnehagetilbud lavere enn budsjettet. Dette var med å bidro til at styrket barnehage hadde positive tall ved årets utgang.

Ansvar 280 barnehagetjenesten

Det er økt utgifter til refusjon av barnehageplasser i andre kommuner og dette økte utover høsten. Utgifter til lokal kontantstøtte økte utover året, noe som ses i sammenheng med mangel på barnehageplasser. Det ble derfor budsjettet med 2,3 mill. kr til bruk av fond i 1. tertial. Dette ble ikke brukt, på grunn av det samlede resultatet for HOPP. Det er stor sannsynlighet for at det blir nødvendig å bruke fondsmidler for 2018 til dette formålet.

Måloppnåelse

Virksomhetsplanen for barnehagetjenesten 2017 er grunnlaget for prioriterte mål.

Barnehagens faglige innhold

I Randaberg barnehagene skal barna oppleve tilhørighet og fellesskap, lek og læring sammen med kompetente voksne. Det er utarbeidet en kvalitets- og kompetanseplanen for perioden 2016-2018. Det er en helhetlig satsing som inkluderer alle ansattgrupper i kommunale og private barnehager.

«Være sammen» er en kompetanseheving som ble igangsatt 2016 med et tverrfaglig nedslagsfelt i Randaberg. Alle barnehageansatte deltar i kursene, samt fagdager for pedagogene og assistentene på tvers av barnehagene. Det er utarbeidet implementeringsplan i alle kommunale barnehager.

Ny rammeplan kom august 2017. Denne implementeres i alle barnehagene og ses i sammenheng med arbeidet med Være sammen.

Kompetanseheving og lokal satsing på fagbrev til assistenter – øremerka midler

Randaberg fikk øremerka midler fra staten til kompetanseheving i barnehagene og gjennomføring av kompetanseheving for fagbrev til assistenter i barnehagen iht søknad. 12 deltakere fra barnehage/SFO deltok på kursingen til å gå opp til fagbrev. 9 tok eksamen i desember og 3 skal ta våren 2018. Ved bestått eksamen skal de ta den praktiske fagprøven.

Barnehagenes øremerka kompetansemidler følger plan for kvalitet- og kompetanseutvikling, som gjelder for både kommunale og private barnehager.

Til sammen for begge formål har barnehagene fått kroner 249 000,- til kompetanseheving som øremerka midler fra staten. 91 500,- er overført til bundet fond og vil bli brukt i 2018.

Dimensjonering av barnehageplasser

Utover i 2017 var det fortsatt et økende behov for flere barnehageplasser og utgifter til barnehageplasser i andre kommuner steg markert. Randaberg har i flere år hatt god barnehagedekning, og flere barn fra andre kommuner har hatt plass i private barnehager i Randaberg. Det har derfor vært budsjettert med en merinntekt på 510 000,-. Realiteten i 2017 ble en betydelig merutgift på 3,2 million kr for barnehageplass i andre kommuner. Mens nabokommuner legger ned barnehager, har Randaberg fått et økt behov for flere barnehageplasser. Årsaken er at flere forhold inntraff samtidig. Det var en økt netto tilflytning av barnehagebarn, økende fødselstall og flere flyktninger/familiegjenforening med barnehagebarn. Randaberg kommune har også en utvidet rett til plass, som gir nye tilflyttere rettighet til en barnehageplass fra november.

Utover 2017 ble det imidlertid klart at fødselstallene ble redusert med 25 % fra 2016 og netto innflytting sank merkbart på samme tid. Planlagt ny barnehage ble derfor tatt ut fra b2018, som følge av dette.

Flerspråklige barn i barnehage i Randaberg

Det er 99 flerspråklige barn i barnehager i Randaberg pr 15. desember 2017, noe som utgjør 14% av alle barn i barnehage. Disse barna representerer om lag 30 forskjellige språk. Styrket barnehage har 1 årsverk som jobber i feltet. Stillingen er delvis dekket av midler fra Utdanningsdirektoratet. Tiltak for å styrke den norskspråklige utviklingen for minoritetsspråklige barn i barnehage. Det har i 2017 vært mange nye barn fra flyktningfamilier/familiegjenforening og det har vært stort behov for flerkulturell kompetanse.

Utvalgte KOSTRA-tall

KOSTRA BARNEHAGE	Randaberg			Kostragr 08	Rogaland	Landet
	2015	2016	2017	2017	2017	2017
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	90,0	89,0	90,5	91,3	89,8	91,3
Andel barn 0 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 0 år	3,2	0,0	0,0	4,2	3,1	3,9
Andel barn 1-2 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 1-2 år	80,4	80,8	84,3	82,1	79,4	82,5
Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 3-5 år	95,8	94,0	94,6	97,1	96,5	97,0
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til innvandrerbarn 1-5 år	71,2	83,0	77,3	76,4	73,4	77,1
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale barnehager per korrigert oppholdstime (kr)	60	60	59	62	66	64
Utdypende tjenesteindikatorer						
Andel ansatte med barnehagelærerutdanning	35,8	43,4	42,4	37,5	33,1	36,0
Andel styrere og pedagogiske ledere med barnehagelærerutdanning	94,7	97,3	92,6	93,7	88,6	91,3
Andel ansatte menn til basisvirksomhet i barnehagene	4,1	3,4	3,8	6,8	6,3	9,1
Prosentvis fordeling av utgifter på:						
Funksjon 201 - Opphold og stimulering	77,3	78,6	80,0	81,1	76,8	81,0
Funksjon 211 - Tilrettelagte tiltak	12,6	10,8	10,1	9,5	14,4	10,4
Funksjon 221 - Lokaler og skyss	10,1	10,7	10,0	9,4	8,8	8,7

Prioriteringer

Det er mange barn i barnehagealder i befolkningen i Randaberg. Netto driftsutgifter i prosent av kommunens totale utgifter har holdt seg på samme nivå de siste tre årene. Kommunen har også bygd kommunale barnehager og avskrivninger og investeringsutgifter er derfor høyere enn de vi sammenligner oss med.

Dekningsgrad

Randaberg kommune utvidet med 12 småbarnsplasser høsten 2017. Andel barn 1-5 år med barnehageplass gått opp og er på 90,5 %.

Andel minoritetsspråklige barn med barnehageplass øker og utgjør nå 14% av alle barn som går i barnehage.

Produktivitet

Utgifter til barnehage er på omtrent samme nivå som i 2016. Kommunens barnehager har flere oppholdstimer per årsverk enn de vi sammenligner oss med, noe som innebærer flere barn pr ansatt (6,4 i kommunale barnehager og 5,9 i private barnehager). De korrigerte brutto driftsutgiftene pr oppholdstimer er lavt. De private barnehagene får tilskudd ut fra kostnadene kommunen bruker på egne barnehager.

Utdypende indikatorer

Andel ansatte med barnehagelærerutdanning er noe redusert, men er fortsatt høyere enn de vi sammenligner oss med. Det var 4 søknader om dispensasjon fra utdanningskravet til barnehagelærere i 2017. De private barnehagene har høyere andel barnehagelærere enn kommunens prioriteringer. Andel menn er svært lav (3,8%) mot 9% på landsbasis.

Fordelingen av utgiftene:

Sammenligningstall viser at Randaberg har en noe annen fordeling av utgiftene til barnehagesektoren enn gjennomsnittet. Det brukes mindre på ordinært barnehagetilbud. Tilrettelagte tiltak har gått noe ned og utgjør nå 10,1 % av de totale utgiftene. Kommunen har bygd ut egne barnehager de seneste 10 årene og kostnadene til lokaler som blir regnskapsført i kommunens regnskap er derfor høyere enn kommuner vi sammenligner oss med.

VIRKSOMHET – BARNEVERNSTJENESTEN

Innledning

Barneverntjenesten er organisert etter en vertskommunemodell med Randaberg kommune som vert og med Rennesøy og Finnøy som deltakerkommuner. Vertskommunesamarbeidet mellom Barneverntjenesten i Randaberg, Rennesøy og Finnøy ble opprettet 1. januar 2015. Barneverntjenesten har i 2017 bestått av 28,7 årsverk, fordelt på 38 personer inklusive prosjektstillinger og ansatte som jobber med enslige mindreårige flyktninger.

Hovedoppgaver for barneverntjenesten:

- Motta og gjennomgå bekymringsmeldinger, foreta undersøkelser samt iverksette og følge opp tiltak. En gir i stor grad råd og veiledning til foreldre og samarbeidspartnere.
- Utrede, forberede og føre saker til Fylkesnemnd og rettsapparat
- Følge opp barn og unge plassert utenfor hjemmet.
- Ta imot, bosette og følge opp enslige mindreårige flyktninger

Organisering

Barneverntjenesten gikk inn i 2017, organisert etter en team modell, med 3 team. Undersøkelse og oppfølging, tiltak og omsorg, samt ett team for enslige mindreårige asylsøkere. Et mål med team organisering er å spesialisere de ansatte innenfor et mer avgrenset arbeidsområde og derigjennom forbedre kvaliteten på arbeidet, ved at de ansatte får en spisskompetanse i de oppgavene de utfører oftest.

For å forbedre dette ytterligere valgte en i juni å foreta en ytterligere spissing ved en organisatorisk endring. En gikk da fra 3 team til 5 team ved at undersøkelse/oppfølging og tiltak/omsorg ble delt i 4 team.

Endringen i organisering ga ikke de positive resultatene en ønsket. Tidsfristene ble i første halvdel 2017 overholdt på en god måte, men en begynte på høsten å erfare at det ble vanskelig å ta unna alle nye undersøkelser, noe som vil bety flere fristbrudd i 2018.

En omfattende evalueringen, hvor alle ansatte var med i vurderingen, viste at det var en oppfatning om at det bl.a. ble for mange team, og for liten fleksibilitet i bruken av de ansatte, og at det oppstod en «flaskehals» mellom teamene i form av at sakene kunne bli stående lenge og vente på tiltak etter de var ferdig undersøkt. Erfaringene er tatt til etterretning og tjenesten er i dag igjen organisert i 3 team.

I 2016 ble det opprettet et bofellesskap for enslige mindreårige asylsøkere. De ansatte arbeider i turnus og bemanningen var på 5.85 årsverk. For å utvikle tilbudet ytterligere ble bemanningen ved Odnaberget bofellesskap forsterket i 2017. Det ble ansatt hvilende nattevakter, noe som betyr at antall ansatte gikk opp til 6.97 årsverk.

Økonomi

Resultatet for barneverntjenesten er et samlet mindre forbruk på 5,9 millioner kr. Hovedårsakene er at barneverntjenesten har utviklet egne tiltak som drives ved hjelp av egne ansatte framfor kjøp av tjenester. Dette antas å være en direkte årsak til mindre institusjonsplasseringer som igjen gir en betydelig økonomisk- (3 mill.) og menneskelig gevinst, men også ved at en styrker kompetansen. I tillegg medførte den nye statlig tilskuddsordning for enslige mindreårige flyktninger til en økning i

forhold til budsjett (1,5 mill). Et økt langtidsfravær uten at det har vært mulig å sette inn kvalifiserte vikarer har også medført et mindre lønnsforbruk (0,4 mill). Deler av mindreforbruket (1,1 mill) er satt av i fondsmidler for å ha en buffer ved endring i behov som det ikke er budsjettet for.

Måloppnåelse

Barneverntjenesten har arbeidet både etter virksomhetsplan og kompetanseplan i 2017. Begge setter retning for arbeidet med å nå utviklingsmål og foreta prioriteringer. Evalueringen av planene viser at en i 2017 har hatt en god måloppnåelse og nådd de fleste av de målene en satte seg. Her gjengis noen utvalgte mål.

- Alle rutiner er oppdatert og ferdigstilt
- Ungdomsteamet ute på alle ungdomsskoler ukentlig som ledd i arbeidet med å bygge samarbeidsrelasjoner og bli et åpnere barnevern
- Arbeider etter anbefalingene fra forandringsfabrikken og utvikler med det fokuset på barns involvering og medvirkning i egen sak
- For å vedlikeholde og utvikle tiltakskompetansen har flere ansatte fått opplæring i ulike metodikk som EuroAdad, Crowell, Repulse og PCIT.
- Gjennomført veiledningskurs til foreldre, 2 kurs hvert halvår.
- Ansatt erfaringskonsulent på rus fra august 2017, et tilbud til foreldre med rusutfordringer.
- Opplæring i terapeutisk mestring av vold for ansatte i EM teamet.
- En ansatt deltaker i det nasjonale kompetanseløftet for barnevern og en ansatt tar videreutdanning i familieterapi

Måltallet for bosetting av enslige mindreårige asylsøkere gikk ned fra 10 i 2016 til 4 i 2017. Dette ettersom IMDI meldte om færre ankomster og lavere behov for bosettingsplasser i kommunene. Barneverntjenesten bosatte de 4 enslige mindreårige som var målet for 2017.

Kapasitetsutfordringer har medført at barneverntjenesten bl.a. ikke har klart å være ute i barnehagene og bistå med Vil Vite opplæring.

Sykefraværet totalt sett i 2017 var på 8,5 %, og av dette var 5,6 % langtidsfravær. Det er belastende for tjenesten med et høyt sykefravær. En jobber etter tidsfrister og tjenesten håndterer mange komplekse saker som tilsier stor arbeidsbelastning. Ansatte i barneverntjenesten er særlig utsatt for tilleggsbelastning som sjikane og trusler.

Stor arbeidsbelastning i form av økende antall meldinger og alvorlighetsgrad i sakene kombinert med et høyt sykefravær også blant ledelse, og en organisasjonsendring som ikke opplevdes å gi ønsket effekt medførte en forringelse i arbeidsmiljøet. Dette er grepet fatt i, og det er jobbet målrettet for å bedre arbeidsmiljøet. Selv om det registreres en merkbar forbedring vil dette arbeidet fortsette også i 2018.

Utvalgte KOSTRA-tall

KOSTRA BARNEVERN	Randaberg			Kostra gr 08	Rogaland	Landet
	2015	2016	2017	2017	2017	2017
Netto driftsutgifter (funksjon 244, 251, 252) per barn i barnevernet	96 721	88 205	69 321	..	..	126 517
Andel netto driftsutgifter til saksbehandling (funksjon 244)	15,9	23,7	27,0	27,8	29,1	29,7
Andel netto driftsutgifter til barn som er plassert av barnevernet (f.252)	70,4	56,0	45,7	..	..	59,1
Barn med undersøkelse ift. antall innbyggere 0-17 år	5,2	4,1	5,9	..	..	4,9
Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-17 år	5,6	5,8	6,2	..	..	5,0
Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-22 år	4,3	4,5	4,8	..	..	3,8
Andel barn med tiltak per 31.12. med utarbeidet plan	95	94	81	..	..	88
Stillinger med fagutdanning per 1 000 barn 0-17 år	4,6	4,8	4,9	4,2	4,1	4,8
Andel undersøkelser som førte til tiltak	52,2	54,0	58,8	..	..	41,0

Kommentar

Som interkommunal barneverntjeneste så vil noen av tallene som fremkommer i Kostra kunne være misvisende fordi Kostra teller hver kommune for seg, og ikke det interkommunale barnevernsamarbeidet samlet.

Kostra tallene viser at barneverntjenesten i Randaberg i 2017 utførte våre lovpålagte oppgaver på en god måte sammenlignet med snittet i Rogaland og i landet.

Kostra viser at netto driftsutgifter pr barn i barneverntjenesten 0-17 år i Randaberg ligger godt under landsgjennomsnittet. I og med at dekningsgraden er høy betyr det at barneverntjenesten i Randaberg er kostnadseffektiv. Mange mottar hjelp til en lav kostnad.

Randaberg sin etablering av tiltaksavdeling har bidratt til reduserte tiltaksutgifter, samtidig som færre omsorgsplasseringer også trekker ned netto driftsutgifter. I tillegg påvirkes netto driftsutgifter positivt av omleggingen staten gjorde med overføringer til enslige mindreårige. Randaberg driver et faglig godt og relativt rimelig tilbud og kommer derfor godt ut av tilskudds omleggingen.

Andel netto driftsutgifter til barn som er plassert av barnevernet har hatt en klar nedgang i 2017 og gikk ned fra 56 % av kostnadene i 2016, til 46 % i 2017. I Landet var andelen 59 % i 2017.

Ser en på netto driftsutgifter til barn som er plassert av barnevernet (252) opp imot brutto driftsutgifter per barn plassert av barnevernet (252) får en frem koblingen som er forklart ovenfor. Brutto ligger Randaberg over landssnittet mens på netto ligger Randaberg under.

Tallene viser at barneverntjenesten i Randaberg har en høy dekningsgrad og at en på samtlige variabler for dekningsgrad ligger over landssnittet.

I Randaberg er det en høyere andel barn som mottar tiltak, en høyere andel med undersøkelser og en høyere andel barn med melding enn resten av landet. Høy dekningsgrad er positivt fordi flere mottar hjelp. Stort avvik mellom Randaberg og landet kan indikere at dekningen er for høy. Det kan bety at en har for lav terskel for å motta hjelp. Dette er noe barneverntjenesten må se nærmere på i 2018.

Tiltakstallene drives opp i Randaberg fordi en har enslige mindreårige, hvilket ikke alle kommuner har. I tillegg har Randaberg organisert arbeidet med oppfølgingen av tiltak rundt unge lovbrøyttere under barneverntjenesten hvilket også medfører flere tiltak enn en ville fått hvis dette arbeidet ble utført av andre i kommunen. Dette illustreres godt ved å se på andelen barn med melding i gruppen 13-17 år, hvor Randaberg ligger på 4.8 og landet på 3.8.

Andel barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk (funksjon244) viser nedgang i 2017, men er fortsatt høyere enn landssnittet, Randaberg har 30.5 og landet 19.7. Som forklart tidligere skyldes dette stor dekningsgrad og mange som mottar tiltak fra barneverntjenesten. Dette illustrerer også at arbeidsmengden for de ansatte er høy.

Andelen barn med tiltak pr. 31.12 med utarbeidet plan har gått ned i 2017 og er på 81 %, mot 88 % for landet. Dette er en uheldig utvikling og et for lavt tall. Randaberg har over tid hatt sterkt fokus på dette arbeidet og har ligget over landssnittet. De organisatoriske grep og valg som ble gjort sommer 2017 for å unngå denne utviklingen har ikke lyktes. Det er et mål at ny organisering skal rette opp dette.

Antall stillinger med fagutdanning per 1000 barn 0-17 år har vært svakt økende i Randaberg og er i 2017 på 4.9 mot 4.8 i landet. Det betyr at vi er fornøyde med grunnkompetansen til de ansatte i barneverntjenesten. Det har imidlertid vært for mange utskiftninger blant de ansatte i barnevernstjenesten i Randaberg, de siste 2 årene. En har fått en ubalanse ved at for mange erfarne har sluttet og for mange nye uten ønskelig erfaring har kommet til. Det er krevende å jobbe barnevern og det er en balansekunst å håndtere en stor arbeidsmengde med å skjerme de nye tilstrekkelig. Ledelse og veiledning er sentralt for å motvirke en slik utvikling og noe en vil fokusere mye på i tiden fremover.

Av de utvalgte KOSTRA tallene er alle vist til og/eller kommentert tidligere med unntak av en indikator. Andelen undersøkelser som førte til tiltak. Randaberg har hatt en gradvis økning i undersøkelser som ender med tiltak fra 52 % i 2015 til 59 % i 2017.

Det er vist til at måten Randaberg har organisert ungdomsarbeidet sitt og at en har enslige mindreårige asylsøkere påvirker det totale tiltaksantallet. Det påvirker også andelen undersøkelser som fører tiltak, fordi alle nye saker må gjennom en undersøkelse.

Når landssnittet er på 41 % så er differansen av en størrelse som gjør at en likevel bør se nærmere på om noe av dette kan skyldes for lav terskel for å sette inn tiltak.

VIRKSOMHET – HELSETJENESTER BARN OG UNGE

Innledning

Avdelingen bestod pr 31.12.17 av 22 personer fordelt på 19,05 årsverk* som fordelte seg slik:

Leder 1,0, helsesøstre 8,60 (av disse 0,20 utleid til Kvitsøy), familieteam 3,60 (psykolog, sykepleier/familieterapeut, vernepleier og spesial pedagog), merkantil 1,00, Jordmor 1,10, fysioterapeut 3,00, ergoterapeut 0,75. 0,50 årsverk* innspart pga. permisjoner (begge i familieteamet).

Organisering

Hovedoppgavene er svangerskapsomsorg, helsestasjon 0-5 år, skolehelsetjeneste i grunn- og videregående skole, helsestasjon for ungdom 13-20 år, tuberkulosekontroll, fysio-ergoterapi 0-18 år, psykisk helsetjeneste (familieteam) til barn og unge.

Måloppnåelse

Oppfølging av virksomhetsplanen for 2017:

Mål/Utfordringer i 2017	Måloppnåelse
Sikre og videreutvikle kvaliteten på helsestasjonen	Gjennomførte brukerundersøkelse i fysio-ergo, for lav svarprosent til å kunne publiseres. En helsesøster tatt videreutdanning i tverrfaglig psykososialt arbeid, med økonomisk støtte fra fylkesmannen, ferdig sommer 2017, hun har startet på en master. Økte opp tilstedeværelse for helsesøster på alle skolene, samt en fysioterapeut som samarbeider i skolehelsetjenesten.
Styrking av foreldrerollen. Tilbyr "Godt samliv" kurs til førstegangsførelse. Tilbyr foreldreveiledningskurs (DUÅ) småbarn 2-6 år. Tilbyr baby-DUÅ til alle som får barn.	Ett kurs vår 2017. Ett kurs vår og ett høst 2017. Startet 7 grupper med 6-8 foreldrepar i hver i 2017.
Inkludere foreldre med flerspråklig bakgrunn i nettverksgrupper	God tilbakemelding på foreldrekurs til samme språkgruppe (ett kurs i vår og ett i høst, tverretattlig samarbeid) Har egne barselgrupper til flyktninger ved behov.
Overvekt hos barn og unge Veie og måle ift nasjonal veileder, samt oppdage overvekt og tilby samtaler ang livsstilsendring	Veid og målt alle 3. og 8. klassinger. Fant at om lag 19% av alle 3.klassinger hadde en iso-KMI på over 25, dvs lett overvekt. Jobber individuelt med de familiene som ønsker det. (alle får tilbud).
Helsestasjon for ungdom. Åpningstiden har vært 1 dag à 2,5 timer hele året. Har "åpen dør" for ungdom, i tillegg til gruppevirksomhet mot ungdomsskolene. Det registreres at besøkstallet på HFU svinger fra år til år. HPV-vaksinasjon for alle kvinner født etter 01.01.91. Tilbudet gis som drop-in i HFU-tiden hver mandag ettermiddag.	Helsetjenesten er styrket på flere andre områder de siste årene. Det er nå flere helsesøstre på skolene, psykisk helsetjenesten er godt innarbeidet. Besøkstallet på Randaberg vgs har vært stabilt økende de siste årene. Dette har nok sammenheng med lavere besøkstall på HFU. Totalt besøkstall inkl Randaberg vgs var 367 kontakter. Hoved oppsøkningsgrunn er seksuell helse. Prosjektet varer ut 2018. Har vært godt besøkt. I 2017 satte vi 404 doser.
Tverrfaglig samarbeid har høy prioritet i avdelingen.	I tillegg til deltagelse på de tverrfaglige møtene i bhg og skole er avdelingen med på de ulike samarbeidsprosjektene som; tidlig sett, være sammen,

	foreldrekurs til flerspråklige, samt 2 helsesøstre med i flyktingehelseteamet. Vi merker også effekten av å være tett på/under samme tak som barnevern, ppt, skoleadm, bhg adm. En styrke! Er også et utstrakt samarbeid innad i avdelingen.
Fremme barn og unges psykiske helse Skal være et lavterskeltilbud, jobbe forebyggende like mye som behandlende. Utfordring å balansere tilbudet slik at det ikke blir i stedet for spesialisthelsetjenesten. Er et behov for samtaler for en del gravide og foreldre, slik at de kan utøve foreldrerollen sin godt nok. Barn som pårørende, det kan være barn av foreldre med psykiske vansker og/eller rus, eller kronisk somatisk sykdom eller søsken. Tilby grupper til barn med 2 adresser, på alle skolene. Tidlig identifisering av nedstemthet hos gravide / nybakte mødre.	Ser et økende antall henvendelser til psykisk helse, skiftet navn til familieteam nå. Var totalt 1117 konsultasjoner, 176 flere enn året før. Tjenesten blitt godt kjent, familieterapeut og psykolog deltar også på baby-duå, dette vil nok også rekruttere noen. Fra sommer 2017 ble teamet utvidet med 2 personer. Ikke rekruttert til mestringsgrupper i 2017. Vært gjennomført på alle barneskolene i 2017. Kartlegging gjennomføres på alle nybakte mødre ved 6 ukers konsultasjonen. Jordmor snakker med den gravide om den psykiske helsen.
Fysio-ergoterapi barn - unge Ivareta lovens krav om nødvendig helsehjelp	Har hatt 44 nye henvisninger totalt; 14 ergo, 33 fysio og 24 helsestasjonskonsultasjoner, disse er vurderingssaker, ikke alle blir henvisninger. 7 barselgrupper.
Forebyggende arbeid	To av fysioterapeutene og ergoterapeut har vært med på tidlig sett i 3 barnehager.
Flyktninger	To helsesøstre deltar i flyktningarbeidet, ca 40% totalt. Det innebærer deltagelse i; - helseteamet for flyktninger - integreringsforumet - foreldrekurs til flyktninger

	-hjemmebesøk til alle nyankomne flyktningsfamilier, noen ganger 2 personer - jordmor; 10% i helseteamet + tar seg spesielt av flyktningskvinner i svangerskapet.
Jordmortjenesten	Økte med 50% stilling som et engasjement i 2016 delvis finansiert fra fylkesmannen. Dette mtp flyktningsene og kvinnehelse. Har vært en suksess. Fra 2017 fast 50%. Jordmødrene kunne også starte med hjemmebesøk til førstegangsfødende og andre med behov, f eks flerspråklige. En positiv bieffekt av økt tilstedeværelse for jordmor er at det blir mer tid til både utviklingsarbeid og tverrfaglig arbeid. Antall hjemmebesøk av jordmor 2017 er 20

Helsestasjonen fikk i 2017 økt bemanningen med 50% fast jordmorstilling og 40% helsesøster fra rammemidler. På høsten fikk vi midler fra helsedirektoratet til 2 stillinger; en helsesøster og en fysioterapeutstilling. Dette for å styrke skolehelsetjenesten. Det er søkt om videreføring i 2018.

Utvalgte KOSTRA-tall:

Kommunehelse - nøkkeltall	Randaberg			Gj snitt gr 08	Gj snitt Rogaland	Gj snitt landet
	2015	2016	2017	2017	2017	2017
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj pr innb 0-5år	7980	9195	9521	8815	7907	9061
Netto driftsutg til forebygging helsestasjons-og skolehelsetj pr innbygg 0-20år	2162	2592	2599	2356	2248	2474
Dekningsgrad						
Andel nyfødte med hj besøk av helsesøster innen to uker etter hjemkomst	82	94	82	90	89	86
Andel nyfødte med hj besøk av jordmor ett – to døgn etter hjemkomst	-	-	20	32	8	21
Andel spedbarn som har fullført helseundersøkelse innen utg av 8. leveuke	97	101	93	101	101	100

Andel barn som har fullført helseundersøkelse ved 2—3 år alder	81	87	97	97	98	98
Andel barn som har fullført helseundersøkelse ved 4 år alder	96	95	94	94	99	97
Andel barn som har fullført helseundersøkelse ved utgangen av 1. skoletrinn	99	111	92	92	81	87
Produktivitet/enhetskostnader						
Brutto driftsutg pr innbygg 0-5 år helsestasjons- og skolehelsetj	8443	9946	11676	11007	9095	10622

Kommentar til tallene:

Vi hadde 112 fødsler og alle får tilbud om hjemmebesøk, tallet lavere i 2017 enn tidligere, kan skyldes at noen av besøkene ble utført seinere pga. jordmor som gikk på hjemmebesøk til førstegangsfødende og de med ekstra utfordringer for eksempel flerspråklige. Driftsutgiftene ligger høyere enn i fjor og er også høyere enn sammenlignbare kommuner. At vi bruker mer penger på det forebyggende og helsefremmende arbeidet enn før er en kvalitet. Vi tilbyr alle kontroller som er skissert i de gjeldende faglige retningslinjene og har fagfolk med god kompetanse. Dette er i tråd med føringer fra myndighetene.

Utfordringer for 2018:

Vi har fått økt ressursene med ca. kr 1,2 millioner kroner. Vi har søkt om videreføring fra helsedirektoratet. Vi valgte å øke bemanning på alle skolene, nå er det helsesøster tilstede de fleste dager. Overvekts problematikken er fortsatt en utfordring, vi ønsker å kunne tilby gruppeundervisning til disse familiene. Dette er et satsningsområde. Det fulgte kompetansemidler med ressursøkningen fra helsedirektoratet. Planen er å lage et opplegg i samarbeid med frisklivssentralen i høst.

Barselomsorgen blir diskutert i spesialisthelsetjenesten og i kommunene. Mye tyder på at kommunene utfordres på å overta en del av sykehusets funksjoner. Dette vil kreve ytterligere bemanning av jordmødre. Pr i dag ser det ut til at vi mangler 0,90 jordmorstilling.

Tverrfaglige oppgaver for barn og unge i 2017

Sommerjobbprosjekt

Gjennom Prosjektet Sommerjobb 2017 gav Randaberg kommune tilbud om sommerjobb til 15 ungdommer. Dette var ungdommer i alderen 15-20 år, som hadde kontaktpersoner i kommunen. Prosjektet kom i stand da erfaring viser at sommerferien kan være lang og utfordrende på mange områder, og det er viktig med noe «meningsfylt» å gjøre i ferien. Arbeidssteder var teknisk etat, kommunal og privat barnehage, renhold, Vistnestunet og privat bedrift. Arbeidsperioden varierte fra 1,5 – 4 uker.

«**Være sammen**» er et tverrfaglig prosjekt som gir ansatte i kommunen kompetanse knyttet til det å være en varm og grensesettende voksen. Prosjektet bidra også til å styrke det tverrfaglige arbeidet og kommunens mål om å gi barn og unge et godt oppvekstmiljø. Gjennomført i 2017:

2 hele kursdager for ansatte i kommunen, foreldremøter for skole og barnehage, samling for fritidsledere/trenere, interne fagsamlinger/fagfora, utdannet 54 veiledere

Integreringsforum, som består av representanter fra Skole, NAV, Kultur/ Fritid og HOPP,

Noen fokusområder det er arbeidet med i 2017:

Arbeidet med Integreringsplan for Randaberg kommune, foreldreveiledningskurs for foreldre fra polen, kurs «Barn i en flerkulturell kontekst» sammen med UiS, integrering av barn i fritidsaktivitet har også i år hatt et stort fokus, med de sammen utfordringene som ble vist til i 2015 og 2016. Det ble også gjort en ekstra innsats for å legge til rette for barns deltakelse i Sommerferieaktivitetene.

Randaberg kommune deltok i den nasjonale satsingen "**Sjumilssteget for en god oppvekst**" som innebærer et felles løft for å gjennomføre FN's barnekonvensjon i kommunen. Og ble kåret til årets Sjumilsstegskommune i 2017 av fylkesmannen. Det har gjennom 2017 vært fokus på § 12 i barnekonvensjonen:

«Å si sin mening og bli hørt»

- Gjennomført Ungdomskonferanse sammen med BUK
- Laget en helhetlig og samordnet plan for barn og unge i kommunen- «En god plan»
-

Hopp deltar også aktivt i Pilotprosjektet "Glidelåsen". Se under skole for mer informasjon om prosjektet.

Randaberg, Rennesøy og Finnøy har siden 2009 hatt et felles Konsultasjonsteam om vold og overgrep, der ansatte i kommunene kan henvende seg med mistanke om at barn og unge utsettes for vold i nære relasjoner. Dette tverrfaglige teamet, som også har en representant fra BUP, ble i 2017 supplert med et medlem fra Alternativ til vold.

VIRKSOMHET BOLIG- OG AVLASTNINGSTJENESTEN - BOAT

Innledning

Bolig- og avlastningstjenesten yter tjenester til barn, unge og voksne med ulik grad av utviklingshemming og funksjonsnedsettelse. Avlastningstjenesten ble organisatorisk flyttet til boligstjenesten november 2016 dermed forkortelsen BOAT.

Boligtjenesten

Gir tjenester til voksne personer med utviklingshemming og funksjonsnedsettelse. Tjenesten ytes inn mot fire bofellesskap med heldøgns pleie- og omsorgstjenester samt et dagaktivitetssenter. Tjenesten gis i form av oppfølging i dagliglivets gjøremål, oppfølging i dagaktivitetstilbud, oppfølging i arbeidstilbud og fritidstilbud. I tillegg ytes det veiledning til brukere utenfor bofellesskap samt det gis avlastningstilbud.

Avlastningssenteret

Gir tjenester til barn, unge og hjemmeboende unge voksne med ulik grad av utviklingshemming og funksjonsnedsettelse. Tjenesten gis i form av døgn- og timebasert avlastning i institusjon, oppfølging i barnebolig, oppfølging i SFO,

oppfølging i arbeidstilbud, oppfølging av fritidskontakter og privat avlastning utenfor institusjon. Frem til sommeren var det i tillegg lavterskeltilbud i form av foreldreveiledning. Dette er flyttet til helsestasjon for barn, samt en renholderstilling er flyttet til renholdsavdeling.

Organisering

Det er en virksomhetsleder i 100 % stilling som rapporterer til Helse og oppvekstsjefen. Det er fem ledere, en i hver avdeling, som rapporterer til virksomhetsleder. Fire av fem ledere har en 70/30 fordeling av arbeidstiden, hvilket betyr 70% administrativ tid og 30% direkte brukerrettet tid. Hele stillingen er dagarbeidstid i ukedag. I 2017 var det totalt 81,46 årsverk fordelt på ca. 137 ansatte, - i tillegg kommer vikarer og ferievikarer. Se tabell 2 «tabeller årsmelding BOAT 2017»

Økonomi

Årsavslutning for budsjett 2017 går nærmest i balanse. Et godt resultat med forholdsvis store variasjoner avdelingsvis. Dersom det ses vekk fra forventet økt refusjon ressurskrevende tjenester ville det vært et overforbruk på rundt 1.8 mill. Dette skyldes blant annet akutt barneavlastning, oppstart av barnebolig, oppfølging i arbeidstilbud til flere brukere, kjøp av tjenester ved IAA (privat institusjon) og sykefravær. Refusjon ressurskrevende tjenester er økt med 1.7 mill, som følge av økt tjenesteyting.

I tillegg til økt refusjon var det lagt inn i økonomiske midler til omgjøring av et fast rullerende avlastningstilbud til å bli et permanent leieforhold. Dette ble ikke effektivert og avlastningstilbudet ikke heller opprettholdt. Dette har fristilt noen avsatte midler, men samtidig også redusert forventet refusjon på dette tiltaket. For nærmere oversikt se tabell se tabell 1 «Tabeller årsmelding BOAT 2017»

Måloppnåelse

Det vil i arbeid inn mot mennesker stadig oppstå endringer og uforutsette ting i løpet av et år..

Boligtjenesten fikk i 2017 tilført 2,37 årsverk og samtidig lagt inn reduserende tiltak på tilsammen 1,25 årsverk, hvilket tilsvarer en reell økning på 1,12 årsverk. Budsjettvedtak både på økning og reduserende tiltak til 2017 er gjennomført med unntak av, omgjøring av rullerende avlastningstilbud til fast botilbud i 2017. Kutt tilsvarende er lagt inn i budsjett 2018.

Det har i løpet av året 2017 dukket opp nye behov og utfordringer som langt på vei er løst innenfor eksisterende rammer, - blant annet økt oppfølging i arbeidstilbud på VTA-bedrift.

Det har vært fokus på kompetanseheving gjennom nettbasert e-læringskurs. Høsten 2017 ble alle avdelinger teknisk klar for at dette kunne effektiviseres.

Det er startet opp med systematisk kvalitetsarbeid i boligtjenesten. Det er nedsatt egen kvalitetsgruppe, hvor alle boligene er representert ved leder og en ansatt. Det er nedsatt kvalitetsgruppe på avlastningssenteret med oppstart fra 2018.

Nytt dagaktivitetssenter i Torvmyrveien ble tatt i bruk i februar 2017. Det er gode fysiske lokaler med mulighet for å øke kapasiteten. Det er en utfordring at det driftes fra tre boliger. Det betyr at det blir mange ansatte som må følge opp i dagaktivitetstilbudet, alt etter hvem som har dagvakt i sin personlige turnus den aktuelle dagen.

2017 har for avlastningssenteret stått i forandringens tegn. Ny organisering med bolig tjenesten, ny leder ble ansatt i mars 2017, nytt senter stod klar juni 2017, oppstart av barnebolig august 2017. Det har krevd mye av mange, og til tider har det vært en stor belastning for enkelt ansatte å stå i endringsprosess over tid på mange fronter. Ved hjelp av felles fokus, hardt jobbing og ikke minst velvilje, går vi med et godt veikart inn i 2018.

Felles for tjenesteyting inn mot barn og unge er et «være sammen prosjekt». Ansatte fra ulike tjenesteområder har gjennomført en grunnopplæring i denne metoden. Dette skal implementeres til resten av personalgruppen i 2018.

Det har vært jobbet målrettet med kompetanseheving på saksbehandling og sortering av lovpålagte tjenester og lavterskeltilbud. Dette har involvert flere tjeneste- og virksomhetsområder, da tjenester til barn er komplekst, flere lovverk og tjenesteområder kan være inne i bildet samtidig. Dette har gitt en økt felles forståelse på tvers av tjeneste- og virksomhetsområder og ikke minst en klarhet i tolkning av lovverket, hvilket lovverk trer inn når, hvilken type og mengde tjenester skal gis.

Randaberg avlastningssenter flyttet inn i nytt bygg juni 2017. Flotte og godt egnede lokaler med mulighet for økt kapasitet.

Nøkkeltall

Boligtjenesten har i 2017 gitt tjenester til 32 brukere mot 31 i 2016. Det er økt med en på dagaktivitetssenteret og to på VTA-bedrift. Det er samlet sett i all tjenesteyting økt med 94 timer i vedtakstimer. Se tabell 3 «Tabeller årsmelding BOAT 2017»

Avlastningssenteret har gitt tjenester til 22 brukere i løpet av 2017. Grunnet store endringer i organisering av driften er det ikke gode sammenligningstall, da det tidligere er rapportert samlet på antall familier som har mottatt tjenester, og i dette tallet har også lavterskeltilbudet inngått. En ungdom som tidligere fikk sitt tilbud på avlastningssenteret fikk fra medio juni flyttet sitt tilbud til en ekstern privat eid institusjon (IAA). For nærmere oversikt over type tjenester vises det til tabell 3 «Tabeller årsmelding BOAT 2017»

KOSTRA

Egne kostra tall er ikke tilgjengelig for boligtjenesten, da det inngår i tallene for hjemmetjenester. Viser til punkt 5 Nøkkeltall for egne tall knyttet til boligtjenesten.

Kostra tall for avlastningstjenesten inngår i felles tallene for institusjon. For detaljoversikt vises til punkt 5 Nøkkeltall.

VIRKSOMHETEN – HJEMMETJENESTER

Innledning

Virksomhet hjemmetjenester består av 4 avdelinger som gir helse- og omsorgstjenester til personer over 18 år. Tjenestene ytes etter: Helse- og omsorgsloven (HOL).

346 Hjemmesykepleie, dagsenter og hjemmehjelp: Nødvendig helsehjelp i hjemmet dag og kveld, sykepleieklinikk, dagsenteropphold, praktisk bistand/hjemmehjelp, fysioterapi, ergoterapi, hjelpemiddelkoordinering, BPA, omsorgslønn, hverdagsrehabilitering, kreftkoordinering/palliativ sykepleie, demensutredning, hørsel/syn kartlegging, trygghetsalarmer.

346 Fysioterapi og ergoterapi: Tjenestene utfører oppgaver innen helsefremmende og forebyggende arbeid, behandling og rehabilitering.

348 Psykisk helse og rus: Nødvendig helsehjelp og praktisk bistand/opplæring til personer med psykisk sykdom/rusproblematikk, miljøtjeneste.

333 Kjøkken: Matombringning til abonnenter i kommunen og i bofellesskap, matombringning i institusjon, matombringning til dagsenter, catering og kafedrift.

Organisering

Det er en virksomhetsleder i 100 % stilling som rapporterer til Helse og Oppvekstsjef. Det er 4 ledere i virksomheten som igjen rapporterer til virksomhetsleder. 3 av lederne har hatt delt stilling mellom å være leder og ha direkte brukerrettet tid. Hele stillingene til ledere har vært dagtid i ukedager. I 2017 var det 48,73 årsverk fordelt på 69 ansatte. I tillegg kommer vikarer og ferievikarer. Se tabell 2 i «tabeller til årsmelding Hjemmetjenesten 2017»

Økonomi

Ved årsavslutning for regnskap 2017 er det et samlet underforbruk på 1 059 052 kr
Årsaker til underforbruk:

346 Hjemmesykepleie, dagsenter, hjemmehjelp og fysio/ergo –underforbruk.

Årsak til underforbruk er at en har mottatt tilskudd som var høyere enn forventet.

348 Psykisk helse og rus - underforbruk

20% av lederstilling er tatt ut i ulønnet permisjon.

Ikke innleie av personal v/sykdom og ferie pga manglende kvalifisert personell.

333 Kjøkken - underforbruk

Ikke innleie av vikar ved sykdom/ferier.

Økt cateringsalg, kafedrift, og økte matleveringer ut til brukere.

Nærmere oversikt avdelingsvis ligger i tabell 1 «tabeller til årsmelding Hjemmetjenesten 2017».

Det er til enhver tid fokus på å unngå innleie hvis faglig forsvarlighet kan ivaretas, og at driften tillater det. Har stort fokus på ansettelser av ringevikarer for å unngå unødvendig overtidsbetaling og slitasje blant personalet.

Måloppnåelse

Hverdagsrehabilitering har vært et fokusområde for hjemmetjenesten i 2017: Jevnlige treffpunkter på tvers av avdelinger, kartlegging av brukere i bofelleskap og utarbeiding av opplæringspakke har vært noen av tiltakene.

Dagaktivitetstilbud for hjemmeboende med demens er et stort behov. Kommunen, i sammen med en gårdseier jobber aktivt for å utvide tilbudet i form av nybygg på aktuell gård.

I avd. psykisk helse og rus ble det på vårparten i 2017 foretatt innflytting i nye lokaler i Torvmyrveien 4D. I 2017 mottok avd. et tilskudd for oppstart av nytt team «Rask psykisk helsehjelp». Teamet ble etablert tidlig vår i 2018. En har også hatt et høyt fokus på å ha gode relasjoner og godt samarbeid med viktige samarbeidspartnere som f.eks NAV. Samarbeid med erfaringskonsulent ble avsluttet sommeren 2017. Erfaringskonsulent ble overflyttet til virksomheten Barnevern.

I hjemmesykepleien jobbes det kontinuerlig med implementering av velferdsteknologi. En jobber fortsatt med implementering av e-låser og digitale trygghetsalarmer. Implementering av multidosedispensere ble avsluttet i 2017 grunnet for få brukere og at det pr. da var lite kostnadseffektivt pga dette. I hjemmesykepleien brukes det også LMP (lifecare mobil pleie) i den daglige driften. I hjemmesykepleien har en også i 2017 hatt stort fokus på kartlegging av kompetanse. Kartlegging er foretatt og det er iverksatt undervisning av eget kompetent personell eller ved hjelp av eksterne kurs/opplæring. Det er god deltakelse i Demensomsorgens ABC og Velferdsteknologiens ABC. Det er stor pågang av nye brukere i hjemmesykepleien og oppgavene er svært komplekse.

Det er et stort fokus på ernæring i Hjemmetjenesten. Avd. kjøkken har i 2017 hatt flere individuelle tilpasninger til brukere med særskilte behov. Kjøkken har fokus på nærings-tett mat med lavt sukkerinnhold. Ansatte på kjøkken deltar på relevante kurs og oppdateringer og holder tett kontakt med ulike avdelinger for å kunne råde/veilede når det gjelder ernæring.

Nøkkeltall

Sykefravær gjennom hele året 2017

Kjøkken: 1,7%, Nyvoll:9,7%, Solhadle:13,5%

Kapasitet/tjenesteyting i løpet av året 2017

Hjemmesykepleien:	248 brukere med snittalder på 68 år.
Hjemmehjelp:	82 brukere med snittalder på 76 år.
Dagsenter:	47 brukere med snittalder på 80 år.
Trygghetsalarmer:	146 brukere
Hverdagsrehabilitering:	11 brukere med snittalder på 73 år.
Fysioterapi:	183 brukere pluss gruppetrening med 8 grupper
Ergoterapi:	179 brukere
Kjøkken:	ca 950 middagsombringinger pr. mnd., catering daglig og kafedrift 2 dager pr. uke. Ca 40 porsjoner middag til sykehjem pr. dag, ca 280 frokost, middag eller lunsjleveringer pr. mnd

Psykisk helse og rus:	22 matabonnumenter pr. mnd. Totalt 143 brukere med ulike vedtak, 12 beboere i bofellesskap ca 17 brukere av kontaktsenter.
Demensutredninger:	21 brukere med snittalder 74
Syn og hørsel kartlegginger:	74 brukere
Kreftkoordinator:	27 brukere
Demenskoordinator:	30 brukere

Virksomheten forvaltet i tillegg pr. 31.12.2017, 2 ordninger med omsorgslønn og 9 BPA ordninger.

VIRKSOMHET - HELDØGNSTJENESTER

Innledning

Virksomhet heldøgntjenester består av 4 avdelinger (samt ansvar 347 Natt-tjenesten 330 Heldøgn felles) som gir heldøgns helse- og omsorgstjenester til personer over 18 år. Hvert ansvar har eget budsjett og økonomiplan.

Tjenestene ytes etter: Helse og omsorgsloven (HOL)

- Randaberg Sykehjem: Nødvendig helsehjelp i institusjon til inntil 21 personer. Tjenesten gis som korttidsopphold, avlastningsopphold og langtidsopphold i institusjon. I tillegg drifter vi en kommunal akutt døgnplass (KAD) for Randaberg og Kvitsøy kommune.
- Natt-tjeneste: Nødvendig helsehjelp om natten til hjemmeboende, beboere i bofellesskap på Vardheim og pasienter på Randaberg sykehjem.
- Vestre Goa bofellesskap: Nødvendig helsehjelp og praktisk bistand/opplæring til 8 personer med psykisk sykdom/rus-problematikk. Tjenesten gis i bofellesskap.
- Vistestølen sykehjem: Nødvendig helsehjelp i institusjon til 21 personer med demenssykdom. Tjenesten gis som langtidsopphold.
- Vardheim bofellesskap: Nødvendig helsehjelp og praktisk bistand/hjemmehjelp til 24 personer med helsesvikt. Tjenesten gis i 3 bofellesskap.
- Heldøgn felles: Administrativ inndeling, består av sykehjemslege og virksomhetsleder.

Organisering

Heldøgns tjenesten er organisert i 6 ansvar fordelt på 4 avdelinger.

Totalt er det 170 ansatte fordelt på 93,3 årsverk. (se tabell 2 Heldøgns tjenesten)
Det er ulike yrkesgrupper i virksomheten: lege (1), virksomhetsleder (1), ledere (4), sykepleiere (34), helsefagarbeidere (55), vernepleiere (2), miljøterapeuter (4) og assistenter (69).

Økonomi

Ved årsavslutning for regnskap 2017 var det et samlet overforbruk på 3,4 mill. kr (Se tabell 1 Heldøgntjenesten)

Årsaker til underforbruk/overforbruk:

Overforbruk:

- Reduksjon i forventet refusjon for ressurskrevende tjenester (Vistestølen sykehjem), ca. kr. 500 000
- Behov for innleie av ekstra personell for å ivareta faglig forsvarlighet ved endret behov hos pasienter, tilsvarer 4,6 årsverk store deler av 2017. Har fått tilført økte ressurser i b2018 (Randaberg sykehjem, natt-tjenesten og Vardheim bofellesskap).
- Det ble budsjettet med høyere bemanningstetthet på Vistestølen sykehjem i b2017. Fra januar til oktober 2017 har det vært behov for ytterligere ekstra innleie tilsvarende 1,18 årsverk
- Høye vikarutgifter pga. høyt sykefravær (Vistestølen sykehjem, Vardheim bofellesskap og Vestre Goa bofellesskap).
- Innleie av sykepleier fra vikarbyrå vår/sommer pga. vanskelig rekruttering av sykepleier til 3 ledige stillinger, kr. 450 000 (Vistestølen sykehjem).
- Kostnader til overtid for å sikre faglig kompetanse ved akutt fravær, totalt kr. 1 250 000.

Underforbruk:

- Utsatt drift av vestre Goa 2 pga. utsettelse i byggeprosjektet.
- Økte inntekter på egenbetaling langtidsopphold, ca. kr. 1 435 000

Måloppnåelse

Kvalitet:

- 2017 har vært preget av stort fokus på kvalitetsarbeid. Det er gjort et godt arbeid med utforming av nye rutiner for hygiene og smittevern i institusjon, og for systematisk brukermedvirkning og pårørendearbeid. Arbeidet med implementering av nye rutiner vil fortsette i 2018.
- Det er startet kvalitetsgrupper i alle avdelinger. Gruppene skal jobbe med systematisk kvalitetsarbeid i avdelingene, bl.a. med utarbeidelse og implementering av rutiner, og gjennomgang av avviksrapporter.

Aktivitet:

- Vardheim bofellesskap startet samarbeid med Aktivitetsdosetten sommer 2016, for å sette aktiviteter for beboere på dagorden. Det er arbeidet aktivt med å kartlegge og tilrettelegge for individuelt tilpassede aktiviteter til hver enkelt. Både beboere og personal gir uttrykk for god effekt at tiltakene i form av økt livskvalitet og økt arbeidsglede.
- I 2018 går «stafettinnen» for Aktivitetsdosetten videre til Vestre Goa bofellesskap.

Rekruttering:

- Det er ansatt ny leder på Vestre Goa bofellesskap.
- Vistestølen sykehjem fikk tilført ressurser til å øke grunnbemanningen pga. ressurskrevende tjenester, og har i løpet av 2017 klart å ansette sykepleiere i alle sykepleierstillinger. Det er nå totalt 9 sykepleiere og 1 vernepleier (8,5 årsverk) i avdelingen.
- Det er ansatt helsefagarbeidere i flere helge-stillinger som tidligere var besatt av assistenter. Det gir et bedre faglig fokus og trygghet både for pasienter og medarbeidere.

Arbeidsmiljø:

- Alle avdelinger arrangerer fagdag for alle ansatte x 1 pr. år, med spesielt fokus på psykososialt arbeidsmiljø. Medarbeidere gir uttrykk for godt arbeidsmiljø
- Ledere i hver avdeling har månedlig samarbeidsmøter med tillitsvalgt og verneombud.
- 4 ganger i året er det felles samarbeidsmøter for ledere, tillitsvalgte og verneombud fra alle avdelingene

Nøkkeltall

Sykefravær Heldøgnsstjenesten 2017:

- Randaberg sykehjem 7,7 %
- Natt-tjenesten 3,5 %
- Vestre Goa bofellesskap 19,2 %
- Vistestølen sykehjem 22,0 %
- Vardheim bofellesskap 16,8 %

Kapasitet: totalt 74 heldøgns-plasser, herav 42 i sykehjem og 32 i bofellesskap.

- Randaberg sykehjem har vært fullt store deler av året, i korte perioder har også KAD-sengen blitt brukt til korttidspasienter Det er et økende behov for opphold på sykehjem. Det er stor pågang fra SUS, og økning i andel personer med kognitiv svikt, som trenger et heldøgnsstilbud for å ivareta sitt behov for helsehjelp. Vi har inngått en gjensidig avtale med Kvitsøy og Rennesøy kommune om leie av en sykehjemsplass når vi ikke selv kan klare å sikre nødvendig plass i Randaberg. Vi har leid plass 63 døgn i 2017. I løpet av 2017 har vi hatt 100 overligg-døgn på SUS (kr. 465 000).
- KAD-sengen har blitt brukt til 8 innleggelser i 2017. Det arbeides med å øke bruk av KAD-sengen blant fastlegene i kommunen.
- Vestre Goa har 8 leiligheter i bofellesskap. 1 Leilighet var ledig i sommer. Alle leiligheter har vært i bruk resten av året
- Vistestølen sykehjem har 21 langtidsplasser i leiligheter fordelt på 3 enheter. Alle langtidsplasser er til enhver tid i bruk.
- Vardheim bofellesskap har 24 leiligheter fordelt på 3 bofellesskap. Alle leiligheter er til enhver tid i bruk.

Utvalgte KOSTRA – tall

KOSTRA PLEIE OG OMSORG HJEMMETJENESTER	Randaberg			Kostragr 08	Rogaland	Landet
Hjemmetjenester	2015	2016	2017	2017	2017	2017
Korrigerte brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner)	399 497	338 022	347 931	255 897	283 726	254 582
Institusjoner for eldre og funksjonshemmede						
Plasser i institusjon i prosent av mottakere av pleie- og omsorgstjenester	8,8	12,6	13,5	..	19,0	17,2
Plasser i institusjon i prosent av innbyggere 80 år over	6,4	11,4	11,1	..	19,3	18,2
Andel beboere i institusjon av antall plasser (belegg)	79,2	100,6	103,5	..	92,8	97,5
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass	1 269 433	1 513 915	1 405 558	1 193 716	1 136 108	1 128 591
Brukerbetaling i institusjon i forhold til korrigerte brutto driftsutgifter	3,5	9,2	10,5	11,3	14,1	14,5
IPLOS - Utdypende indikatorer basert på ny informasjon fra IPLOS						
Bruksrater og brukersammensetning						
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 0-66 år	22,1	20,0	15,4	17,6	19,2	19,7
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 67-79 år	22,6	21,4	16,4	15,7	12,8	14,5
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 80 år og over	25,0	11,1	9,8	17,7	12,0	13,6

Prioritering:

Randaberg er en kommune med høy grad av hjemmebaserte tjenester og få sykehjemsplasser. Dette har vært en bevisst prioritering i Randaberg kommune i mange år. Økning i andel plasser fra 2015 til 2016 skyldes gjenåpning av senger på Randaberg sykehjem og at Vistestølen ble omgjort fra bofellesskap til institusjon.

Dekningsgrad:

Overbelegg (103,5%) på andel beboere av antall plasser skyldes leie av korttidsplass i Kvitsøy og Rennesøy kommune (totalt 63 døgn).

Produktivitet/Enhetskostnader kommunale institusjoner:

Vi er registrert med høyere korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass enn både sammenlignbare kommuner og resten av landet. Det kan forklares med at vi har relativt få institusjonsplasser i kommunen: Randaberg sykehjem (20), Vistestølen sykehjem (21) og avlastningssenteret (9). Avlastningssenteret for barn har høy personaltetthet pr. bruker, og høyere driftsutgifter. Driftsutgifter til sykehjemmene og avlastningssenteret blir lagt sammen, og delt på antall plasser. Andre kommuner har også avlastningssentra og sykehjem, men har ofte langt høyere andel sykehjemsplasser, slik at gjennomsnittspris pr. plass blir lavere.

Driftsutgiftene pr. institusjonsplass er redusert fra 2016 til 2017.

Brukerbetaling i institusjon i forhold til korrigerte brutto driftsutgifter er noe lavere i Randaberg enn andre kommuner. Fra 2016 har vi høyere brukerbetaling i institusjon enn foregående år pga. at vi nå får inntekter i form av egenbetaling for 21 brukere på Vistestølen sykehjem.

Randaberg kommune oppjusterer årlig egenbetaling for opphold i institusjon i henhold til nasjonale satser.

Opphold på avlastningssenteret er gratis. Inntekter på opphold i sykehjem blir fordelt på totale driftsutgifter for sykehjem og avlastningssenteret.

TJENESTEKONTOR –Helse- og omsorgstjenester

Organisering.

Avdelinger	Antall årsverk
Avd. Tjenestekontor	4,3 årsverk

Hovedoppgaver, viktigste tjenester i 2017

Tjenesteplanlegging veileder, saksbehandler og gjør vedtak i følgende saker:

- Alle søknader om helse og omsorgstjenester etter HOL, samt søknad om parkeringstillatelse.
- Alle søknader om bolig til helse og omsorgsformål.
- Veiledning i søknadsprosess og klagesaksbehandling.

Vesentlige endringer 2017

01.01.2017 fikk avdelingen ansvar for alle søknader og saker som går under helse og omsorgstjenester.

I den forbindelse ble det leid inn en konsulent fra Omsorgsjuss AS.

Omsorgsjuss har kompetanse på forvaltningsrett og helse- og omsorgsrett innenfor helse- og omsorgstjenesten i kommunene.

Avdelingen fikk drahjelp til å gå gjennom alle sakene til barn under 18 år. Det var viktig å danne en god plattform i sakene, og det var viktig å få kompetanse på hvordan man skal jobbe med så kompliserte saker.

I ettertid viser det seg at vi har hatt god nytte av den kompetansen vi fikk i barnesakene til å perfektionere saksbehandlingen i de andre sakene også.

Det er fortsatt mest etterspørsel etter tjenester til personer med demens sykdom. Vi har også i 2017 avdekket behov for omfattende helsetjenester til personer vi ikke har hatt kontakt med på forhånd. Flere av disse personene har ikke lengre kunne bo i eget hjem. Konsekvensen av det ble at de måtte få innvilget langtidsopphold i sykehjem.

Fleksibiliteten vi har hatt i en årrekke med å kunne tilby korttidsplasser på Randaberg sykehjem er vedvarende betydelig redusert. Etterspørsel står ikke i forhold til eksisterende tilbud.

Vi har i 2017 ikke klart å ta pasientene like raskt ut fra sykehus til kommunale tjenester. Konsekvens av det har blitt noe betaling for overliggdøgn til sykehuset.

I tillegg har det blitt økt etterspørsel etter tjenester til psykisk syke.

Det er flere som søker om hjelp til å mestre livet uten at det nødvendigvis er diagnoser som ligger til grunn. Flere søker tjenester i kommunen og begrunner det med at de blir avvist fra spesialisthelsetjenesten. Det er utfordrende å sortere hvem som skal ha hjelp fra hvem.

Avdelingen fikk vedtaksmyndighet 1. juni 2017.

Økonomi

Det ble et overforbruk på ca. 130 000 kr. på regnskapet for 2017

Det skyldes i hovedsak konsulent innleie.

SLT koordinator/ fagkoordinator

SLT står for samordning av Lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak. SLT er en samarbeidsmodell for ulike aktører som er involvert i barn og unges oppvekstmiljø. Hovedmålgruppen er barn/ unge i alder 10-18 år, og fokusområder er bl.a. rus, psykisk helse, vold i nære relasjoner og barnefattigdom. Erfaringene i SLT arbeidet i Randaberg er at det er stor vilje til å sikre god tverrfaglig samhandling internt i kommunen, mellom kommuner, med lokalt lensmannskontor og andre eksterne aktører, samt med frivillig sektor.

Årlige SLT oppgaver blir å være pådriver til å samle og koordinere oversikt på utviklingstrekk i oppvekstmiljø, og være delaktig i tiltaksarbeid i denne sammenheng.

Nærpolitireformen er en nasjonal prosess som har hatt et stort lokalt fokusområdet også i 2017. Kommunen har vært bekymret for hvordan reformen vil påvirke politiets deltakelse og samarbeid i det kriminalitetsforebyggende arbeidet inn mot barn og unge. Det er jobbet for å sikre det gode samarbeidet som kommune og politiet har hatt, når reformen iverksettes i løpet av 2018.

Også i 2017 har SLT koordinator vært aktive på å søke eksterne midler til prosjekter i kommunen, samt oppfølging av tilskuddsmidler og prosjekter.

Rehabiliteringskoordinator

Stillingen består av 0.8 årsverk. 40 % stilling er kommunens koordinerende enhet for habiliterings- og rehabiliteringsvirksomhet og 40% er knyttet til tilsyn med barn i fosterhjem i kommunene Randaberg, Rennesøy og Finnøy. I 2017 fikk kommunen tilskudd til «Styrking av habilitering og rehabilitering i kommunene» og det innebar en 20% økning av stillingen for å koordinere prosjektet i 1 år.

Habilitering og rehabilitering er et viktig satsingsområde for regjering og målet med prosjektet er å styrke koordinator rollen. Ønsker å prøve ut 1 «spesialist» i hver avdeling som kan ta de komplekse vanskelige sakene og veilede de andre koordinatorene i sin avdeling.

I løpet av 2017 er det videreført påbegynt kursing av tilsynspersoner, et interkommunalt samarbeid mellom Sandnes, Sola, Randaberg, Gjesdal og Stavanger. Kurset er obligatorisk for personer som fører tilsyn med barn i fosterhjem og det er gjennomført kurs vår og høst.

Totalt har vi ca 40 fosterbarn som Randaberg, Rennesøy og Finnøy har tilsynsansvar for. Disse skal ha tilsynsbesøk minimum 4 g/år. Vi har 15 tilsynspersoner som er oppdragstakere i kommunen og disse dekker behovet pr i dag.

Velferdsteknologi til årsmeldingen 2017

Kommunen har innført:

- eLås
- digital trygghetsalarm
- mobil digital trygghetsalarm - safemate
- EPJ på mobile enheter i hjemmesykepleien – Gericap LMP
- Elektronisk meldingsutveksling med fastleger og sykehus
- Juztmove – et treningsprogram for folk i alle aldre
- I sykehjemmene har vi enkelte rom med
 - o Døralarm
 - o Sengesensor

Sør-Rogalandprosjektet

Kommunen deltar i det nasjonale programmet for velferdsteknologi via Sør-Rogalandprosjektet fra 01.06.2017. Prosjektet har som mål at innbyggerne skal bo lenger i eget hjem ved å implementere elektronisk medisineringsstøtte og digitalt tilsyn som del av tjenestetilbudet innen juni 2019.

Kommunen har delprosjektlederen (50% stilling fra 01.08.17) for digitalt tilsyn i Sør-Rogalandprosjektet. Delprosjektleder har deltatt på

- ukentlige møter med prosjektleder og delprosjektleder medisineringsstøtte.
- Nasjonale samlinger i regi av det nasjonale programmet for velferdsteknologi

Kommunen forbereder seg på implementeringen ved å:

- Kartlegge behov
- Kartlegge interessenter
- Kartlegge gevinster ved å implementere velferdsteknologiske løsninger
- Øke kompetansen i forhold til velferdsteknologi ved å motivere ansatte til å delta i Velferdsteknologiens ABC.

- o Ved utgangen av 2017 deltar ca 10 ansatte
- Tilegne oss kompetanse om innovative anskaffelser
 - o Kurs gjennomgått

Prosjektet følger tilnærmet oppsatt framdriftsplan

Teknologi i nytt sykehjem:

Forberedende arbeid i forhold til en innovativ offentlig anskaffelse for teknologi i nytt sykehjem er startet. Arbeidet er gjennomført ved hjelp av Norwegian Smart Care Cluster.

Randaberg deltar i nettverk

- Interkommunalt nettverk for innovasjon og velferdsteknologi
- Nettverk for eMeldinger; KomUt Vest /Vestalandsløftet. Kommunen har nettverkslederansvar for Ryfylke nettverk fra 01.01.2018
- Gerica-Rogaland – nettverk for systemansvarlige EPJ

ÅRSMELDING

2017 SKOLE

Innledning

Skoletilbudet i Randaberg er forankret i Opplæringsloven og læreplanverket "Kunnskapsløftet".

Randabergskolen har flere satsingsområder. Disse er beskrevet i "Virksomhetsplan for Randabergskolen". Denne planen går fram til 2018, med årlig revidering og evaluering.

Hovedsatsingsområdene i perioden er:

- Skolebasert kompetanseutvikling (SKU)
 - Lesing og skriving
 - Vurdering for læring (VfL)
 - Relasjonskompetanse
- IKT
- Tidlig innsats
 - "Two teachers"
 - Glidelåsen
- Læringsmiljø
 - Respekt /Være sammen
- Opplæring flerspråklige / Introbasen

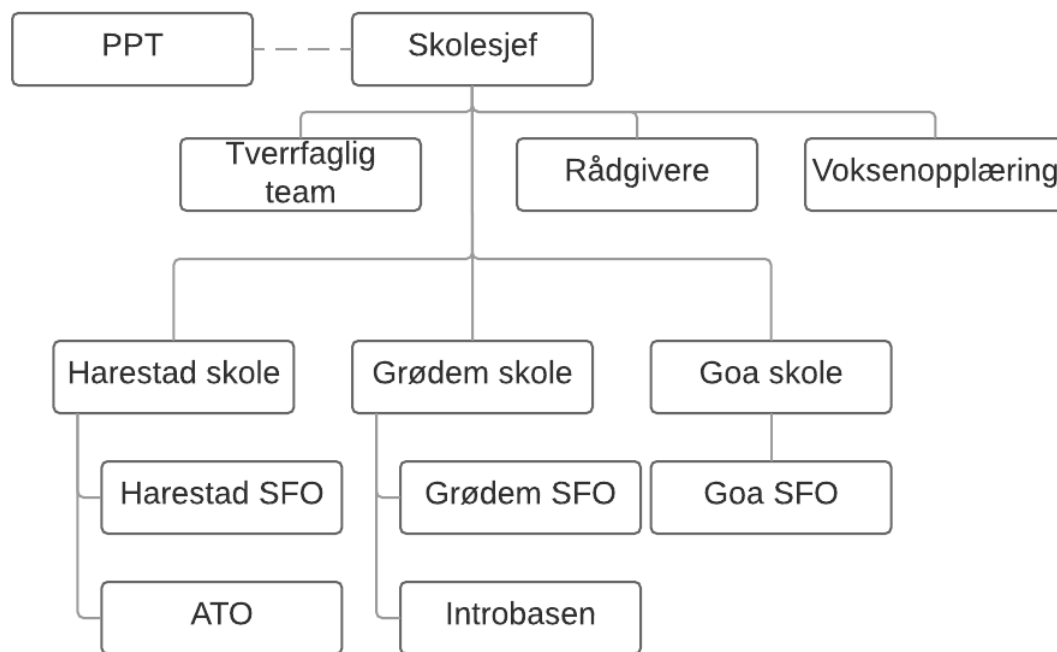
I tillegg har kommunen plan for kompetanseutvikling i tråd med nasjonale føringer for kompetansekrav i skolen.

Skolesektoren er med i flere forskningsprosjekt og drar nytte av dette i flere sammenhenger, bl.a. til å sette i verk nye tiltak og utvikle egen kompetanse.

Randabergskolen utarbeider også hvert år en tilstandsrapport som omhandler læringsresultater, frafall og læringsmiljø. Rapporten har også fokus på kvalitet og utvikling på ulike områder i Randabergskolen. Tilstandsrapport for 2017 ble behandlet av [kommunestyret 08.02.18](#).

Organisering

Tjenesteområde skole består av tre 1-10 skoler. Det er 204 årsverk knyttet til tjenesteområdet. De fleste årsverk er lærere. I tillegg er det miljøterapeuter og fagarbeidere/assistenter på SFO-ene.

Skolene

Randaberg kommune har tre kombinerte barne- og ungdomsskoler. Det er til sammen 160 årsverk på skolene.

SFO

Det er en SFO på hver skole, som har ansvar for å tilby skolefritidsordning til elevene på skolen. Det er tilsammen rundt 18 årsverk på SFOene, fordelt på assistenter og miljøterapeuter.

ATO

ATO er kommunens alternative opplæringstilbud. Samla årsverk i denne avdelingen er 17,3 personer, fordelt på lærere, miljøterapeuter og assistenter.

Introbasen

Introbasen har ansvar for grunnleggende opplæring i norsk for fremmedspråklige elever når disse begynner på skolen i Randaberg. Skoleåret 2016/2017 var det en stor økning i elever uten norskkunnskap. Introbasen ble derfor bemannet opp slik at elevene kunne få god opplæring, både norskopplæring og tospråklig opplæring.

Økning i bemanning gikk fra 4 årsverk til 6 årsverk. På slutten av 2017 ble bemanningen redusert og reduksjonen fortsetter i 2018.

Tverrfaglig team (TvT)

TvT ble i august 2017 organisasjonsmessig overført til skole fra tjenesteområde HOPP.

Fra 2018 blir budsjettet for TvT også overført til tjenesteområde skole.

TvT består av tre årsverk. Tverrfaglig teams arbeidsfelt er i hovedsak på skolene men også på alle andre arenaer der man treffer barn og unge. Hovedoppgaver er endringsarbeid, for eksempel skolevegring, utagering, innagering, sosial trening, klassemiljø, veiledning av voksne og endring i organisering.

Voksenopplæringen

Beso i 2017 av 0,8 lærerårsverk i Randaberg.

Voksenopplæringen har ansvar for:

- Opplæring på grunnskolen sitt område for voksne.
- Spesialundervisning etter lov.
- Norskopplæring språklige minoriteter.

NAV Randaberg har ansvar for norskopplæring med samfunnskunnskap for voksne innvandrere i introduksjonsprogrammet. Denne tjenesten kjøpes fra Johannes Læringssenter. Skoleområdet har ansvar for voksenopplæring i forhold til opplæringslovens § 4A-1 (grunnskoleopplæring) og 4A-2 (spesialundervisning) for voksne.

I 2016 er det laget en plan for språkopplæring for flerspråklige som beskriver hvordan norskopplæring organiseres for alle innvandrere fra barnehage til voksen alder.

Behov for voksenopplæring varierer fra år til år. En del personer har behov for oppfølging i enkelte perioder og de kan da få i sitt enkeltvedtak at de kan få hjelp i de periodene de har slike behov. Dette er en fleksibel og god ordning.

Ved ledig kapasitet har vi tilbudt arbeidsinnvandrere å kjøpe opplæring i form av kurs i kommunen. Det har vært gruppeundervisning der en har satt sammen "elever" for å gi en tilpasset opplæring og rask progresjon. Dette tilbudet er ikke en lovpålagt tjeneste og som et innsparingstiltak blir dette tilbudet lagt ned fra 2018.

Skolesjefens stab

Skolesjefen hadde en stab på til sammen 4 årsverk (inkl. skolesjef) første halvår i 2017. Staben er redusert med et årsverk fra 1. august 2017. Staben har ansvar for skolens ulike satsingsområder, inkluderte skolenes IKT-satsing. Av de tre årsverkene er ett årsverk finansiert av prosjektmidler i 2017.

Administrering av voksenopplæringen, vedtak i forhold til grunnskoleopplæring for voksne flyktninger og innvandrere ligger til skolesjefens stab.

Økonomi

Revidert budsjett i 2017 er 145,139 mill. kr. PPT sin del av budsjettet er 4,4 mill. kr.

Skolene får fordelt midler etter en fordelingsmodell som kommunen har brukt en del år. På rektormøtet gjennomgår en hvert år modellen for å sikre at det er en "rettferdig fordeling" mellom skolene.

Dersom det skjer store endringer fra et skoleår til neste skoleår på en skole, kan det være aktuelt å gjøre endringer mellom skolene midt i budsjettåret. Tall som da vurderes er elevtallet totalt, fordeling av barn på barne- og ungdomstrinn, elever med store behov for oppfølging og elever som har krav på grunnleggende norskopplæring.

Skole	R2017	B2017	Avvik
Driftsresultat før bruk og avsetning til fond :	147 927	145 139	2 787
Avsatt bunde driftsfond	116		
Avsatt diverse driftsfond	147		
Bruk diverse driftsfond	-1 929		
Bruk bunde driftsfond	-911		
Driftsresultat før evt bruk/avsetning til driftsfond :	145 349	145 139	210
Bruk/avsetning til driftsfond :	-210		
Driftsresultat etter bruk/avsetning til fond :	145 139	145 139	0

I 2017 har Randabergskolen som virksomhetsområde gått med et overforbruk. Rammene ble redusert med kr 4,5 mill. kr i forhold til 2016 budsjettet. Reduserende tiltak på skoleområdet er iverksatt for å komme i mål i tråd med budsjettet.

Skolene går med overforbruk på lønn i 2017. Det er krevende å gjennomføre innsparingene i denne størrelsen på høsthalvåret. Det har derfor vært nødvendig å bruke av fond for å komme i mål for 2017. Andre tiltak som er gjort i forhold til å redusere kostnadene i tråd med budsjett for 2017:

- Midler til "Tidlig innsats" fra høst 2016 ble overført til fond og brukes i 2017.
- Tilbakebetaling fra Stavanger på grunn av for mye betalt for opplæringstilbud på Auglend skole på kr 550 000,-.
- Reduksjon en stilling på skolekontoret.
- Reduksjon i lærerstillinger på skolene.
- Bruk av fond til kompetanseutvikling.
- Bruk av fond på skolene.

For 2018 blir det svært krevende å holde seg innenfor budsjettammene og klare å følge den nye lærer normen.

Måloppnåelse

Virksomhetsplanen for 2018/19 behandles politisk før sommeren. Planen inneholder en kort evaluering av planen for 2017. Tilstandsrapporten for 2017 ble politisk behandlet i januar 2018. I denne årsmeldingen trekkes også noen sentrale punkt fram.

Læringsmiljø

Elevundersøkelsen i 2017 viser at Randabergskolen stort sett ligger innenfor standardavviket på $\pm 0,15$ i forhold til det nasjonale snittet. Randabergskolen er altså verken dårligere eller bedre enn i det nasjonale snittet.

Stortinget har vedtatt nytt regelverk om skolemiljø. Det nye regelverket trådte i kraft fra 1. aug. 2017. Opplæringsloven § 9 A omhandler elevenes skolemiljø, der det i § 9 A-2 heter at:

“Alle elever har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring.”

Skolene i Randaberg har gode rutiner for dette, men har stadig fokus på forbedringer og tiltak. Fylkesmannen har fått oversikt over hvilke tjenester og tilbud skolene i kommunen kan nytte seg av i skolemiljøsaker. I løpet av våren 2017 laget skolene 14 enkeltvedtak og høsten 2017 har skolene behandlet 17 saker der de har laget individuelle aktivitetsplaner.

I 2017 fikk vi den første kommunale planen for tverrfaglig arbeid rundt barn og unge - “En god plan”. Her har alle tjenesteområder som arbeider med tiltak for barn og unge blitt enige om en felles plattform og felles satsingsområder. Hensikten med planen er bl.a. at barn og unge skal møte de samme holdninger og verdier fra voksne, at de skal bli sett gjennom aktiv medvirkning og oppleve helhet og sammenheng i tjenester og tiltak. Skolene har lagt inn sine tiltak i denne planen, og sammen med øvrige tjenesteområder ønsker vi at dette skal øke samarbeidet og helhetstenkningen, og øke kvaliteten på de tilbud kommunen gir.

Læringsresultater

I Randabergskolen har vi de siste årene hatt særlig oppmerksomhet på resultatene på sentralt gitt eksamen opp mot standpunktkarakterene. Dette for å gi våre elever de samme konkurranseforutsetninger som elever fra omkringliggende kommuner. Vi er på rett vei, men tallene viser at vi må fortsette å jobbe med dette. Det kan være store forskjeller mellom skolene og mellom trinnene på den enkelte skole. Vi har mulighet til å sjekke ut på fag- og lærernivå for å se om det er entydige forskjeller i karaktersetning. Skolene er klar over dette og arbeider hver for seg med den aktuelle problemstillingen.

På nasjonale prøver ligger Randaberg på landssnitt eller bedre, men det er forskjeller mellom skolene og mellom trinnene på den enkelte skole. Når vi ser på tallene samlet for Randabergskolen for 5. klassetrinn ser vi at vi i større grad klarer å løfte elevene fra nivå 1 til 2 de siste årene. Det er bra. Det som ikke er så positivt er at antall elever som presterer på nivå 3 er blitt mindre i den samme perioden. Dette blir skolene bedt om å fokusere på.

Mars 2017 fikk kommunen en rapport fra Forvaltningsrevisjonen om “Overgang grunnskole - videregående skole” i Randaberg kommune. Rapporten er positiv til arbeidet som skjer i kommunen, men stiller samtidig en del viktige spørsmål kommunen vil arbeide med i tiden fremover.

Alle skolene har veiledere og ressurslærere som bistår lærerne i deres arbeid i

klasserommet, både i fag og på det spesialpedagogiske og det sosialpedagogiske feltet.

Pilotprosjektet "Glidelåsen" er et samarbeidsprosjekt mellom Rogaland fylkeskommune og Randaberg kommune, og har som mål å gi erfaringer for hvordan en kan hindre frafall i videregående opplæring, og hvilke tiltak som kan ha effekt på dette. Fra 2015 har en fulgt et utvalg elever fra Randaberg, der en har vurdert at det foreligger visse risikofaktorer som kan gjøre overgangen grunnskole- videregående skole utfordrende. Dette prosjektet skal følge elever i 3-5 år, og det er igangsatt et forskningsprosjekt rundt tiltaket. I 2017 var totalt 33 elever med i prosjektet, og resultatene så langt er positive. Frafall blant øvrige elever har også vært lavt i prosjektperioden, noe som kan tyde på at utvelgelsen til prosjektet har vært riktig.

Skolene viderefører arbeidet med å redusere spesialundervisningen for å kunne bruke større ressurser til tilpasset opplæring. Dette gir en større fleksibilitet, bredere nedslagsfelt og mulighet for bedre å tilpasse undervisningen til alle elevene. Alle skolene har hatt fokus på dette over flere år og kommunen har klart å få en nedgang i elever med spesialundervisning. Fortsatt skiller kommunen seg ut fra andre kommuner med at vi har mange elever på småskoletrinnet som får spesialundervisning. Det er i tråd med tidlig innsats-satsingen og noe vi vil fortsette med. Vi ønsker likevel å gå nærmere inn på spesialundervisningen på 1.-4 klasse trinn. Her blir det tilrådt mye spesialundervisning på det sosial-pedagogiske området. Vi må ha fokus på hvordan dette skal løses, og hvordan en ivaretar både læring og utfordringer knyttet til samspill og atferd som enkelte barn har.

Fra 2016 har en av skolene vært med i et prosjekt sammen med PPT og Statped Vest, kalt "Tett på". Her ser en på hvordan en kan styrke samarbeidet mellom skolen og PPT på en hensiktsmessig måte, ikke minst hvordan en i samarbeid kan vurdere hvordan flere elever kan nyttiggjøre seg det ordinære undervisningstilbudet. Rutiner for analyse av utfordringer rundt enkeltelever, veiledning av lærere, oppmelding til PPT og vurdering av tiltak er noen aktuelle tema. Prosjektet videreføres i 2017 og 2018.

I forbindelse med den nasjonale satsingen Ungdomstrinn i utvikling (UiU) ble det opprettet egne ressurslærere på skolene. Disse ble videre med i pilotprosjektet om utprøving av ordning med lærerspesialister, som Randaberg deltar i. Piloten med denne ordningen skal gi lærere mulighet for en alternativ, faglig karrierevei uten at de slutter å undervise i klasserommet. I Randaberg har nå hver skole to lærerspesialister, totalt 5 i lesing og skriving og 1 i praktisk-estetiske fag. Tre av lærerspesialistene går nå 2. året på videreutdanning for lærerspesialister. Spesialistutdanningen har arbeidskrav som innebærer at lærere skal utvikle og utforske egen praksis, og de skal sette i gang utviklingsprosesser på egen skole. Etter studiet skal lærerne kunne bidra til å styrke det profesjonelle læringsfellesskapet og utvikle skolen som en lærende organisasjon.

Lærerspesialistene er viktig bidragsytere i skoleutviklingen på hver skole, ikke minst fordi de er ute i praksisfeltet og motiverer, veileder og tilrettelegger for erfaringsdeling og ny praksis. I tillegg bidrar de med ny forskning og teori inn mot praksis, og er gode samarbeidspartnere for skolelederne. Alle skolene arbeider med lesing, skriving og

muntlighet, de prøver ut ulike metoder og former i vurderingsarbeidet, og har i tillegg valgt å ha fokus på relasjonskompetanse på alle nivå.

Lærertetthet

Det har også i 2017 vært et fokus på lærertetthet i skolen, både i Randaberg og nasjonalt.

I kommunestyret 22. juni 2017 ble det i sak 17/1125 "Rammesak 2018" gjort følgende enstemmige vedtak: "Inntektsanslag for kommunen og dei økonomiske rammene for tjenesteområda som er omtalt i denne saka blir lagt til grunn for arbeidet med budsjettet for 2018 og økonomiplanen for 2018-2021. Det er en målsetting at det skal være lærerressurser per elev som tilsvarer 16 elever per lærer 1-4 trinn og 22 elever per lærer 5- 10 trinn. Vi mener med dette at det skal tilføres mer lærerressurser jo større klassene blir. Skulle skoleledelsen ha ønske om elevtall over 20 elever pr klasse i 1-4 trinn og 27 elever pr klasse i 5-10, skal HOL informeres om hvorfor dette er nødvendig, i forkant av fastsettelse av elevtallet."

Skolebudsjett i 2017 ble redusert med 4,5 mill. kr. Dette medfører også utfordringer i forhold til lærertetthet. Dette er beskrevet i tilstandsrapporten for 2017. Utfordringen for 2018 vil bli enda større.

Opplæring av flerspråklige

I 2016 og våren 2017 var det mange barn som startet på Introbasen. På grunn av færre flyktninger til kommunen er det færre elever høsten 2017, og det forventes at denne nedgangen fortsetter.

Parallelt med færre flyktninger er det også færre arbeidsinnvandrere med barn som bosetter seg i vår kommune.

Tidligere år har flyktningene stort sett blitt bosatt i Harestad skolekrets. I 2017 er bosetting av flyktninger mer fordelt på de ulike skolekretsene. Det er positivt.

Flytting av Introbasen har vært et verbalforslag som politikerne har bedt om å få utredet. Når nå elevene er bosatt i alle skolekretsene vil det ikke være aktuelt å gjennomføre. Ved mindre tilflytting til kommunen av barn med manglende norskkunnskaper ser vi på muligheten til i større grad å gi barna opplæring på hjemmeskolen. Da blir det lærerne som i større grad flytter på seg, og ikke elevene.

IKT

I 2017 er arbeidet med IKT-planen og utrulling av 1-til-1 på ungdomstrinnet fortsatt etter planen.

2017 var, som i 2016, enda et år der Randabergskolen har vist frem IKT-løsningen i skolen for mange kommuner i Rogaland og Hordaland og på flere nasjonale konferanser om IKT og skole. Fra høsten 2017 har Sandnes kommune aktivt leid inn krefter fra Randabergskolen til hjelp i sin massive IKT-satsing på skolene.

Randabergskolen har i 2017 vært frontet på flere regionale og nasjonale arenaer for

sin innovative bruk av dataspill i skolen.

Randaberg kommune og Lesesenteret ved UiS samarbeider enda om forskningsprosjektet "Respons", der Lesesenteret forsker på endringer som skjer i klasserommet når elevene får 1-til-1-tilgang til bærbare digitale enheter.

Systemarbeid

I 2017 har vi hatt fokus på avvik og hva som defineres som avvik. I småskolen har vi noen barn med enkeltvedtak etter §5.1 i opplæringsloven. De fleste av disse har vedtak på bakgrunn av adferds utfordringer. Dette gir seg utslag i utagerende oppførsel som også utfordrer de som jobber med barna. Vi arbeider med hvordan vi skal dokumentere og følge opp dette på gode og hensiktsmessige måter.

Kvalitetssamtale gjennomføres mellom skolesjef og skolene hvert år, og ble gjennomført første gang i 2010. I samtalen gjennomgås skolens resultater og utfordringer, og det lages tiltaksplan for videre arbeid på ulike områder.

Kvalitetsmelding for 2017 er politisk behandlet i januar/februar 2018. Det er gjennomført et dialogmøte med politikerne i forkant av dette. Både skolene og politikerne har gitt positive tilbakemeldinger på form og innhold på dialogmøtet og på rapporten.

Tiltakene i kompetanseplanen er i stor grad gjennomført som planlagt. Fullstendig rapport gis i forbindelse med ny kompetanseplan for 2018/2019

Kommunen har tid fram til 2025 på å oppfylle kompetansekrav for lærerne i Randabergskolen. Dette vil være krevende, og ledelse og fagforening må sammen lage en strategi for å nå dette målet.

I 2017 ble Randaberg kommune med i ABSOLUTT- et utviklingsprogram for barnehage og skole. Utviklingsprogrammet ABSOLUTT skal bidra til at kommunale og fylkeskommunale folkevalgte, administrasjon og ulike aktører i lokalsamfunnet sammen utvikler kunnskap om handlingsrom, roller og ansvar for barn og unges utdanning og oppvekst.

Det vil bli lagt særlig vekt på forhold som utvikler kvalitet i barnehagene og skolene med tanke på barn og ungdoms utvikling og læring. Programmet retter seg mot ordførere, rådmenn og andre folkevalgte og administrative ledere innen skole- og barnehagesektoren i både kommuner og fylkeskommunen. Det er en forutsetning at både politisk og administrativ ledelse deltar.

Kommunen og fylkeskommunen setter sammen en utvalgt gruppe som forplikter seg til å delta på alle samlingene i programmet. Programmet startet opp i november 2017 og avsluttes høsten 2018.

Planlegging av nye Harestad skole med kulturscene

Planlegging av byggetrinn 2 er startet med forventet oppstart av bygging i 2018 og ferdigstillelse i 2020/2021.

Ny desentralisert ordning for kompetanseheving.

Fra 2017 innførte Kunnskapsdepartementet en ny modell for kompetanseutvikling i skolen. Modellen består av tre ordninger: en desentralisert ordning, en oppfølgingsordning og en innovasjonsordning. Det er den desentraliserte ordningen som er aktuell for oss.

Randaberg kommune har i samarbeid med kommunene i midt-Rogaland (Stavanger, Sola, Strand, Hjelmeland, Rennesøy, Finnøy og Kvitsøy) etablert en organisasjon for å utvikle og drive denne kompetanseordningen. Kommunene har inngått partnerskap med Universitetet i Stavanger (UiS) og det er foretatt en kartlegging i kommunene over behov og ønsker om satsingsområder. Kompetanseutviklingen vil rette seg både mot skoleledere og mot lærere. Regionen har etter søknad fått 3,2 mill. for 2017 og det forventes en økning i 2018.

Randabergskolen har vært i front i utviklingen av IKT og skole. I 2017 har Randabergskolen fortsatt vært brukt av mange kommuner til hjelp med videreutviklingen av IKT og skole. Vi blir invitert til nasjonale og lokale konferanser og bidrar aktivt i den nasjonale utviklingen av IKT i skolen i Norge. Nå har mange kommuner kommet vel så langt som Randaberg, og vi har ikke hatt økonomiske ressurser til å gjennomføre de planer som vi hadde lagt opp til gjennom IKT-planen og våre målsettinger, der bl.a. barnetrinnet også skulle få økte muligheter til å nytte IKT i undervisningen.

UTVALGTE KOSTRATALL

KOSTRA Skole	Randaberg			Kostragr 08	Rogaland	Landet
	2015	2016	2017	2017	2017	2017
Netto driftsutgifter til grunnskole (202), i prosent av samlede netto driftsutgifter	24	23	22	21	20	18
Netto driftsutgifter til grunnskole (202), per innbygger	12 758	12 696	12 811	11 225	10 988	10 304
Netto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per innbygger	67	87	203	150	193	225
Netto driftsutgifter til grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), per innbygger	104 731	105 997	107 714	104 116	101 133	110 444
Netto driftsutgifter til grunnskole (202), per innbygger 6-15 år	89 534	90 344	90 275	84 722	82 428	85 572
Netto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per innbygger 6-9 år	1 192	1 592	3 580	2 753	3 433	4 570
Netto driftsutgifter til skolelokaler (222), per innbygger 6-15 år	14 292	14 567	15 424	16 215	16 059	20 811
Netto driftsutgifter til skoleskyss (223), per innbygger 6-15 år	437	465	585	2 044	1 202	2 194
Andel elever i kommunens grunnskoler, av kommunens innbyggere 6-15 år	97	97	96	96	95	95
Andel elever i grunnskolen som får særskilt norskopplæring	3	2	3	4	6	7
Andel elever i grunnskolen som får morsmålsopplæring	2	1	2	1	3	2
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	6	7	6	8	8	8
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, 1.-4. trinn	8	8	8	5	6	5
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, 5.-7. trinn	5	5	5	10	9	9
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, 8.-10. trinn	5	7	5	10	9	10
Andel timer spesialundervisning av antall lærertimer totalt	23	23	20	18	17	18
Andel elever i grunnskolen som får tilbud om skoleskyss	4	3	3	23	13	21
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), per innbygger	112 056	116 558	121 640	118 455	112 959	120 547
Elever per kommunal skole	494	495	499	247	276	235
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-10. årstrinn	13	13	13	14	14	14
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-4. årstrinn	12	11	11	13	13	13
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 5.-7. årstrinn	14	15	14	14	14	13
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 8.-10. årstrinn	15	14	13	15	15	15
Gjennomsnittlige grunnskolepoeng	41	42	42	...	42	41
Andel elever med direkte overgang fra grunnskole til videregående opplæring	99	99	100	99	98	98

Netto driftsutgifter til grunnskole, i prosent av samlede netto driftsutgifter. I 2015 var prosentandelen som ble brukt til grunnskole 28,3 mens i 2017 er prosentandelen 25,9.

Netto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215). I 2017 har vi fått en "riktigere" fordeling av kostnader mellom grunnskole og SFO.

Andel elever som får spesialundervisning. Randaberg ligger under de andre kommunene. Det er flere elever på 1.-4. som får spesialundervisning. Dette er en utvikling vi ønsker, jfr. satsingen på tidlig innsats for elever i 1.-4. trinn. Til tross for lav prosentdel elever som får spesialundervisning bruker vi mange timer til dette. Det er fordi de elevene som får spesialundervisning krever svært mange timer, f.eks. elever som får sitt opplæringstilbud organisert fra ATO.

Gruppestørrelse. Randaberg kommune har en effektiv skoledrift. Lite ressurser går til administrering og det gir mulighet for tettere oppfølging av elevene og større mulighet til å ha gruppedeling i ulike fag. Når gruppene på ungdomstrinnet er såpass små er dette knyttet til hvordan tallet blir regnet ut - antall elevtimer / antall lærertimer. Det betyr at når kommunen har flere elever på ungdomstrinnet med full dekning (f.eks. i ATO) vil gruppestørrelsen synke markert – uten at undervisningsgruppene i praksis blir endret. I tillegg er det små ungdomstrinn på noen av skolene våre. Det medfører en høyere ressursbruk fordi elevene skal ha mulighet til å velge for eksempel 2. fremmedspråk og valgfag. I disse tallene er både timer til spesialundervisning og ordinær undervisning. Både i tilstandsrapport for 2017 og i politisk sak om gruppestørrelse er dette kommentert nærmere.

Elever med direkte overgang til videregående skole. Det er etablert gode rutiner for kontakt mellom grunnskolen og videregående skoler og det jobbes systematisk for å følge opp ungdommene.

Grunnskolepoeng. Her er resultatene for 2017 bedre enn for tidligere år. Dette henger sammen med en mangeårig satsing for å få standpunktkarakterer og eksamenskarakterer til å harmonere bedre. Fortsatt er dette et område som må følges tett opp.

Årsmelding kultur 2017

1) Innledning

Åpningen av Varen, den nye kulturscenen, 1. september 2017, vil bli husket lenge! Etter 40 år med prosesser fikk Randaberg omsider sin framføringsarena for kultur. I løpet av tre hektiske høstmåneder ble det avholdt hele 34 enkeltarrangement med over 8000 besøkende totalt.

Barn og unge er en sentral målgruppe for kulturscenen. Gjennom å gi dem mulighet til å stå på en scene med profesjonelle rammebetingelser utvikles mestringsfølelse og talent. Randaberg kulturskole har allerede blitt en av de viktigste brukerne av kulturscenen, med både deltakelse i åpningsarrangement og egne forestillinger. Kulturscenen skal også speile den flerkulturelle landsbyen. Dette ble blant annet realisert gjennom Internasjonal festdag som for første gang ble arrangert på Varen. I prosjektet «Aktiv Fritid for alle» har det vært et spesielt fokus på integrering av flerspråklige i fritidsaktiviteter. Dette har også vært et sentralt tema for Randaberg folkebibliotek som i 2017 fikk prosjektmidler fra Rogaland fylkeskommune til «Flerkulturell møteplass» på biblioteket.

Bare to dager etter kulturscene-åpningen ble Friluftslivets hus på Randabergfjellet åpnet, et samarbeid mellom Randaberg kommune, Randaberg speidergruppe og Randaberg sykkelklubb. Vistnestunet og Tungenes fyr hadde høyt aktivitetsnivå og besøksoppgang sammenlignet med 2017, men utleievirksomheten viser en nedadgående tendens på Tungenes. I 2017 ble det satt en solid besøksrekord i svømmehallen med hele 20 prosents oppgang. Et prøveprosjekt med en time tidligere åpning på søndager fra og med 14.02.2016 har vært vellykket.

2) Organisering

Tjenesteområde for kultur består av avdelingene fritid, idrett/Randaberghallen, Randaberg folkebibliotek og Randaberg kulturskole. Varen, Vistnestunet og Tungenes fyr er direkte tilknyttet kultursjefen, uten å være egne avdelinger. De to sistnevnte drives i samarbeid med Jærmuseet.

Årsverk	Årsverk
Kultur (Ledelse, kulturscene, Vistnestunet, Tungenes fyr mm)	3,9
Randaberg kulturskole	7,3
Idrett/Randaberghallen	5,9
Randaberg folkebibliotek	4
Fritid	5,8
Årsverk totalt Kultur	26,9

3) Økonomi

Kultur hadde et merforbruk på 0,76 mill. kr før bruk av driftsfond. Dette knytter seg først og fremst til ekstraordinære utgifter i tilknytning til den nye kulturscenen. For det første måtte det kjøpes inn en del utstyr og inventar som ikke lå i byggeprosjektets budsjett. For det andre ble kostnadene ved åpningsarrangementet høyere enn budsjettet.

Kultur	R2017	B2017	Avvik
Driftsresultat før bruk og avsetning til fond :	26 236	25 476	760
Avsatt bunde driftsfond	96		
Avsatt driftsfond, kunst i bygg	185	185	
Avsatt diverse driftsfond	24		
Bruk diverse driftsfond	-10		
Bruk bunde driftsfond	-32		
Driftsresultat før evt bruk/avsetning til driftsfond :	26 499	25 661	838
Bruk/avsetning til driftsfond :	-838		
Driftsresultat etter bruk/avsetning til fond :	25 661	25 661	0

4) Måloppnåelse

Kultur

Foruten det overordnede ansvaret for avdelingene og driftsenhetene på kulturfeltet er flere arbeidsoppgaver lagt direkte til kultursjefen og kulturkonsulent (halv stilling):

- Reiseliv: Samarbeid med de regionale reiselivsorganisasjonene. I 2017 har vi markedsført Randaberg gjennom Region Stavanger og Nordsjøveien. Kultursjefen sitter i styret for sistnevnte.
- Friluftsliv: Samarbeid med Jæren og Ryfylkes friluftsråd. I 2017 ble Friluftslivets hus på Randabergfjellet åpnet.
- Kulturarv: Oppfølging av samarbeid med Jærmuseet og kulturminnevern. Arbeidet med kulturminneplan har pågått og planforslag forventes lagt fram før sommeren 2018.
- Navnesaker, knyttet til *Lov om stadnamn*.
- Kunst: Sekretariatsfunksjon for kunstprosjekter i kommunale bygg. I 2017 ble kunstprosjekter for Harestad skole/Randaberg kulturscene og Myrå barnehage fullført og overlevert. Kunstprosjekt for Randaberg helsesenter ble igangsatt.
- 17. mai – sekretariatsfunksjon.
- Tjenesteområdet har lagt fram 13 saker for politisk behandling i 2017.

Varen Randaberg kulturscene

Åpningen av Varen Randaberg kulturscene, 1. september, vil stå som en merkedag i kommunens historie. Etter over 40 år med prosesser fikk Randaberg endelig sin egen framføringsarena for kultur. I løpet av tre hektiske høstmåneder ble det avholdt hele 34 enkeltarrangement med over 8000 besøkende totalt. Den storstilte åpningen med Nils Henrik Aasheims komposisjon og utendørsforestilling «Varen Fanfaren» og innendørs festforestilling, produsert av Aril Schøld, med alt det beste kulturlivet i Randaberg har å by på av profesjonelle og frivillige krefter.

September - desember	Antall
Besøkende totalt	8286
Betalende	3976
Ikke betalende	4310
Snittbesøk pr arr.	193
Antall arrangement	
Arrangement total	43
Åpne arrangement	31
Lukkede arrangement	12
Arrangement i regi av	
- Varen (egen programmering)	18
- annen kommunal aktør	11,5
- eksterne aktører	13,5

Antall besøkende og arrangement ved Varen Randaberg kulturscene
(Arrangement som er samarbeid mellom kommune og eksterne er ført med 0,5 på hver)

Tungenes fyr

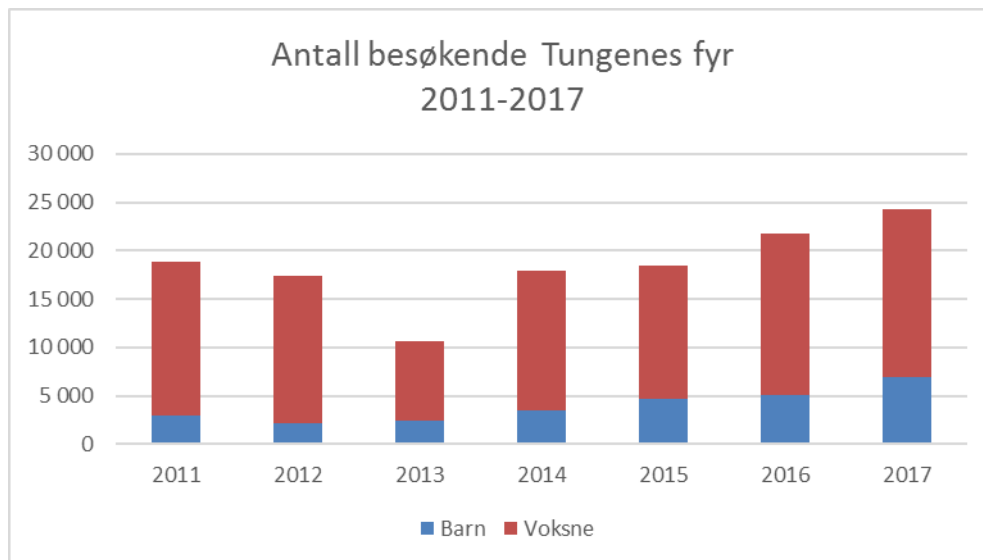
Tungenes fyr opplevde for andre år på rad publikumsrekord med over 24 000 besøkende i 2017. Det er dermed et av de best besøkte anleggene i Jærmuseet. Det har blir gjennomført flere aktivitetsdager, med blant annet *Krigshistorisk vandring* som er et populært årlig tilbud.

Det ble arrangert ti konserter på fyret i 2017. Mens billettsalget for konsertserien Torsdag på Tungenes har økt markant de siste årene, har imidlertid utleien til private firmaer og enkeltpersoner gått ned. Det siste er en trend som Jærmuseet opplever på en del av sine andre anlegg.

Søknadene om statlige og fylkeskommunale midler til det maritime vitensenteret ble ikke imøtekommet i 2017, men det søkes på ny i 2018. Fôrprodusenten Skretting gikk inn med et sponsorbeløp på 3 mill. kr. til vitensenteret.

Nøkkeltall for Tungenes fyr

	Barn	Voksne	Totalt
2011	3 020	15 859	18 879
2012	2 098	15 364	17 462
2013	2 423	8 259	10 682
2014	3 483	14 435	17 918
2015	4 627	13 775	18 402
2016	5 115	16 625	21 740
2017	6 941	17 368	24 309

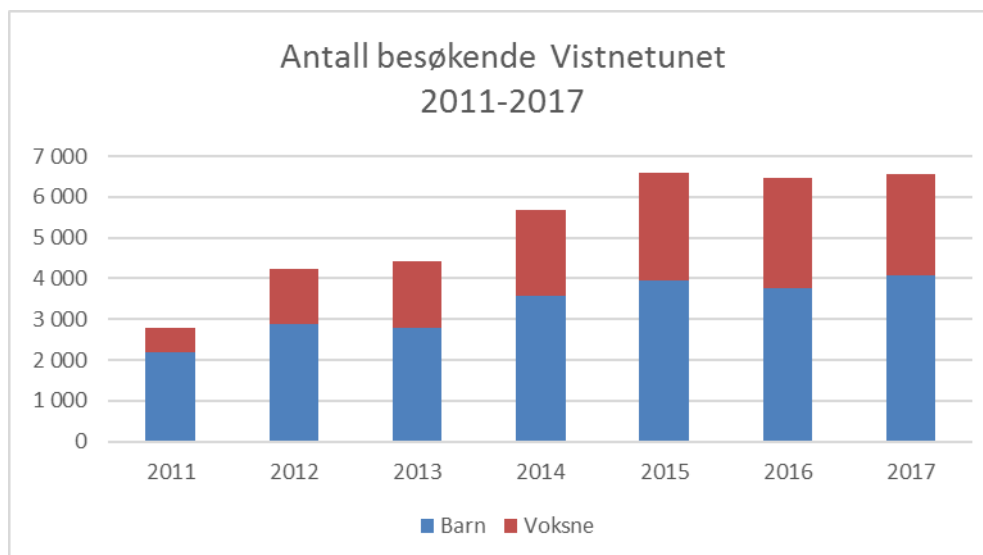

Vistnestunet museumsgård

Det var en liten økning i antall besøkende sammenlignet med året før. Besøket har ligget stabilt på rundt 6500 de tre siste årene, like mye som de to andre museumsgårdene til Jærmuseet på Lima og Grødalandstunet har totalt. Vistnestunet har hatt godt med aktivitet i 2017. Rundt 500 barn har fått undervisning i forskjellige temaer som handler om gårdsdriften. Som et forsøk ble det holdt tre dager åpent i forbindelse med planleggingsdagene før skolestart. Søndagsarrangementene i sommerhalvåret har stor oppslutning. I tillegg til ferieklubben ble det i sommerhalvåret gjennomført et opplegg med teambuilding sammen med et lokal eventbyrå.

Nøkkeltall for Vistnestunet

	Barn	Voksne	Totalt
2011	2 176	616	2 792
2012	2 891	1 348	4 239
2013	2 798	1 638	4 436
2014	3 582	2 095	5 677
2015	3 939	2 657	6 596
2016	3 750	2 707	6 457
2017	4 090	2 459	6 549

Randaberg kulturskole

Kulturskolen tilbyr barn og unge, bosatt i kommunen, fagopplæring innen estetiske fag. Det undervises i forskjellige musikkinstrumenter, sang, bilde og form, band, musikkterapi, dans, «Kulturlabben» for de yngste, PUH-band for voksne og musikkgrupper i barnehager. Musikktilbudet «Minnes melodier» tilbys syke- og aldershjem på fast basis hver uke.

Randaberg kulturskole har gjennom hele 2017 hatt en omfattende aktivitet både med hensyn til daglig undervisning og innøving før arrangementer. Kulturskolen var en aktiv deltaker i planlegging og gjennomføring av åpningsarrangementet til Varen-Randaberg kulturscene i september. I tillegg arrangerte kulturskolen dagen etter en egen forestilling i kulturscenen og julekonsert samme sted i desember. Rundt regnet hadde disse to konsertene 700 publikummere.

Individuell måloppnåelse for den enkelte elev, utvikling av faglig samarbeid på tvers av fag, er eksempler på det arbeides målrettet med gjennom hele skoleåret. På Skolemøtet for Rogaland og på Kulturskoledagene var alle lærere i kulturskolen til stede, både på foredrag og fordypnings-tilbudene. Tilbudet i dans hadde en synkende interesse første halvår. Musikkterapeut fullførte sin masteroppgave våren 2017. Hun skal holde foredrag internt om sine funn for kollegiet. Et økende antall elever velger en høyere utdanning innen estetiske fag etter at de må slutte i kulturskolen etter oppnådd aldersgrense for tilknytning.

Elevutvikling:	01.10.2016	01.10.2017
Elevantall i kulturskolen, inkl. elevplasser uten kontingent (musikkterapi som blir gitt gratis til skoler/barnehager)	339*	324*
Antall søkere på venteliste:	29	26

*Antall barn som deltar i musikkgrupper i barnehager er ikke medregnet.

Randaberg folkebibliotek

Avdelingen har ansvar for utlån av bøker og andre medier til kommunens innbyggere og litteratur og informasjonsformidling. Biblioteket er en uformell møteplass på tvers av generasjonene. Siden 2015 har Randaberg folkebibliotek hatt et bibliotekfaglig ansvar for Kvitsøy folkebibliotek i fem prosent stilling.

	2013	2014	2015	2016	2017
Besøk	66 201	60 871	66306	68562	68634
Utlån	62 100	59 293	53549	52237	54491
Ebøker			1032	1527	1875*

*Utlånet av ebøker kan være høyere siden vi er en del av et konsorium (Rogaland)

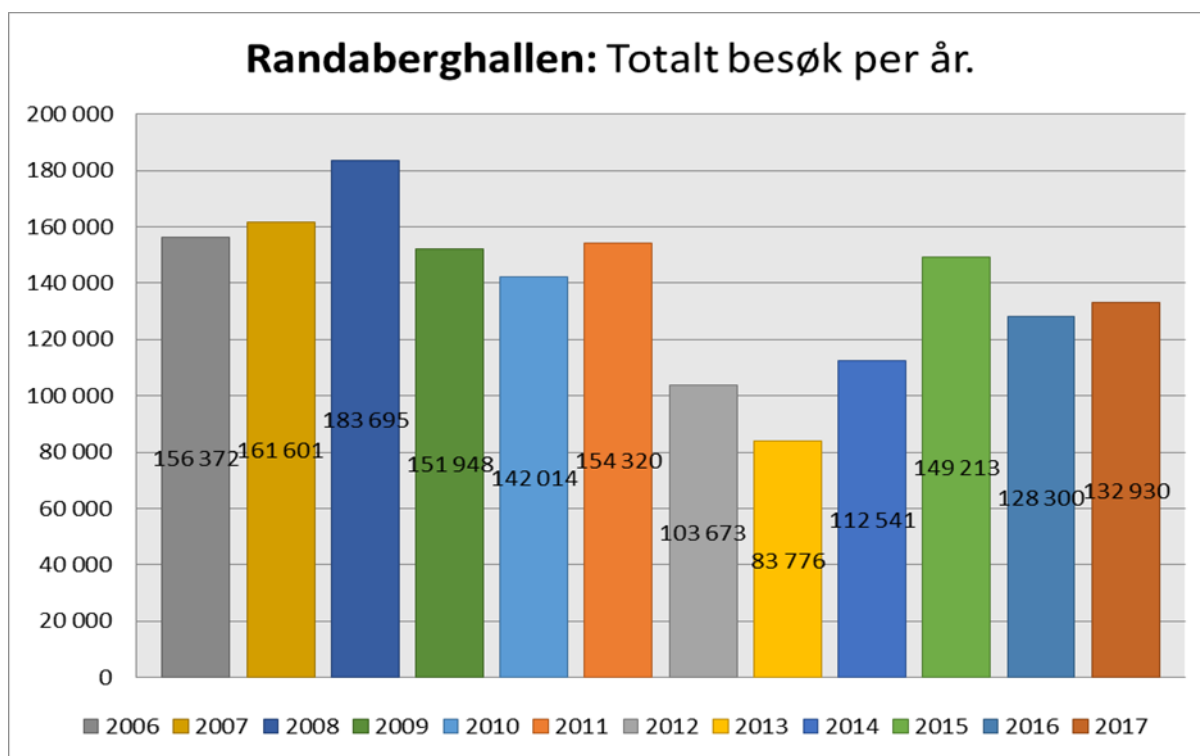
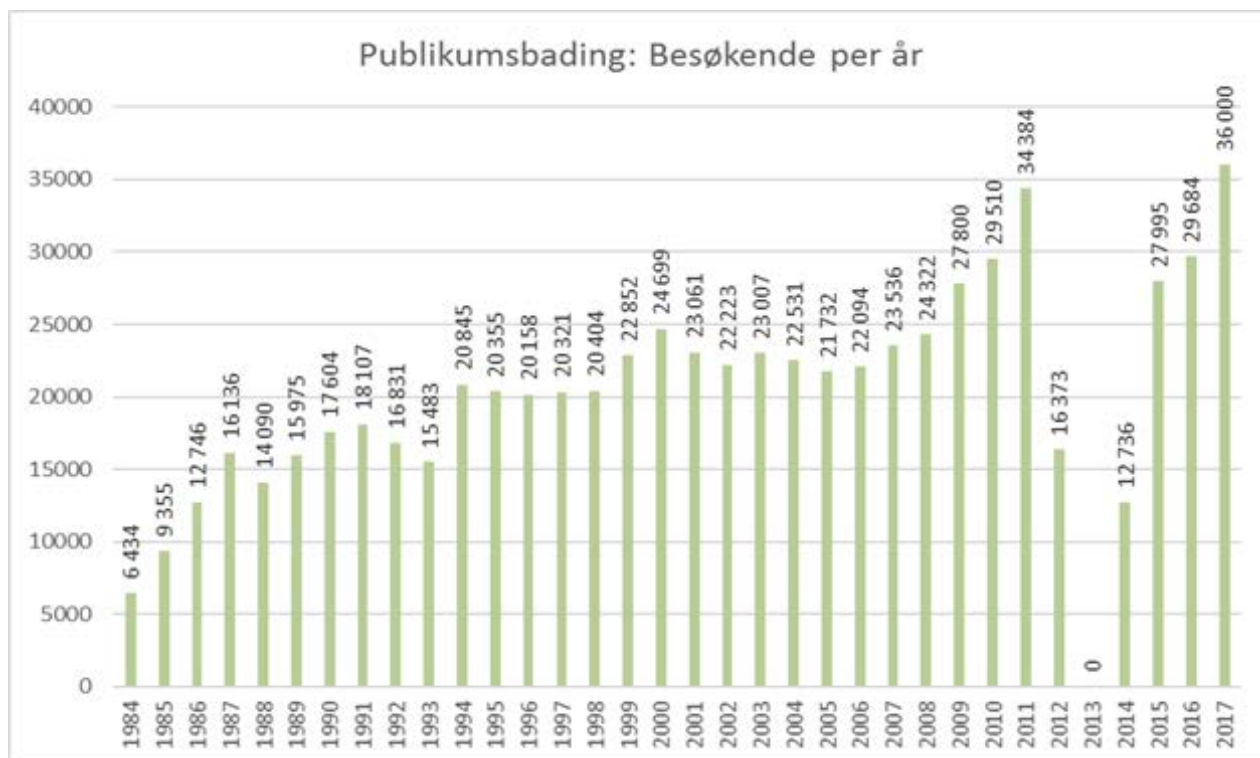
Randaberg folkebibliotek fikk i 2017 prosjektmidler fra Rogaland fylkeskommune til å etablere «Flerkulturell møteplass» på biblioteket. Midlene ble brukt til å utvikle og kjøpe inn flerspråklige fortellerforestillinger på polsk, arabisk og tigrinja. Det ble også startet opp språkkafe på dagtid i samarbeid med leseombudene våre. Bibliotekene i Rogaland abonnerer på «Pressreader» noe som innebærer at alle gratis kan lese og laste ned aviser og tidsskrifter på mange språk via det trådløse nettverket til Randaberg kommune.

Arrangement/tiltak	antall
Klassebesøk	27
Bokprat	10
Poesi ved morgengry	4
Spillkveld	1
Fortellerstund	20
Familielørdag	8
Flerkult/fortellerforestilling	3

Alle aktivitetene gjennomføres delvis med egne krefter og delvis med «innkjøpte» bokpratere/forestillinger og de er godt besøkt.

Avdeling idrett/Randaberghallen

Avdelingen har ansvaret for å legge til rette for utvikling av fysisk aktivitet med hovedvekt på barn og ungdom i samarbeid med skolene, med foreningslivet og øvrig publikum.

Besøkstallene i svømmehallen gjelder offentlig bading. I tillegg har hallen skolesvømming, svømme- og stupetrening, samt stevner. Totalt besøk i Randaberghallen er beregnet ut fra automatisk telling i hovedinngangsdører.

Det rekordhøye besøkstallet i svømmehallen, etter tre år med vanlig drift etter rehabiliteringen, innebærer kapasitetsutfordringer til enkelte tider. Et prøveprosjekt med en time tidligere åpning på søndager fra og med 14.02.2016 har vært vellykket.

Dører uten tellere har blitt benyttet ved noen arrangement, og er nok en medvirkende årsak til lavere registrert totalt besøk i hallen i 2016 sammenlignet med 2015. Brutto tall har i alle år også blitt fratrasket 20 prosent for å kompensere for ansattes bruk og diverse feilregistreringer. Noen andre steder trekker ikke fra på denne måten.

Avdeling fritid

Avdelingen har ansvar for:

- Drift av kommunale fritidstilbud.
- Tilrettelegging for det frivillige barne- og ungdomsarbeidet gjennom blant annet tilskuddsordninger og gratis lokaler til fritidsaktivitet.
- Ansvar for dirigent og instruktørordning til skolekorpsset.
- Fritidskontaktordningen for voksne og tilrettelagte fritidsaktiviteter.
- Tilrettelegging for ulike kulturarrangementer i samarbeid med resten av tjenesteområdet. Avdelingsleder er koordinator for «Den kulturelle spaserstokken».

Viktige hendelser i 2017

- Videreføring av «Aktiv Fritid for alle – prosjektet», med spesielt fokus på integrering av flerspråklige i fritidsaktiviteter.
- Internasjonal festdag ble for første gang arrangert på Varen Randaberg kulturscene i samarbeid med Kvinner møter kvinner og Randaberg og Grødem menigheter.
- Innføring av elektroniske søknadsskjema ved søknad om driftstilskudd.
- Ferieaktiviteter for barn og unge markerte 10 år siden oppstarten med et noe utvidet program sommeren 2017.
- Stimuleringsmidler fra UKM Norge til helgeworkshops for ungdom som ledd i arbeidet med å synliggjøre UKM gjennom hele året.
- Sommerjobbprosjekt for ungdom i samarbeid med andre tjenesteområder.
- Ulike arrangementer som Skumparty på Vårmarken i samarbeid med PS-selskapsutleie og Spillkveld for mellomtrinnet i samarbeid med biblioteket lagt til nordisk spilluke.

U59 har hatt økende besøk gjennom året, og opplevde besøksrekord da det kom 100 ungdom innom på en kveld i oktober. En har i perioder økt bemanningen fra to til tre voksne på grunn av høyt besøk.

Fritid har også dette året hatt en viktig rolle i integreringsarbeidet, både som kultur sine representanter i det tverrfaglige arbeidet, og i arbeidet direkte med flyktninger. Prosjektet «Aktiv fritid for alle» har hatt spesielt fokus på integrering av flerspråklige i fritidsaktiviteter

Internasjonal festdag ble for første gang arrangert på Varen Randaberg kulturscene i oktober i samarbeid med Kvinner møter kvinner og Randaberg og Grødem menigheter. Arrangementet var godt besøkt og genererte mye frivillig innsats.

Arrangement/tiltak	2013	2014	2015	2016	2017
U 59 fredagsåpent	-	Snitt 40 per kveld	Snitt 40 per kveld	Snitt 45 per kveld	Snitt 53 per kveld
Skoleball ungdomstrinnet	386 stk	348 stk	365 stk	370 stk	364 stk
Ferieaktiviteter	80 stk	94 stk	105 stk	63 stk	79 stk
Antall band - øvingslokalet	7 stk	7 stk	6 stk	6stk	4 stk
Småjobbsentral	49 stk	31 stk	43 stk	38 stk	42 stk
Løste lisenser Motorsenteret	11 stk	16 stk	18 stk	20 stk	22 stk
Tilskuddsøknader					
Søknader om driftstilskudd *	52 stk	51 stk	58 stk	54 stk	50 stk
Søknader andre tilskudd	30 stk	23 stk	23 stk	27 stk	27 stk

*Driftstilskudd til barne-og ungdomsarbeid og anlegg og budsjettpost til Randaberg Musikkorps og Randaberg Helselag

5) Utvalgte KOSTRA-tall

KOSTRA Kultur	Randaberg			Kostragruppe 08	Rogaland	Landet
	2 015	2 016	2 017	2 017	2 017	2 017
Netto driftsutgifter kultursektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	4,8	4,7	5,0	3,7	4,8	3,9
Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner	2 547	2 617	2 955	1 988	2 726	2 302
Netto driftsutgifter til kommunale idrettsbygg per innbygger	891	858	863	476	635	566
Netto driftsutgifter til folkebibliotek per innbygger	320	343	437	259	270	277
Utlån alle fysiske medier fra folkebibliotek per innbygger	5	3				
Besøk i folkebibliotek per innbygger	6	6				
Netto driftsutgifter til kommunale idrettsbygg per innbygger	891	858	863	476	635	566
Netto driftsutgifter til idrett per innbygger	151	146	150	158	323	210
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud barn og unge per innbygger 6-18 år	1 497	1 698	1 545	865	1 111	1 287
Antall frivillige lag som mottar kommunale driftstilskudd	26	27	24	621	1 108	14 988
Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per innbygger 6-15 år	2 566	2 828	2 974	2 234	2 577	2 254
Andel elever (brukere) i grunnskolealder i kommunens musikk- og kulturskole, av antall barn	21	19	19	15	16	13
Netto driftsutgifter til muséer per innbygger	92	101	87	34	96	84

Det foreligger i skrivende stund ikke tall for utlån og besøk ved bibliotekene i 2017, men bibliotekets egne tall står oppført i tabell 4.

NAV

1) Innledning

NAV hadde 28 medarbeidere i 2017. Det var 20 ansatte i Randaberg kommune som utgjør 17,6 årsverk og 8 personer som var statlig ansatte som utgjør 7,2 årsverk.

2) Organisering

Årsverk	Personer	Årsverk
Leder	1	1
Jobb- og veiledningssenter	11	9,2
Jobb- og avklaringssenter	7	6,6
Jobb og introteam	9	8
Årsverk totalt NAV	28	24,8

3) Økonomi

NAV hadde et merforbruk på kr 4,5 mill. kr. Dette skyldes blant annet at:

- Det var større aktivitet i forhold til bosetting av flyktninger enn planlagt, spesielt familie gjenforening. Økningen i aktivitet utløser en økning i statlige tilskudd, men NAV sitt budsjett var ikke justert. I tillegg dekker NAV utgifter til enslige mindreårig som gjennomfører opplæring i regi av Johannes læringssenter i Stavanger.
- Det var en økning i antall personer som mottok sosialhjelp i 2017. I 2017 mottok 365 personer sosialhjelp. Det er en økning på 3,8 % i forhold til 2016. I perioden 2015- 2017 har antall personer som mottar sosialhjelp økt med 14,3 %. Antall unge mottakere av sosialhjelp, det vil si personer under 25 år, gikk ned med 23 prosent i 2017 og i perioden 2014- 2017 har antall unge personer som mottar sosialhjelp gått ned med 25 %.

35 NAV :	Regnskap	Budsjett	Avvik
Driftsresultat før bruk og avsetning til fond :	51 627	47 144	4 484
Bruk av bundne fond			
Driftsresultat før evt bruk/avsetning til driftsfond :	51 627	47 144	4 484
Bruk/avsetning til driftsfond :			
Driftsresultat etter bruk/avsetning til fond :	51 627	47 144	4 484

4) Måloppnåelse

Prosjekt . Liv mellom husene i den grønne landsbyen

NAV har avdekket et behov for økt arbeidsinnsats og koordinering av det boligsosiale arbeidet på tvers av tjenesteområder. NAV ser dette blant annet i sammenheng med liten utskiftning av leietakere av kommunale boliger, samtidig som kommunen vokser

i antall innbyggere og at behovet på kommunale boliger øker. Blant annet er flyktninger en økende gruppe, der det også er omfattende veiledningsbehov.

Tilskuddet brukes til en stilling i NAV. Hovedoppgaver er kartlegging, koordinering og oppfølging. Dette arbeidet må koordineres på tvers av flere instanser, da det ofte er flere tjenester involvert i leietaker av kommunal bolig.

Randaberg kommune fikk midler til prosjektet i 2015, 2016 og 2017.

Figur 1 viser en kraftig nedgang i antall vedtak om midlertidig bolig siden oppstart av prosjektet i 2015.

Mer tid til de som trenger det mest

I 2017 jobbet NAV Randaberg for å legge til rette for en helhetlig oppfølging av brukere på nav.no, på telefon, og i NAV- kontoret. Stadig flere møter NAV i digitale kanaler, og det er helt nødvendig for at veiledere i NAV- kontoret skal få tid til å hjelpe de som trenger mest hjelp.

I april 2017 ble nye nasjonale rutiner på de statlige området innført i NAV Randaberg. Disse rutinene medfører at veiledere ved NAV Randaberg viser brukere hva de kan finne svar på selv via nav.no. På denne måten får NAV veiledere bedre tid til å hjelpe de som trenger mest hjelp.

Mange har tidligere kommet innom NAV kontoret for å levere dokumenter, få informasjon i saken sin eller ber om hjelp til å fylle ut skjema. Dette er tjenester som i dag kan gjøres enklere og raskere på nav.no. Viser det seg at tjenestene på nav.no ikke gir nok hjelp kan bruker ringe til NAV for å få mer hjelp. Trenger bruker oppfølging fra NAV-kontoret setter NAV Kontaktsenter opp en timeavtale hos veileder ved NAV-kontoret.

I fremtiden vil brukere selv finne fram til det de har behov for på Ditt NAV, mens veilederen på NAV kontoret støtter og utfordrer. Brukermøtene blir gode fordi digitale verktøy og tjenester gjør informasjonsdeling og dialog mellom veilederen og brukeren enklere og mer treffsikker.

Med den digitale aktivitetsplanen, som NAV innførte i 2017, er vi kommet et steg nærmere denne fremtidsvisjonen. I aktivitetsplanen på nav.no kan brukerne selv legge til aktiviteter for å komme i jobb eller utdanning. Veilederne kan følge med på – og ha dialog med – brukerne sine digitalt. Løsningen vil bidra til mer effektive brukermøter. Kontakten vil ikke bare være digital, men aktivitetsplanen på nav.no gir både veilederne og brukerne mulighet til å være bedre forberedt til avtalte møter. Dermed blir det mer tid til å snakke om arbeid.

De nye digitale løsningene utfordrer både NAV medarbeidere og brukere. NAV må ta brukerne på alvor og besvare henvendelser raskt. Samtidig må NAV veilederne være tydelige overfor brukerne når det gjelder hva NAV forventer at de skal gjøre.

For å jobbe smart og effektiv, må NAV-kontorene ha digital dialog med de brukerne som ønsker det. På den måten vil vi få tid og anledning til personlige møter med dem som trenger det mest. Når vi frigjør tid, vil vi også få anledning til tettere kontakt med

arbeidsgivere. Digital aktivitetsplan er et godt fundament for digital dialog i den arbeidsrettede oppfølgingen.

I nær fremtid kommer det enda flere digitale tjenester som vil forenkle oppfølgingen i fremtidens NAV-kontor. Allerede til våren 2018 lanseres situasjonsbeskrivelsen, som skal erstatte dagens registreringsprosess og behovs- og arbeidsevnevurdering.

Råd og veiledning

Vi har sett en økning i antall personer som trenger gjeldsrådgiving i flere år, samt en økning i antall personer som trenger hjelp til disponering av sin økonomi. NAV Randaberg har jobbet systematisk med disse problemstilling. For å hjelpe brukere bedre har vi satt fokus på å fatte tydelige vedtak. I 2017 ser vi nok økning i antall vedtak på råd og veiledning. På denne måten bidrar NAV Randaberg til å løse eller forebygge sosiale problemer og støtte opp under brukernes muligheter til å klare seg selv.

Nedgang i arbeidsledighet

Ved utgangen av desember var 8 059 personer helt uten arbeid i Rogaland. Sammenlignet med desember 2016 var dette en nedgang på 31 prosent. I Randaberg var det 162 personer helt uten arbeid i desember som er en nedgang på 39 prosent sammenlignet med 2016.

I 2017 viste flere undersøkelser at det var mer optimisme i næringslivet i Rogaland, og antall varsler om driftsinnskrenkninger i 2017 var på samme nivå som før oljenedturen starta høsten 2014.

NAV Randaberg fortsatt med en satsing på oppfølging av ungdom. Ungdommer i alder 18 – 25 år følges opp av et ungdomsteam i NAV kontoret og er en prioritert gruppe for arbeidsrettet tiltak. Det er flere indikasjoner på at NAV Randabergs satsning på ungdomsteam og de nye oppfølgingsmetodene som teamet benytter gir effekt. NAV Randabergs ungdomsteam ble finansiert av prosjektmidler fra Fylkesmannen. Prosjektet startet i høst 2014, kommunen har fått prosjektmidler i 2015 og 2016. I 2017 gikk ungdomsteamet fra prosjektorganisering til en ordinær del av drift i NAV Randaberg.

Bosetting av flytninger

NAV Randaberg jobbet systematisk og målrettet med bosetting av flyktninger i 2017. 37 flyktninger fikk et nytt hjem i den grønne landsbyen i 2017. Det var en mer enn IMDI anmodet kommunen om å bosette. I tillegg kom 20 flytninger til Randaberg som familie gjenforente i 2017.

NAV Randaberg fortsatt med tett, grundig og målrettet oppfølging av flyktninger i introduksjonsprogram. 70 prosent av flyktninger som avsluttet program i 2017 gikk til ordinær utdanning eller jobb.

6) KOSTRA

Utvalgte KOSTRA-tall

NAV RANDABERG	Randaberg			Kostragr 08	Rogaland	Landet
	2 015	2 016	2 017	2 017	2 017	2 017
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger	1 569	1 880	2 183	2 142	2 163	2 522
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger 20-66 år	2 623	3 147	3 642	3 587	3 539	4 111
Netto driftsutg. til råd, veiledning og sos.forebyggend arb. pr. innb. 20-66 år	721	830	1 061	1 550	990	1 521
Andel netto driftsutg. til råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	28	26	29	43	28	37
Netto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr innbygger 20-66 år	1 902	2 219	2 489	1 677	1 965	1 960
Netto driftsutg. til tilbud til pers. med rusprobl. pr. innb. 20-66 år	-	98	92	361	584	630
Andel netto driftsutgifter til tilbud til personer med rusproblemer	-	3	3	10	17	15
Sosialhjelpsmottakere	313	351	365	..	..	326
Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere	3	3	3	..	..	3
Brutto driftsutgifter pr. sosialhjelpsmottaker, i kroner	63 601	64 026	71 285	..	..	111 854
Brutto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr. mottaker	42 572	43 365	48 178	..	..	48 540
Korrigerede driftsutgifter til sosialtjenesten pr. mottaker	19 153	17 692	21 022	..	..	52 140
Lønnsutgifter pr. sosialhjelpsmottaker, i kroner	16 042	14 419	17 378	..	..	41 889
Samlet stønadssum (bidrag + lån)	12 860 592	14 265 914	17 520 478	..	..	15 388 791
Gjennomsnittlig utbetaling pr. stønadsmåned	7 291	7 216	7 906	..	..	..
Gjennomsnittlig stønadslengde mottakere 18-24 år	5	5	5	..	..	..
Gjennomsnittlig stønadslengde mottakere 25-66 år	6	6	6	..	..	..
Sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer	135	145	176	..	..	125
Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde	47	58	32	..	..	41
Mottakere av kvalifiseringsstønad per 1000 innbyggere 20-66 år	1	2	1	..	..	..
G2. Introduksjonsordningen - nøkkeltall						
Mottakere av introduksjonsstønad i prosent av antall innbyggere	1	1	1	..	..	..
Samlet utbetaling til introduksjonsstønad	7 103 358	11 863 056	16 969 304	..	..	..
Gjennomsnittlig utbetaling pr. stønadsmåned	15 146	14 258	15 205	..	..	..
Gjennomsnittlig deltakelseslengde (måneder)	7	8	9	..	..	..

Vi ser en nedgang i antall personer med økonomisk stønad som hovedinntektskilde. (figur 1) Vi hadde en kraftig økning i 2015 og 2016, mens det var en nedgang på 20 prosent i 2017. NAV Randaberg fikk en kraftig økning i statlige tiltaksmidler i 2017 på grunn av arbeidsledighets situasjonen, og lykkes med å få et stort antall brukere fra blant annet sosialhjelp og over i arbeidsretta tiltak.

Plan og miljø

1) Innledning

Tjenesteområdet plan og miljø omfatter 11,1 årsverk fordelt på 12 ansatte. Revidert netto budsjett for 2017 var 5,8 mill. kr.

2) Organisering

Leder for plan- og miljøavdelingen er plan- og miljøsjef. Det er egen fagleder for de fire fagområdene; plan, byggesak, geodata og landbruk.

Plan og miljø - fellestjenester

Hovedoppgavene er administrasjon, ledelse og økonomi, næringsansvarlig, overordnet miljø- og naturforvaltningsansvar, samfunnssikkerhet og beredskap og universell utforming.

Plan

Hovedoppgavene er saksbehandling og veiledning etter plan- og bygningsloven (plandelen), produksjon av kommunale reguleringsplaner, kommunedelplaner og kommuneplanen, og medvirkning i interkommunal og fylkeskommunal arealplanlegging.

Byggesak

Hovedoppgavene er saksbehandling, tilsyn, veiledning og ulovlighetsoppfølging etter plan- og bygningsloven (bygningssdelen).

Geodata

Hovedoppgavene er saksbehandling og veiledning etter matrikkelloven med tilhørende regelverk og forskrifter, samt føring av matrikelopplysninger for bl.a. vedlikehold av fakturagrunnlag for kommunaltekniske gebyrer og eiendomsskatt. I tillegg består hovedoppgavene i vedlikehold av FKB-data (Felles kartdatabase), som f.eks. bygning, vei, AR5, plan etc.

Landbruk

Hovedoppgavene er saksbehandling og rådgivning innen landbruk, miljø- og kulturlandskapsarbeid etter jordloven, konsesjonsloven, odelsloven og skogbruksloven med tilhørende forskrifter. Dette gjelder både juridiske og økonomiske virkemidler. Viltforvaltning og arbeid i forbindelse med vannforskriften ligger også til fagområdet.

400 Plan	Antall årsverk
Plan- og miljøsjef	1,0
Fagleder plan	1,0
Arealplanlegger	2,0
Rådgiver samfunnssikkerhet	1,0
420 Geodata	
Fagleder geodata	1,0
430 Byggesak	
Fagleder byggesak	1,0
Saksbehandler	1,1
Jurist	1,0
KomTek - ansvarlig / merkantil	0,5
460 Landbruk	
Fagleder landbruk	1,0
Rådgiver landbruk	0,5
Årsverk totalt	11,1

3) Økonomi

Tjenesteområdet har et totalt overforbruk på ca. 180.000 kr før bruk av fond. Overforbruket skyldes i hovedsak lavere gebyrinntekter på plan og byggesak enn budsjettet og konsulenttjenester. Overforbruket ble dekket inn ved bruk av gebyrsvingningsfond byggesak og driftsfond.

Plan (400) fikk ikke inn gebyrinntekter i 2017. Dette henger sammen med nedgangen i antallet private gebyrbelagte detaljplaner på grunn av generell økonomisk nedgang. Randaberg har imidlertid mange offentlige planer og veisaker, men disse kan det ikke tas gebyr for.

Ubrukte midler til kommuneplanrulleringen er satt på driftsfond.

Geodata (420) hadde mer driftsinntekter enn budsjettet. Utgiftene til kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon, var høyere enn budsjettet. Dette er fordi vi ikke får dekket kostnader gjennom gebyrene i kompliserte oppmålingssaker (som i Ryggstranden og Harestadvika).

Stilling innenfor geodata er endret fra 50 til 75 %, noe som er i samsvar med arbeidsbelastningen og i henhold til B2017.

Byggesak (430) hadde mindre i driftsinntekter (byggesaksgebyr) enn budsjettet. Avviket skyldes type byggesaker som har vært mottatt og saksbehandlet. Det har vært få byggesaker av de typene som har gebyrsats på over 30.000 kr. Mesteparten av arbeidstiden gikk med til å saksbehandle byggesøknader knyttet til boligbygninger. I saksbehandlingen inngår både veiledning, møter, befaringer og dokumenttilsyn, i tillegg til den formelle saksbehandlingen med vedtak. Byggesøknader som ble mottatt på slutten av 2016, men som ble byggesaksbehandlet med vedtak i 2017, utgjør ca. 840.000 kr av gebyrinntektene for 2017.

Landbruk (460) driften er i tråd med budsjettet. Inntekspotensialet er lite, da gebyrsatsene for saksbehandling etter jordloven og konsesjonsloven fastsettes av departementet i sentrale forskrifter. Mye av saksbehandlingen gjelder statlige tilskudd, som ikke er gebyrbelagt. Staten overfører ikke-øremerkede midler til kommunene for drift av landbruksforvaltningen.

Vi fikk *overvåking*smidler fra Fylkesmannen på 150.000 kr, som ble nyttet til kartlegging av næringstilførsler (vannprøver) til Hålandsvatnet.

Stimuleringstilskudd økologisk landbruk: Det er satt av 30.000 kr per år i økonomiplanperioden 2016-2019. Det ble ikke mottatt noen søknader i 2017.

Ansvar	Ansvar (T)	Beløp (1000)	Revidert budsjett (1000)	Forbruk i %	Avvik -1000
400	Sum Plan og miljø	3 719	4 263	87,23	544
420	Sum Geodata	845	673	125,63	-172
430	Sum Byggesaksforvaltning	-176	-559	31,51	-383
460	Sum Jordbruk	1 458	1 469	99,23	11
42	Plan og miljø	5 846	5 846	100	0

Fond

Regnskapet ble saldert med 179.000 kr fra selvkostfondfond plan og miljø.

Det er videre avsatt til fondsmidler tilhørende kommuneplanrulleringen og overvåking av Hålandsvatnet.

42 Plan og miljø	R2017	B2017	Avvik
Driftsresultat før bruk og avsetning til fond :	8 104	8 138	(34)
Bruk av selvkostfond, byggesak	(90)		
bruk bunde driftsfond, overvåking Hålandsvatnet	(127)		
Bruk fond kommuneplan	(868)	(1 392)	
Bruk av fond, svingninger byggesaksinntekter	(994)	(900)	
Driftsresultat før evt bruk/avsetning til driftsfond :	6 025	5 846	179
Bruk/avsetning til driftsfond :	(179)		
Driftsresultat etter bruk/avsetning til fond :	5 846	5 846	(0)

Selvkost

I selvkostkalkylen inngår regnskapsmessige driftsinntekter, driftsutgifter eksklusiv regnskapsmessige avskrivninger, kalkulatoriske avskrivninger og rentekostnader, samt henvførte indirekte driftsutgifter (administrasjonsutgifter).

Samlet sett dekkes 83 % (120 % i 2016) av de direkte kostnadene via gebyrinntektene.

For Geodata er 70,4 % av de direkte kostnadene er dekket. I 2016 var tilsvarende tall 88,6 %. Underskuddet økte med ca. 600.000 og utgjør nå ca. 1,6 million kr. Dette

viser at det er særlig behov for å se på gebyrsatsene for oppmålingstjenestene i budsjettarbeidet for 2018.

Etterkalkyle selvkost 2017	Reguleringsplaner	Bygge- og eierseksj.-saker	Kart og oppmåling	Totalt
Gebyrinntekter	0	1 818 944	1 382 966	3 201 910
Øvrige driftsinntekter	68 687	997 000	45 834	1 111 521
Driftsinntekter	68 687	2 815 944	1 428 800	4 313 431
Direkte driftsutgifter	219 817	2 646 939	1 968 223	4 834 978
Indirekte netto driftsutgifter	39 705	254 656	57 595	351 957
Indirekte avskrivningskostnad	1 155	8 624	2 538	12 317
Indirekte kalkulatorisk rente (1,98 %)	62	535	147	744
Driftskostnader	260 739	2 910 758	2 028 505	5 200 002
Resultat	-192 053	-94 813	-599 705	-886 571
Kostnadsdekning i % (direkte driftsutgifter)	26,3 %	96,7 %	70,4 %	83,0 %
Selvkostfond/fremførbart underskudd 01.01	-187 652	298 462	-1 013 716	-902 906
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-192 053	-94 813	-599 705	-886 571
+/- Kalkulert renteinntekt/-kostnad selvkostfond (1,68 %)	-5 617	4 971	-26 009	-26 655
Selvkostfond 31.12	-385 321	208 620	-1 639 430	-1 816 131

I selvkostkalkylen inngår regnskapsmessige driftsinntekter, driftsutgifter eksklusiv regnskapsmessig, kalkulatoriske avskrivninger og rentekostnader, samt henførte indirekte driftsutgifter (administrasjonsutgifter).

Prosjekter

Investeringsmidlene budsjetteres på prosjekt nr. 4310. Omtrent halvparten av midlene er brukt, i hovedsak på områdeplan for Sentrum nord.

Driftsmidlene budsjetteres på prosjekt nr. 4315. Omtrent halvparten som ble avsatt for arbeidet med kommuneplanen i 2017 er brukt. Resterende midler er satt på fond og overført til 2018. Interne lønnskostnader blir ikke fordelt for disse prosjektene (forvaltningsoppgaver).

Prosjekt nummer	Prosjektnavn	Disponibelt 2017	Medgått 2017	Ubrukt / merforbruk		
4289	Detaljplan utvidelse av Goave	-	-	-	1)	
4297	Detaljplan Randabergfjellet	-	17 318	-17 318		
4300	Områdeplan Rdb sentrum S5	-	3 100	-3 100	1)	
4301	Områdeplan Rdb sentrum Nd	-	379 473	-379 473	1)	
4303	Utvikling Ryggstranden båthavne	-	58 055	-58 055	1)	
4304	Områdeplan R.berg sentrum	-	161 219	-161 219	1) 2)	
4305	Hovedplan VA, Sentrum øst	-	-	-	1) 2)	
4310	Områdeplaner	1 300 000	-	1 300 000	1)	
	Sum:		619 165	680 835		

1) 4310 Områdeplaner: Finansierer 4289, 4297, 4300, 4301, 4303, 4304, 4305.

2) Alle prosjektene gjelder Randaberg sentrum øst planen.

Prosjekt nummer	Prosjektnavn	Disponibelt 2017	Medgått 2017	Ubrukt / merforbruk
4294	KDP Harestad	-	262 120	-262 120
4315	Kommuneplan 2015-2030	1 392 000	606 201	785 799
	Sum:		868 321	523 679

4) Måloppnåelse

Plan og miljø - fellestjenester

Universell utforming: Vi deltar i KS sitt nettverk for universell utforming sammen med ca. 25 andre kommuner fra hele landet. Vi deltar også i et fylkeskommunalt nettverk. Hensikten med nettverkene er å komme fram til gode praktiske løsninger for tilgjengelighet. I alle reguleringsplaner og byggeplaner er det et kapittel om universell utforming.

Folkehelse: Plan og miljø deltar i folkehelseforum, og i arbeidsgruppa for folkehelse.

Samfunnssikkerhet og beredskap: Kommunen har inngått et formelt samarbeid med Sandnes, Sola og Stavanger om beredskap, og deltar fast i beredskapsledermøtene. Samarbeidskommunene har utarbeidet felles beredskapsstrategi, og har kjøpt inn UMS varslingsystem sammen. Varslingsystemet gjør det mulig å varsle de som oppholder seg innenfor et bestemt område om å evakuere, eller holde seg innendørs.

Det ble i 2017 gjennomført to øvelser med tema strømstans. En for kriseledelsen i kommunen, og en felles øvelse for kommunene Stavanger, Sola, Sandnes og Randaberg. Kommunen er medlem i Norwegian Tunnel Safety Cluster.

Miljø- og naturforvaltning: Randaberg kommune er med i «*pig free*» aksjonen sammen med Sandnes, Sola og Stavanger. Hensikten er å redusere antallet som kjører med piggdekk, og på den måten redusere svevestøv. Randaberg kommune har ikke innført piggdekkavgift, men fortsetter det holdningsskapende arbeidet. Det ble i 2016 foretatt en ny støykartlegging. I 2017 ble det jobbet med dette som grunnlag for Handlingsplan mot støy, som er planlagt vedtatt våren 2018.

Randaberg kommune ble høsten 2016 med i *Klimanettverk Jæren*. Hensikten med nettverket er å se på tiltak som kan redusere klimautslipp. Nettverket har fått økonomisk støtte fra Miljødirektoratet. Sluttrapport skal leveres direktoratet innen januar 2018. Det er søkt om forlengelse av prosjektet.

Bypakke Nord-Jæren / Byvekstavtale: Bypakken er bompengepakken for kommunene Randaberg, Sandnes, Sola og Stavanger. Målet er nullvekst i personbiltrafikken (persontransporten) fram mot 2032, samt god framkommelighet for alle trafikantgrupper med hovedvekt på kollektivtransport, sykling, gåing og næringslivstransport. Prosjektene og tiltakene i byvekstavtalen skal bidra til å nå målene og legge til rette for høy arealutnyttelse i sentrumsområder og ved viktige knutepunkter for kollektivtrafikken, i tråd med Regionalplan Jæren. Bypakke Nord-Jæren er en del av byvekstavtalen. Representanter fra plan og miljø og tekniske

tjenester deltar i flere grupper knyttet til dette arbeidet.

Sykelgruppa jobber for å identifisere og få fram gode sykkelprosjekter som støtter opp om målet om nullvekst i personbiltrafikken. Det er fokus på arbeidsreiser. Målet er et framtidig sykkelnett med så høy standard at vi får flere nye hverdagssyklister. Standard og løsninger baseres på sykkelstrategi for Nord-Jæren 2017-2032. Kommunestyret har i 2017 sluttet seg til et handlingsprogram for bypakken som bla. legger opp til prosjektering og bygging av Torvmyrveien, bygging av mindre sykkelstikktak og regulering av Randabergveien.

Gågruppa jobber for å tilrettelegge for fotgjengere i sentrumsområdene, for på den måten å redusere biltrafikken. Dette gjøres ved å kartlegge hvor innbyggerne går i dag, hvor mange som går og hvilke hindringer som er for å øke andelen fotgjengere.

Plan:

Planavdelingen har laget nye rutiner for bedre og mer effektiv behandling av planer, samt tilpassing til nytt lovverk.

Ved årsskiftet var ca. 12 plansaker aktive i ulike faser i saksbehandlingen; bl.a. kommuneplanen og to kommunedelplaner, to områdereguleringer og tre vegplaner, i tillegg til én privat detaljregulering. I tillegg kommer regionale planer der vi er høringsinstans (/samarbeidspartner). Regionalplan for Jæren og regionalplan for friluftsliv og naturforvaltning er under arbeid. De to regionalplanene for sjøareal havbruk og for massehåndtering ble vedtatt i 2017.

Det ble startet opp to plansaker i 2017. Tre planer ble vedtatt. Disse medførte omdisponering av 48,8 daa dyrka og 17,8 daa dyrbar jord. En klage ble behandlet av kommuneplanutvalget. Fylkesmannen stadfestet kommunens reguleringsvedtak i to eldre klagesaker.

Randaberg har flere *samarbeidsprosjekter* med Stavanger, Sola og Sandnes kommuner. bla. samarbeidsprosjektet om statistikk, analyse og framskrivninger i storbyområdet. Resultater fra samarbeidet brukes i kommuneplanarbeidet og andre kommunale planer. Vi har også et samarbeid/nettverk med kommuneplanleggerne i disse kommunene.

Byggesak:

Utbygginger: 2017 hadde en aktivitet som medførte lavere gebyrinntekter enn et «normalår». Det har pågått ferdigstilling av private feltutbygginger i følgende områder: Harestadvika (Skiftesvikveien) og Nedre Grødem (Stølsbrotet). Det pågår privat feltutbygging på Nedre Grødem (Strandvågen) og Valahaug. Det siste boligblokkfeltet (BL 2) på Vestre Goa, er påbegynt. Grunnarbeidene i planområdet for Fjellprydveien 1 på Nedre Grødem, er igangsatt. Det ble ferdigstilt 53 nye boenheter (97 i 2016). Det ble gitt byggetillatelse for 58 nye boenheter (154 i 2016). 40 av disse boenhetene er leiligheter i boligblokkfeltet BL2 på Vestre Goa. Byggetrinn 1 av ny Harestad skole, inkludert Randaberg kulturscene, ble ferdigstilt. Myrå barnehage og Randaberg ressurscenter ble ferdigstilt. Byggingen av Randaberg helsesenter (nytt sykehjem) i Torvmyrveien 4A, pågår.

Det har vært lav aktivitet knyttet til næringsbygg og nye offentlige bygg. Aktiviteten innen fortetting, rivning og nybygging har vært lav.

Saksbehandling (plan- og bygningsloven): Det ble fattet 177 delegerte vedtak (196 i 2016). (Antall vedtak avviker fra KOSTRA-tallene, fordi det ikke er alle typer vedtak som skal rapporteres i KOSTRA). I tillegg har det blitt gitt vedtak for 21 midlertidige brukstillatelser og 82 ferdigattester.

HNK behandlet 10 saker (22 i 2016) - 3 klagesaker (13 i 2016), 4 dispensasjonssøknader (3 i 2016) og 3 orienteringssaker (6 i 2016). Aktiviteten innen delingssaker har vært normal.

Smartkommunesamarbeidet: Aktiviteten har vært knyttet til utforming av vedtak, erfaringsutveksling i digitaliseringsarbeidet og faglige samlinger.

Geodata:

Nødvendige rutiner er i hovedsak på plass. Kommunens forvaltnings- og myndighetsansvar blir dekket på en god måte ved å utnytte den samlede kompetansen på tjenesteområdet Plan og miljø.

Tjenesten «Automatiske situasjonskart, som er utviklet i Smartkommune-samarbeidet, ble satt i drift i 2016. Tjenesten fungerer godt og det kommer inn bestillinger jevnt og trutt. Arbeid med gjennomgang av opplysninger registrert i Matrikkelen gjennom å benytte feillister fra SSB er påbegynt og fortsetter inn i 2018.

Saksbehandling etter matrikkelloven: Matricula AS utfører alle oppmålingstjenester for Randaberg kommune. Geodata er saksansvarlig for alle oppmålingstjenestene, og samarbeidet med Matricula AS fungerer svært effektivt og godt.

Rydding i oppmålingsarkivet frem mot overgang til fulldigital saksbehandling 1.1.2018 ble fullført innen fristen. Arkivet er klart til skanning, som vil skje i løpet av 2018.

Landbruk:

Hovedarbeidsoppgavene er knyttet til tilskudds-saker, delingssaker og konsesjon. *Arealressurskartet* (AR5) er gjennomgått og oppdatert digitalt. Dette er gjort ved gjennomgang av flyfoto og befaringer for kvalitetssikring. Arbeidet er startet med utarbeidelse av interne rutiner for saksbehandling/saksflyt. Forberedelser til *skanning* av jordbruksarkivet er gjort.

Miljø- og naturforvaltning, vannforvaltning: Oppgavene knyttet til vannforvaltning har økt betydelig. Regional plan for vannforvaltning i vannregion Rogaland 2016-2021 med tilhørende tiltaksanalyse, ble vedtatt i fylkestinget i 2015. Som del av oppfølging av planen, er det startet opp arbeid med innsamling av data knyttet til Hålandsvatnet. Målet er å finne faktagrunnlag så bredt og godt at det kan utarbeides ny tilførselsanalyse. Tilførselsanalysen vil igjen danne grunnlag for en tiltaksplan for Hålandsvatnet. Prosjektet er et samarbeid mellom Stavanger og Randaberg kommuner, Fylkeskommunen og Fylkesmannen samt prosjektet Frivillige tiltak i landbruket. Vi har søkt om og fått innvilget tilskudd til flere underprosjekter under dette;

- Kartlegging av tilførsler til Hålandsvatnet i 2017 (utført av kommunen).
- Innsjøinterne tiltak i Hålandsvatnet – vurdering av muligheter og effekter (utføres av

IRIS).

- Evaluering av mindre rensetiltak – fangdammer, sedimentasjonsdammer etc. (utføres av NIBIO i samarbeid med kommunen).

Parallelt med dette jobber vi med å finne lokale tiltak for å redusere avrenning av jord og næringsstoffer fra landbruket.

5) Nøkkeltall

Plan:

Kostra-tallene viser en oppgang i antall planer utlagt til offentlig ettersyn og antall vedtatte planer i 2016/2017 forhold til i 2015. Antall planer under behandling er tilnærmet konstant. Gjennomsnitt saksbehandlingstid for private detaljplaner har gått opp siden 2016. Når det er få plansaker kan enkeltsaker gi store svingninger i tallene. Det ble fremmet innsigelse til 2 planer i 2017.

Byggesak:

For byggesaker som har 12 ukers frist, har gjennomsnittlig saksbehandlingstid gått opp fra 49 kalenderdager i 2016 til 52 dager i 2017. For byggesaker som har 3 ukers frist, har gjennomsnittlig saksbehandlingstid gått ned fra 28 dager i 2016 til 26 dager i 2017. Saksbehandlingstiden har vært stabil i 2015, 2016 og 2017, og har vært lenger enn den bør være. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for søknader uten ansvarsrett (søknader om mindre tiltak som garasjer, boder, fasadeendringer o.l.), hvor det er 3 ukers saksbehandlingsfrist, har vært 23 dager.

Geodata:

Det er ikke tall for gjennomsnittlig saksbehandlingstid for 2017.

Landbruk:

Omlegging av tilskuddssystemet (senere søknadsfrist) har ført til at det er lite data klare for landbruk enda. Dyrket og dyrkbar jord omdisponert etter jordloven og plan- og bygningsloven er også knyttet til reguleringsplaner og vil derfor variere mye.

NØKKELTALL PLAN OG MILJØ	Randaberg			Gj.snitt gr. 8	Gj.snitt Rogaland	Gj.snitt Landet
	2015	2016	2017	2017	2017	2017
Plansaksbehandling (funksjon 301)						
Antall reguleringsplaner sendt på høring	10	2	3	6	8	4
Område- og detaljreguleringsplaner vedtatt av kommunen siste år	8	4	3	6	8	4
Andel reguleringspl. (område og detalj) det er fremmet innsigelse til. Prosent (%)	40	50	100	23	25	19
Antall klager behandlet av kommunen	..	5	3			
Gjennomsnittlig saksbeh.tid for private forslag til detaljreg. Kalenderdager	293	155	227	..	..	..
Bygge-, delesaksbeh. og seksjonering (funksjon 302)						
Gj.snittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 3 ukers frist. Kalenderdager	26	28	26	..	..	..
Gj.snittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 12 ukers frist. Kalenderdager	53	49	52	..	..	..
Gj.snittlig saksbehandlingstid for opprettelse av grunneiendom. Kalenderdager	46	37	48	..	..	..
Andel søkn. om tiltak der komm. har overskredet lovpålagt saksbehandlingstid	32	23	17	..	..	..
Tilsyn m. samlerapp. i omsøkte byggesaker og ikke omsøkt byggevirkksomhet	1	59	39	0	0	0
Tilsyn i byggesak. Andel av gitte pålegg som er rettet opp. Prosent (%)	0	..	..			
Kart og oppmåling (funksjon 303)						
Gj.snittlig saksbehandlingstid for opprettelse av grunneiendom (kalenderdager)	46	37	..	..	..	..
Antall utstedte målebrev siste år per 1000 eiendommer i kommunen	8	15	14	..	..	..
Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling (funksjon 326)						
Landbrukseiendommer	225	225	..	..	..	..
Jordloven - deling - søknader	1	4				
Jordbruksbedrifter	68	65	..	..	..	..
Jordbruksbedrifter med husdyr	50	..				
Jordbruksareal i drift	13 787	13674	..	..	..	..
Dyrka og dyrkbar jord godkjent omdisponert etter jordloven og etter plan- og bygningsloven	285	0	66	..	..	..
Naturforvaltning og friluftsliv (funksjon 360)						
Antall innsigelser til reguleringsplan pga miljøvern hensyn	..	..	1	5	12	46

6) KOSTRA

Plan:

Randaberg har forholdsvis mange egeninitierte planer og veiplaner det ikke kan tas gebyr for, i tillegg til regionale planer og bypakken, sammenlignet med flere andre kommuner av tilsvarende størrelse. Dette medfører høyere brutto driftsutgifter til plansaksbehandling per innbygger og dertil lavere brutto driftsinntekter.

Byggesak:

Netto driftsutgifter per innbygger ligger betydelig høyere enn gjennomsnittet i kommunegruppe 08, Rogaland og landet. Dette skyldes de lave gebyrinntektene. Brutto driftsinntekter per innbygger er 30 % lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppe 08 og Rogaland, og 43 % lavere enn gjennomsnittet i landet. Brutto driftsutgifter per innbygger ligger litt lavere enn gjennomsnittet for alle tre gruppene, slik det også var i 2016.

Geodata:

Netto driftsutgifter per innbygger ligger godt under gjennomsnittet i kommunegruppe 08, Rogaland og for landet. Brutto driftsutgifter per innbygger ligger godt under gjennomsnittet i kommunegruppe 08 og gjennomsnittet i landet, men på samme nivå som gjennomsnittet for Rogaland. Brutto driftsinntekter per innbygger ligger høyere enn gjennomsnittet for kommunegruppe 08, gjennomsnittet i Rogaland og gjennomsnittet i landet.

Landbruk:

Staten overfører årlig ikke-øremerkede midler til kommunene til drift av landbrukskontoret. Mulighetene for inntekter på saksbehandling er små, da saksbehandlingsgebyrene bestemmes sentralt av staten.

Tekniske tjenester

1) Innledning

Tjenesteområdet består av avdelingene Bygg & eiendom og Teknisk drift, samt kommunale byggprosjekter.

Tjenesteområdet har rundt 64 årsverk.

Budsjett for tjenesteområdet er på kr. 24,8 millioner før avsetning til bundne driftsfond, etter avsetning er budsjett kr. 22,3 mill.

Årsresultat for 2017 etter fondsavsetning viser overforbruk på kr. 1,5 mill.

Avsetning til fond gjelder selvkostområdene vann, avløp, renovasjon, slam og feiing.

2) Organisering

Avdeling Bygg & eiendom

Bygg & eiendom sørger for forvaltning, drift og vedlikehold av kommunale formålsbygg og boliger.

Drift omfatter oppgaver og utgifter som må til for at byggene skal være i drift, eksempler er strøm, kontroll og service av heiser, svakstrømanlegg. Renhold er en av de viktigste driftsoppgavene i byggene.

Vedlikehold er oppgaver og utgifter som må til for at byggene ikke skal forringes. Eksempler er skifte vinduer og kledning.

Under fagområdet boliger er forvaltning, utleie, framleie og vedlikehold av boliger til flyktninger og vanskeligstilte. Herunder bofellesskap. Det kjøpes inn boliger hvert år, samtidig som det vurderes avhending av boliger som ikke passer til formålet.

Teknisk drift

Teknisk drift har ansvar for forvaltning og drift for fagområdene vei, vann, avløp, park og renovasjon. Det er kommunalt ansatte for alle fagområdene, men kommunen er tilknyttet IVAR IKS for deler av vann-, avløps- og renovasjonstjenesten.

I tillegg til drift gjennomføres det også en rekke prosjekter innenfor fagområdene.

Kommunale byggeprosjekter

Kommunen er byggherre ved bygging av kommunale bygg. Det kjøpes inn tjenester for prosjektadministrasjon, men ansatte ved tekniske tjenester er kontaktpunkt og følger opp prosjektene.

Prosjektene følges opp i alle faser; behovsutredning, skisse- og forprosjekt, prosjektering og utførelse. Etter slutført prosjekt overtar bygg & eiendom drift av bygget.

Årsverk (ved årsslutt)	Årsverk
Drift og vedlikehold kommunale bygg	7,70
Bolig	2,00
Renhold	28,59
Tekniske tjenester	20,00
Prosjekter	2,20
Vakante stillinger	3,90
Årsverk totalt Tekniske tjenester	64,39

Kommentar til tabellen: det er personer som er fordelt på årsverk på tvers av avdelingene/ fagområdene. Det blir derfor desimaltall for noen ansvarsområder.

3) Økonomi

Ansvar	Ansvar (T)	Beløp (1000)	Revidert budsjett (1000)	Forbruk i %	Avvik (1000)
480	Sum Teknisk drift	5 207	3 351	155,39 %	-1 856
481	Sum Prosjektledelse	-	5	0,00 %	5
352	Sum Boliger	-5 910	-6 323	93,47 %	-413
440	Sum Vedlikeholdsavdeling	745	2 328	32,03 %	1 582
441	Sum Renholdsavdeling	16 029	15 910	100,75 %	-119
442	Sum Driftsutgifter vedlikehold	7 734	6 956	111,18 %	-778
41	Tekniske tjenester	23 806	22 227	107,10 %	-1 579

Første tabell nedenfor viser budsjett og regnskap for 2017 før og etter avsetning til fond:

Tekniske tjenester	R2017	B2017	Avvik
Driftsresultat før bruk og avsetning til fond :	25 957	24 872	1 085
Brukt/avsatt fond, tiltaksmidler	579		
Brukt/avsatt sjølvkostfond, VAR, netto :	(2 730)	(2 645)	
Driftsresultat før evt bruk/avsetning til driftsfond	23 806	22 227	1 579
Bruk/avsetning til driftsfond :	-		
Driftsresultat etter bruk/avsetning til fond :	23 806	22 227	1 579

Kommentarer til tallene:

Ansvar 440 vedlikehold viser et underforbruk på kr. 1.582', og ansvar 442 drift viser et overforbruk på kr. 778'. Disse ansvarsområdene må ses samlet. Det blir budsjetter ut fra det man forventer, men utgiftene føres der de hører hjemme. Noe av avviket skyldes derfor budsjettjustering mellom ansvarene 440/ 442, delvis at det også er benyttet tiltaksmidler som supplement på vedlikehold. Totalt er underforbruk 805'.

Ansvar 352 boliger har en overforbruk/ mindre inntekt på kr. 413'. Dette skyldes i hovedsak ekstra kostnader til oppussing framleieboliger som det ikke er budsjettet for.

Ansvar 441 renhold viser et merforbruk på kr. 119' i forhold til budsjett. Hovedårsak til dette er endringer i løpet av året, det er stadige endringer som medfører endret behov for renhold.

Ansvar 480 teknisk drift viser et resultat på kr. – 1,81 mill. Hovedårsak til dette er selvkostområdene.

For selvkostområdene gjøres det en etterkalkyle for 2017. Overforbruk/ mindreinntekt dekkes av fond eller fremføres til neste år. Ubrukte midler settes av på fond, og benyttes til driftsutgifter de påfølgende årene.

Etterkalkyle for selvkostområdene viser følgende:

Etterkalkyle selvkost 2017	Vann	Avløp	Renovasjon	Slam- tømming	Totalt
Gebyrinntekter	10 068 592	13 051 123	9 389 602	320 884	32 830 201
Øvrige driftsinntekter	183	212	85 130	0	85 525
Driftsinntekter	10 068 775	13 051 335	9 474 732	320 884	32 915 726
Direkte driftsutgifter	7 062 576	8 811 281	9 850 955	173 334	25 898 146
Avskrivningskostnad	1 502 436	3 563 733	653 980	0	5 720 149
Kalkulatorisk rente (1,98 %)	1 075 997	1 499 923	77 428	0	2 653 348
Indirekte netto driftsutgifter	489 764	516 107	394 722	59 916	1 460 509
Indirekte avskrivningskostnad	9 824	10 585	7 988	389	28 786
Indirekte kalkulatorisk rente (1,98 %)	557	603	421	24	1 605
Driftskostnader	10 141 153	14 402 231	10 985 495	233 664	35 762 543
Resultat	-72 378	-1 350 897	-1 510 763	87 220	-2 846 818
Kostnadsdekning i %	99,30 %	90,60 %	86,20 %	137,30 %	92,00 %
Selvkostfond 01.01	4 851 287	3 263 500	1 835 486	389 920	10 340 193
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-72 378	-1 350 897	-1 510 763	87 220	-2 846 818
+/- Kalkulert renteinntekt/-kostnad selvkostfond (1,98 %)	95 339	51 243	21 386	8 584	176 552
Selvkostfond 31.12	4 874 248	1 963 847	346 109	485 724	7 669 928

4) Måloppnåelse

Det er utført mange oppgaver i 2017. I tillegg til ordinære driftsoppgaver kan følgende nevnes:

Bygg & eiendom:

- Ny taktekking hall 1, Randaberghallen
- Fasadevask, Randaberghallen
- Ny kledning 6-års bygget, Grødem skole
- Nye vinduer og kledning gymsal, Goa skole
- Ny avløpsløsning Landsbyhuset 59°N (pga. flere tilbakeslag kloakk)
- Nytt ventilasjonsanlegg, Vardheim bofellesskap 1
- Nytt ventilasjonsanlegg, legekontor J.Torbergsonsv.
- Rehabilitering av fasade, DPS
- Rehabilitering, Valahaug 5 (total)
- Rehabilitering, Odnabergvn.14
- Rehabilitering, Dalvn.3, 1.etg
- Oppussing fremleieboliger i forbindelse med tilbakelevering (6-7 boliger)
- Oppussing kommunale boliger ved skifte av leietakere (3-4 boliger)
- Rivning av:
 - o Sentrum barnehage og avlastningsboliger
 - o 2 bygg, Randabergfjellet
- Overtakelse og drift av nye bygg:
 - o Myrå barnehage
 - o Ressurssenter
 - o Harestad ungdomsskole
 - o Varen kulturscene
 - o Dagsenter Torvmyrvn.4d
 - o Lokaler til Miljøarbeidertjenester, Torvmyrvn. 4d
- Erverv av eiendommer:
 - o Ryggveien 40
 - o Bergveien 3
 - o Stølsbrotet 19

Renholdsavdelingen har kjøpt inn utstyr og organisert renholdsarbeid i nye bygg/anlegg:

- Myrå bhg
- Ressurssenter
- Harestad ungdomsskole
- Varen kulturscene
- Dagsenter
- Åpen barnehage (gamle helsestasjon)

I tillegg er det skiftet ut deler av eksisterende maskinpark for ca. kr. 200'.

Det arbeides kontinuerlig med utarbeiding og ajourføring av renholdsplaner.

Ny rammeavtale for kjøp av renholdstjenester (hovedrent og ved sykdom) er inngått.

Teknisk drift:

I 2017 har teknisk drift prioritert:

- Vann og avløp:
 - o Etablering av trykkavløpanlegg langs Bøveien
 - o Etappe 3 ferdig i Viste Hageby – sanering av vann- avløpsledninger
 - o Etablering av pumpestasjon for avløp i Tungevågen
 - o Sanering av vann, avløp – og overvannledning i Oddahaug
 - o Sanering av vann- avløp og overvann i Barlindveien
- Renovasjon
 - o Etablering av nedgravd avløpsanlegg Sande
 - o Etablering av nedgravd renovasjonsanlegg Heiå pga. kapasitetproblemer
 - o Rammeavtale for matavfallsposer og plastsekker inngått
- Vei/ mobilitet
 - o Fortau langs p-plassen i Ryggstranden
 - o Krystallveien – nye busslommer, intensivbelysning, overganger og nytt busskur etablert
 - o Mobilitetsuken 2017
 - o Rammeavtale for asfaltarbeider inngått
- Park- og friområder/ uteområder ved kommunale bygg
 - o Rammeavtale for årlig hoved-ettersyn av lekeplasser inngått
 - o Rammeavtale for utbedring av lekeplasser inngått
 - o Rammeavtale for kjøp av planter inngått
 - o Uteområdet kommunehuset – del 1
 - o Rammeavtale for vintervedlikehold ved barnehager, skoler, sykehjem og bofelleskap inngått

I løpet av 2017 ble det lagt mye ressurser å inngå rammeavtaler.

Tjeneste	Prosjekt/ tiltak	Kommentarer om måloppnåelse/ tiltak
Bygg og eiendom	FDVU-system (Forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling)	Systemet brukes til å registrere avvik, bestille oppdrag, håndtere planlagte vedlikeholdsrutiner, samt intern kontroll på de ulike bygg. I løpet av 2017 er det startet opp arbeid med å innarbeide brannbok for byggene.
	Sunnhetsgrenden/ Randaberg helsesenter	Prosjektet omfatter 1. byggetrinn som er sykehjem, og det er besluttet at det skal bygges i parken. Bygget har fått navnet "Randaberg helsesenter". Også velferdsteknologi omfattes. tillegg til sykehjem og frisklivsentral, skal og så fylkekommunal tannhelsetjeneste lokaliseres i bygget. Byggearbeidene startet opp våren 2017, og er planlagt ferdigstilt ved årsskifte 2018/2019.
	Harestad skole og kulturscene	Harestad skole ble tatt i bruk ved skolestart høsten 2017, og Randaberg kulturscene Varen ble åpnet 1. september. Ferdigstilling av prosjektet, og retting av feil og mangler, foregikk utover høsten.
	Harestad skole, 2. byggetrinn	Prosjektet omfatter barneskoledelen, SFO og ATO. Det forelå skisseprosjekt, dette ble revidert. Det er startet arbeid med forprosjektrapport, og det er besluttet at prosjektet gjennomføres som totalentreprise.
	Barnehage og ressurscenter i Tarzanskogen/ Myrå barnehage	Barnehagen og ressurscenter ble tatt i bruk vår og sommer 2017. Gjennom høsten har det foregått oppretting av feil og mangler ved byggene.
	PU-boliger	Det er startet planlegging av PU-boliger på Bersageltunntoma. Prosjektet fortsetter i 2018.
	Kjøp utleieboliger	Kommunen har kjøpt 3 nye boliger.
	Sanering vann- og avløpsanlegg i Viste hageby	Det er prosjektert for utskifting av flere deler av vann- og avløpsanlegget i Viste Hageby. Deler av arbeidet ble slutført i 2017. Det er foreliggende planer for flere områder, de kommer til utførelse i 2018.
	Sanering sentrum	Gjelder separering av avløpsvann og utskifting av vannledninger i sentrum. Prosjekteringsarbeidet for ledningsanlegg i Rådyrveien og Hareveien er utført.
	Asbestsanering	Det er prosjektering av utskifting av vannledning i Ryggveien, denne er av typen asbestsement. Ledningsnett langs Randabergveien er skiftet ut, og det startes opp arbeid i Ryggveien i 2018. Når dette er utført er størstedelen av asbestledningene i kommunen skiftet ut.

Vann og avløp	Vann/Avløp/Overvann Oddahaug	Vann- og avløpsledninger er skiftet ut. Prosjektet ble sluttført i 2017.
	Ny pumpestasjon Tungevågen	Det ble etablert ny pumpestasjon i Tungevågen, dette er en del av avløpsanlegget langs Tungeveien som ble etablert 2015/ 2016. Anlegg er utført i egenregi, og ble ferdigstilt i 2017.
Park	Oppgradering lekeplasser Rehabilitering utearealer barnehager Utearealer skole	Det ble ikke gjennomført større oppgradering av kommunale lekeplasser, utearealer barnehage eller utearealer skole i 2017. Det er inngått nye avtaler for kontroll og utbedring, og det ble gjennomført kontroll, og startet planlegging for utførelse. Midler overføres til 2018 og finansierer planene for oppgradering.
	Uteområdet ved kommunehuset	Del av utearealet ved kommunehusets inngangsparti er oppgradert, det er lagt nytt dekke, takutstikk er fjernet, det er plantet noe ny vegetasjon og montert nye lys. Området er bedre utformet universelt enn tidligere. Det er også montert en stasjon for bysykler.
	Asfaltering	Midlene skal benyttes til asfaltering av kommunale veier og gang- og sykkelveier. Det er gjennomført noe asfaltering i 2017, i tillegg er det bestilt og utført arbeid finansiert av tiltaksmidler. Ubrukte midler overføres og finansierer tiltak i 2018.
	Trafikksikkerhetstiltak	Det er utført flere tiltak for å bedre trafikksikkerhet. Her nevnes fortau ved Ryggstraen båthavn, fortau langs del av Kyrkjeveien og oppgradering av bussholdeplasser i Bronseveien og Krystallveien. I tillegg mindre tiltak som flytting av skilt og montering av bil- og sykkelsperrer.
	Nyanlegg gatelys	Prosjektet gjelder utskifting av kvikksølv-armatur i gatelys. Det er ikke skiftet ut mye i 2017, men det er planlagt en større utskifting i 2018. Midlene overføres derfor.

Kommunen mottok i 2016 Engangstilskudd til vedlikehold og rehabilitering i kommuner. Midlene ble fordelt på flere mindre tiltak.

BRUK AV « ENGANGSTILSKUDD TIL KOMMUNALT VEDLIKEHOLD PÅ SØRLANDET OG VESTLANDET» (TILTAKSMIDLER)			
VEI	PARK/ UTE-OMRÅDER	BYGG / BOLIG	Kirken
•Asfaltering	•Lekeapparat Solbakken barnehage	•Skifte kledning Ryggjåtunveien	•Tak Grødem kirke (lekkasje)
•Kantrensk	•Fjerne trær langs Fjellheimveien	•Skifte vinduer/ fasade gymsal Goa skole	•Male kirkestuen utvendig
•Tømming av sandfang	•Fjerne trær ved Grødem skole	•Skifte kledning 6-årsbygget Grødem skole	•Brostein rundt Randaberg kirke
	•Tiltak Giljaskogen	•Tungenes fyr, bygninger og uteområde (urtehage)	•Renovere driftsbygning Grødem
	•Skifte dekke kunstgressbane ved Goa skole		•Løsning for søppeldunker Randaberg kirke
Kr. 600 000	Kr. 3 160 000	Kr. 2 070 000	Kr. 500 000

5) Nøkkeltall

Det finnes mange nøkkeltall for tjenesteområdet, her tas det med et lite utvalg:

Nøkkeltall for tjenesteområdet	2015	2016	2017
Areal kommunal bygningsmasse [m ²]	67 500	69 500	71 500
Antall kommunale boliger [stk]	186	178	172
Antall framleieboliger [stk]	35	59	31
Vannmengde [m ³]	1 614 525	1 751 300	1 866 100
Avløpsmengde [m ³]	967 577	1 043 000	1 324 484

6) KOSTRA

Utvalgte KOSTRA tall

Teknisk	Randaberg			Kostragr 08	Rogaland	Landet
	2 015	2 016	2 017	2 017	2 017	2 017
Avfall og renovasjon	2 015	2 016	2 017	2 017	2 017	2 017
Finansiell dekningsgrad - avfall	108	93	86	85	78	88
Selvkostgrad	100	100	100	99	99	99
Antall muligheter abonnenten har til å påvirke gebyret	4	4	4	3	2	2
Årsgebyr for avfallstjenesten - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret+1)	2 289	2 289	2 451	2 393	2 583	2 715
Leverert til materialgjenvinning og biologisk behandling per årsinnbygger (kommune)	193	189	188	..	..	..
Farlig avfall fra husholdningene levert til kommunale mottak per årsinnbygger (kommune)	4	4	4	..	..	..
Andel levert til materialgjenvinning, biologisk behandling og energiutnyttelse	85	86	86	..	..	..
Andel levert til materialgjenvinning inklusiv biologisk behandling	48	49	49	..	..	..
Andel levert til forbrenning	48	48	47	..	..	..
Antall hentinger av avfall som inneholder matavfall, pr år	30	31	27	31	26	33
Avløp						
Finansiell dekningsgrad	101	111	91	99	93	98
Selvkostgrad	100	100	100	99	98	99
Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal avløpstjeneste	88	89	90	..	89	85
Andel av husholdningsabonnentene på avløp som har installert vannmåler (gjelder rapporteringsåret+1)	4	4	4	..	..	..
Årsgebyr for avløpstjenesten - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret+1)	2 791	2 791	2 910	3 458	2 939	3 836
Tilknytningsgebyr (ekskl. mva) avløp - lav sats (gjelder rapporteringsåret +1)	4 440	4 560	4 656	..	..	..
Tilknytningsgebyr (ekskl. mva) avløp - høy sats (gjelder rapporteringsåret +1)	20 440	20 960	21 384	..	..	..
Årsgebyr for septiktømming - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret+1)	873	873	895	1 242	1 307	..
Andel innbyggere tilknyttet anlegg med kjemisk rensing	100	100	100	..	..	..
Bolig						
Netto driftsutgifter til kommunalt disponerte boliger per innbygger i kr	-357	-130	-167	-67	2	-29
Netto driftsutgifter til boligformål pr innbygger i kroner	-13	286	350	-4	62	141
Netto driftsutgifter, boligformål, i prosent av samlede netto driftsutgifter	-	1	1	-	0	0
Brutto investeringsutgifter til boligformål per innbygger i kroner	2 314	2 099	1 340	1 107	771	1 141
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere	21	22	19	18	16	21
Kommunalt eide boliger som andel av totalt antall kommunalt disp. boliger	84	75	85	74	87	76
Andel kommunale boliger som er tilgjengelige for rullestolbrukere	48	39	35	49	44	48
Brutto driftsutgifter per kommunalt disponert bolig	45 652	45 679	55 946	66 215	47 835	50 179
Herav: lønnsutgifter per eid kommunal bolig	5 306	5 348	5 267	9 571	6 345	7 220
Brann- og ulykkesvern						
Årsgebyr for feiing og tilsyn - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret +1)	306	306	246	387	339	465
Anslått erstatning til bygningsbranner pr. innbygger , kroner	217	289	415	821	399	780
Antall bygningsbranner pr. 1000 innbyggere	1	0	0	1	0	1
Vann						
Finansiell dekningsgrad	121	113	99	97	96	97
Selvkostgrad	100	100	100	99	98	99
Andel av befolkningen som er tilknyttet privat eller kommunalt vannverk	96	95	98	..	91	88
Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal vannforsyning	96	95	98	..	90	85
Andel av husholdningsabonnentene som har installert vannmåler (gjelder rapporteringsåret+1)	7	7	7	..	..	..
Årsgebyr for vannforsyning - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret+1)	1 724	1 724	1 752	2 663	2 487	3 427
Tilknytningsgebyr vann (ekskl. mva) - én sats (gjelder rapporteringsåret+1)	3 300	3 384	3 456	..	..	..
Andel kommunale vannverk som har beredskapsplan	100	100	100	..	100	94
Estimert vannlekkasje per meter kommunal ledning per år (m3/m/år)	6	6	6	..	4	4
Samferdsel						
Nto. dr.utg. i kr pr. innb., samferdsel i alt	808	654	781	926	732	933
Nto. dr.utg. i kr pr. innb., komm. veier og gater	808	654	779	912	824	1 002
Nto. dr.utg. i kr pr. km kommunal vei og gate	192 689	157 978	185 870	123 305	117 142	133 379
Andel nto. dr.utg. for samf. i alt av samlede nto. dr.utg	2	1	1	2	1	2
Nto. dr.utg. i 1000 kr ekskl. avskrivninger, samferdsel i alt	4 760	3 267	4 473	191 502	210 272	3 312 815
Nto. dr.utg. i 1000 kr ekskl. avskrivninger, komm. veier og gater	4 755	3 267	4 451	194 412	256 955	3 824 851
Bto. inv.utg. i kr pr. innb., samferdsel i alt	301	190	543	1 545	1 267	1 095
Bto. inv.utg. i kr pr. innb., komm. veier og gater	301	190	543	1 388	1 256	1 031
Bto. dr.utgifter i kr pr. km kommunal vei og gate	195 644	174 778	202 109	151 687	143 931	161 322
Bto. dr.utg. i 1000 kr ekskl. avskrivninger for komm. veier og gater	4 888	4 024	5 197	258 099	339 513	4 883 198
Korr. bto. dr.utg. i 1000 kr, komm. vei og gate	8 804	7 862	9 297	293 828	403 372	6 033 351
Antall parkeringsplasser skiltet for forflytningshemmede pr. 10 000 innb	19	18	23	18	11	15